

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

**ՉԱՐԱԴԵՏ ՄԱՐԸ
ՅԱՓՇՏԱԿԵՑ
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԻՆ ՍԻՐՏԸ**
ՏՕԳԹ. Ա. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Բազմատասնեակ տարիներու հարազատութեամբ, իրարու կապուած մտերիմ պաշտօնակիցներն են՝ Ընկ. Պէյո Սիմոնեանի (իմ քնորոշումով միշտ՝ Պէյո ջանի) մասին անակնկալօրէն ինծի փոխանցուած մահագոյժին՝ իմ քնորանացի ակամայ արձագանքս հանդիսացաւ, ներկայ մահախօսակցինս վերնագրի շարադրանքը. «Չարադէտ Մահը Յափշտակեց Բանաստեղծին Սիրտը»:

Ընդհանրապէս այդպէս կը պատահի երբ անակնկալօրէն ստացուած ծանր հարուած մը կը ստանաս: Այդ ծանր ցնցումի պատճառով ցաւի զգայնութիւնը աստիճանաբար ինքզինքդ կը մատնէ աւելի ուշ, յաջորդող ռոպէներուն, երբ, յարաբերաբար կը յստականայ իմացածիդ դառնադէտ նշմարտացիութիւնը, որուն պատճառով խոցը աստիճանաբար աւելի կը բորբոքի լաւ ու վատ յուշերու անդադրում հրմշտուիներուն ներքեւ:

Այդ հոգեվիճակն էր իմս առաջին րոպէին, երբ, իմացայ մտերիմիս դառնադէտ մահուան լուրը: Մեքենաբար անցայ համակարգիչիս առջեւ, «Արարատ» օրաթերթի կայքէջի վրայ իրազեկ դառնալու համար մանրամասնութիւններուն...:

Մահագոյններու ամբողջ շարք մը դրուած էր հոն: Հոն էր Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Կեդրոնական Վարչութեան մահագոյնը: Հոն էր Ս. Գ. Հ. Կ. Լիբանանի Շրջանի Վարիչ մարմնի մահագոյնը:

Հոն էին Աղասի Մասնամիւղի, Արարատ օրաթերթի խմբագրութեան ու Տնօրէնութեան, Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութեան, Նոր Սեբունջ Մշակութային Միութեան, Կամար Գրականութեան եւ Գեղարուեստի Պարբերաթերթի խմբագրութեան եւ Լիբանանահայ Գրողներու Համախմբումի մահագոյնները, որոնք առանձինն առանձին, հանգամանօրէն կը գուժէին իրենց երկար տարիներու կուսակցական ղեկավար կազմերու անդամին (Հնչակեան Կեդրոն, Վարիչ Մարմին), երբեմնի պարզ շարքային անդամին (Աղասի Մնջ), խմբագրական կազմերու հաւատարմ գործիչին, (Արարատ Օրաթերթ, Արարատ Գրական, Կամար Գրականութեան եւ Գեղարուեստի Պարբերաթերթ) նուիրեալ ուսուցիչ, դաստիարակ եւ Տնօրէնին (Ռուբինեան վարժարան եւ Սահակեան Լեւոն Մկրտիչեան Գոլէն) եւ իբրեւ ազգային մշակոյթի ան-

Շաբ.ք էջ 19

Ֆրանքոֆոնի Նախագահները Կոչ Կ'ընեն Թուրքիոյ՝ ճանչնալ Հայց Ցեղասպանութիւնը

Սերժ Սարգսեան կ'ընդունի Ֆրանքոֆոնի տարածաշրջանային ղեկավարները

Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեան Մարտի 31-ին ընդունած է ֆրանսախօս երկիրներու՝ Ֆրանքոֆոնի խորհրդարանական վեհաժողովի պատուիրակութիւնը: Պատուիրակութեան անդամները այցելած են Միջնուսկաբերդի Յուշհամալիր եւ ապա հանդէս եկած են յայտարարութեամբ՝

կոչ ընելով Թուրքիոյ դէմ-դիմաց զալու իր պատմութեան հետ եւ ճանչնալու հայոց Ցեղասպանութիւնը:

Եւրոպայի տարածաշրջանի Ֆրանքոֆոնի խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահները դա-

Շաբ.ք էջ 5

Երտողան.
«Հայերու արտօնութիւնեան կարիք չունինք»

Թուրքիոյ նախագահ Ռէճեփ Թայյիպ Էրտողան ըսած է, որ հայերը դիտմամբ Ապրիլ 24-ը ընտրած են որպէս Ցեղասպանութեան յիշատակի օր՝ խոչընդոտելու համար Կալիփոլիի արշաւանքին նուիրուած հանդիսութիւնները:

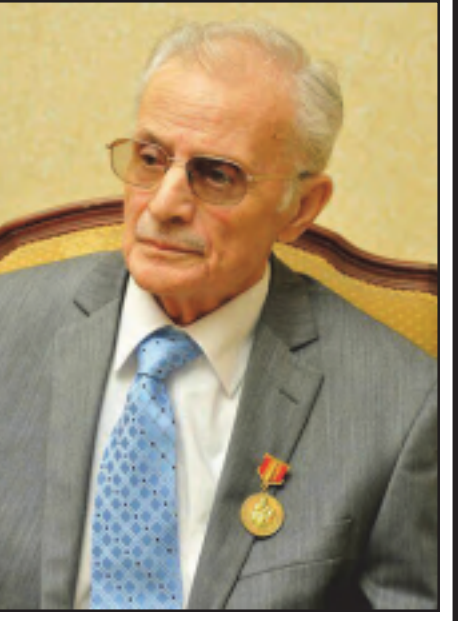
Միւս կողմէ հաղորդուեցաւ, որ Աւստրալիոյ կառավարութիւնը որեւէ պատուիրակութիւն պիտի չառաքէ Հայաստան՝ Ապրիլ 24-ի հանդիսութիւններուն մասնակցելու նպատակով, իսկ երկրի արչապետը պիտի մասնացի Կալիփոլիի հանդիսութիւններուն: Այս մասին յայտարարած է արտաքին գործոց նախարարութիւնը, առանց բացայայտելու պատճառները:

France 24 հեռատեսիլի կայանին տրուած զրոյցի մը մէջ Էրտողան յայտնած է, որ Կալիփոլիի հանդիսութիւնները կազմակերպելու համար իրենք հայերու արտօնութիւնը չեն պահանջեր: Ան պնդեց, որ հայ-թրքական

յարաբերութիւններուն մէջ Անգարա առած է բոլոր դրական քայլերը եւ խաղաղութեան ձեռք երկարած:

ՈՉ ԵՒՍ Է ԸՆԿ. ՊԷՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆ ԳՈՅԺ

Ս.Գ. Հնչակեան Կուսակցութեան Կեդրոնական Վարչութիւնը խոր ցաւով կը գուժէ իր հաւատարմ ընկերներէն, երկար տարիներ Կեդրոնական Վարչութեան անդամակցած եւ ազգային կուսակցական բազմաթիւ պարտականութիւններ ստանձնած, գրող, մշակութային գործիչ, կրթական մշակ՝

Ընկ. ՊԷՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆ-ի մահը, որ պատահեցաւ Ուրբաթ 27 Մարտ 2015-ին, յետ երկարատեւ հիւանդութեան: **Ս.Գ.Հ.Կ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ**

Քալենք Հայոց Ցեղասպանութեան Արդարութեան Համար

Ապրիլ 24ին, մեր քայլերուն միացնելով պահանջատիրութեան ոգին, պիտի քալենք անվարան, վճռական, հաստատ եւ միասնական: Պիտի քալենք ոգեկոչելով եւ յարգելով մեր մէկուկէս միլիոն անմեղ նահատակներու յիշատակը: Տարբեր ընտանիքներէ, տարբեր վարժարաններէ եւ տարբեր շրջաններէ եկած սակայն միահամուռ, պիտի քալենք, անցնելով Լուս Անճելըսի զանազան փողոցներէն, յիշեցնելու համար աշխարհին որ մենք կը հաւատանք արդարութեան եւ ճշմարտութեան: Մեր սերունդին պարտականութիւնն է գալիք սերունդներուն մէջ վառ պահել ցեղասպանութեան յիշատակը եւ պահանջատիրութեան ոգին:

Անցնող ամիսներուն, Հայոց Ցեղասպանութեան Արեւմտեան Ամերիկայի 100 ամեակի շնորհիւ խումբերը, դառնալով մէկ վճռական ուժ, կազմակերպչական աշխատանք կը տանին, հնարաւորինս դիւրացնելու համար Արդարութեան Քայլարշակի մասնակցողներու երթեւեկութիւնը եւ ապահովելու համար անձնական ինքնաշարժներու կանգառները:

Ստորեւ ձեզի կը ներկայացնենք արդարութեան քայլարշակին միանալու համար տեղադրուած փոխադրամիջոցներու կեդրոններու անունները, անձնական ինքնաշարժներու կարգառներու եւ փոխադրամիջոցներու ցանկն ու հասցէները.

- Փոխադրամիջոցներ
- ԿԼԵՆՏԻՅԼ
- *Ս. Աստուածածին Եկեղեցի - 500 S. Central Ave.
- *Սբ. Գրիգոր Լուսաւորիչ Կաթողիկէ Եկեղեցի - 1510 E. Mountain Ave.
- ԹԱՀԱՆԿԱ
- *The Great Caesar Banquet Սրահ - 6723 Foothill Blvd.
- ՊԸՐՊԵՆՔ
- *Սբ. Ղեւոնդեանց Եկեղեցի -

Շաբ.ք էջ 5

ՐԱՅԱՍԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Նոր իրավիճակ յառաջիկայ ցնցումների նախօրէին

ՀԱՅԿԱԶ ՂԱՀՐԻԵԱՆ

Գիւմրիում Մարտի 28-ին Հիմնադիր խորհրդարանի հանրահաւատքին տեղի ունեցած արիւնքի միջադէպ՝ դանակահարուէց Հիմնադմաներից մէկը: Ընդհանուր առմամբ, հանրահաւաքն ուղեկցուէց սաղրանքներով, ոստիկանութեան անտարբերութեան պայմաններում:

Հիմնադիր խորհրդարանի վերջին մի քանի ամիսների ակցիաները նշանաւորուել են բռնութիւններով: Անցեալ տարեվերջին հրդեհուծէին Հիմնադմաների մեքենաները, այս տարի դէպի Արցախ ատոերթը կանգնեցուց Բերտորում, իսկ մասնակիցները ենթարկուցին դատանի Եսէի: Եւ ահա, Գիւմրիի դանակահարութիւնը:

Ի՞նչ է կատարուում: Արդեօք իշխանութիւնը վախեցած է Հիմնադիր խորհրդարանի գործունէութիւնից: Միւս կողմից, շատերն են նշում, որ բռնութիւններ կիրառելով Հիմնադման, իշխանութիւնը փաստացի նպաստում է նրա վարկանիշի աճին: Ընդ որում, կիրառուում է բաւական անհամաչափ ուժ, որի կարիքը բացարձակապէս չկայ:

Հիմնադման 100-ամեակն առանց ռեփորմի շարժումը յայտարարել է, որ Ապրիլի 24-ին սկսելու է ռեփորմի հեռացման գործողութիւնը: Գիւմրիի համահաւաքի շարժման առաջնորդ՝ ժիրայր Սեֆիլեանը ներկայացրել է որոշ մանրամասներ. Ապրիլի 24-ի երեկոյեան սկսելու են ժողովրդի մոբիլիզացիան եւ հասնեն ռեփորմի հեռացմանը: Նա ստեղծ է, որ դա շատ կարճ է տեւելու, մի քանի օր, եւ մոբիլիզացիայի մասնակիցներին կոչ է արել իրենց հետ երեք օրուայ անուղ վերցնել: Նա աւելացրել է, որ Ապրիլի 24-ի միջոցառումների ժամանակ իրենք իրենց խօսքի թիւններ չեն անելու եւ թոյլ չեն տալու:

Ապրիլի 24-ին ռեփորմը հեռացնելու հանգամանքը դարձել է Հիմնադմանութեան հանդէպ քաղաքական շրջանակների վերաբերմունքի անկիւնաքարը: Քննադատելով Հիմնադմանութիւնը,

քաղաքական ուժերը պատճառ են բերում հենց այս հանգամանքը: Հետաքրքիր է, որ Ազգային ժողովի վերջին քառօրեայում՝ Հիմնադիրի հանրահաւաքի նախորդ օրը, աւանդական ճեպազրոյցները քաղաքական ուժերը նուիրեցին հենց այս թեմային: Սակայն, տպաւորութիւնն այն է, որ ինքիրն ամենեւին էլ Ապրիլի 24-ը չէ, այլ աւելի խորքային երեւոյթներ:

ԲՀԿ-ին ու նրա առաջնորդին դաշտից հեռացնելով, Սերժ Սարգսեանը յայտարարեց սահմանադրութեան փոփոխութեան գործընթացի երկրորդ փուլը եւ սկսեց հանդիպումներ ունենալ խորհրդարանական կուսակցութիւնների հետ: Նա յայտարարեց, որ բարենպաստ պայմաններ են առաջացել այդ գործընթացը «լայն կոնսուլիացիայի» միջոցով առաջ տանելու համար: «Լայն կոնսուլիացիան», այսինքն գործընթացի լեզու-տիմութիւնը պէտք է պահպանուէր հենց քաղաքական ուժերի միջոցով, որոնք իրենց հերթին ԲՀԿ-ի վերացումից յետոյ հնարաւորութիւն ստացան մասնակցել սահմանադրութեան փոփոխութեան, այսինքն նոր իշխանութեան բաժանման գործընթացին:

Արդեօք Հիմնադիր խորհրդարանի գործունէութիւնը կասկածի տակ է դնում «լայն կոնսուլիացիան», կամ խանգարում կուսակցութիւններին՝ դժուար է ասել: Միւս կողմից, իրականութիւնն այն է, որ քաղաքական դաշտ կոչուածն իսկապէս «կոնսուլիացուում» է Սերժ Սարգսեանի ծրագրերի շուրջ, ինչի ֆոնին էլ Հիմնադիր խորհրդարանը դառնում է «միակ ընդդիմութիւնը»:

Այսպիսով, «ռեփորմի հեռացնելու» մէկ ամիս առաջ ստեղծուել է ուշագրաւ իրավիճակ՝ «բոլորը Հիմնադիր խորհրդարանի դէմ», եւ արդէն ուրուագծուում է «կարմիր գիծը», որի մի կողմում յտակեցուել է ռեփորմը, միւս կողմում՝ նրան հեռացնողները:

Ո՞վ առաջինը կ'անցնի կարմիր գիծը...

«ԼՐԱԳԻՐ»

Նոր իրավիճակ ընդդիմադիր դաշտում

ՅՈՎՀԱՆ ՄԱՆԴԱԿՈՒՆԻ

Հիմնադիր խորհրդարանի Գիւմրիի հանրահաւաքում տեղի ունեցած արմկոտ միջադէպն ու դանակահարութիւնը ըստ էութեան դարձան Հայաստանում ստեղծուած նոր քաղաքական իրավիճակի առանցքային դրսեւորումներից մէկը:

Սա, իհարկէ, մի կողմից, քանի որ ընդհանուր առմամբ Գիւմրիում տեղի ունեցածը Հայաստանեան հին «աւանդուած» է, երբ իշխանութիւնները որեւէ ընդդիմադիր գործունէութիւն կամ գործողութիւն փորձում են կանխել կամ ձախողել քրէական տարբերի եւ խաժամուժի գործադրմամբ, ինչն էլ տեղի ունեցաւ Գիւմրիում Հիմնադիր խորհրդարանի դէմ:

Եւ այս տեսանկիւնից, իհարկէ, մենք պէտք է ինքիրը դիտարկենք երկու ասպեկտով: Մի պարագայում սրանք «աւանդական» բունարարներ են, որոնք արդէն երկու տասնամեակ իշխանութիւնների հիմնական զէնքերից

մէկն են ընդդիմադիր ցանկացած գործողութեան հանդէպ: Եւ այս առումով երեւի թէ զնահատակաների հարցում երկու կարծիք լինել չի կարող՝ սա միանշանակ դատապարտել է, եւ իշխանութիւնները միայն մի անելիք ունեն այս հարցում սեփական ուղղակի կամ անուղղակի պատասխանատուութիւնը հերքելու առումով՝ բացայայտել ամէն ինչ եւ պատժել մեղաւորներին: Եթէ այս ամէնը տեղի չունենայ, ապա թիւ մէկ պատասխանատունն եւ կազմակերպիչը ինքնաբերաբար դառնում են իշխանութիւնները: Եւ դժբախտաբար, այս տեսանկիւնից Հայաստանում բացայայտում տեղի չի ունենում:

Սրանից գատ՝ կայ երկրորդ, արդէն քաղաքական կամ ներքաղաքական ասպեկտը: Այս տեսանկիւնից Հիմնադիր խորհրդարանի գործունէութիւնն արդէն տեսական ժամանակ է, ինչ դարձել է տարբեր բունարարներ թիրախ: Իսկ

Շաբ.ը էջ 18

Սերժ Սարգսեանի տազնապարհ

ԷՄՄԱ ԳԱՐԻԷԼԵԱՆ

Մի քանի օր առաջ Սերժ Սարգսեանը FRANCE 24 հեռուստաընկերութեանը տուած հարցազրոյցում, խօսելով Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան մասին, չի բացառել ռազմական գործողութիւնների վերսկսումը. «Սա այն վիճակն է, երբ լայնամասշտաբ ռազմական գործողութիւնները կարող են սկսուել ոչ պլանաւորուած: Ցանկացած միջադէպ կարող է վերածուել աւելի մեծի, իսկ աւելի մեծը ռազմական գործողութիւնն է»: Սերժ Սարգսեանի խօսքով՝ Հայաստանը պատրաստ է դիմակայել ցանկացած ագրեսիայի. «Մենք պատերազմից վախենում ենք: Ես անձամբ պատերազմից վախենում եմ, բայց մենք կուղեւորցնենք վախենում»:

Անդրադառնալով Ռուսաստան-Արեւմուտք լարուած յարաբերութիւններին՝ Սերժ Սարգսեանն ստեղծ է, որ Հայաստանի համար ամենամեծ սպառնալիքն է սաղր սատը պատերազմի վերսկսումն է, քանի որ Հայաստանը միշտ համադրել է Արեւմուտքի եւ Ռուսաստանի շահերը. «Մենք ցանկանում ենք լաւ յարաբերութիւններ ունենալ Արեւմուտքի հետ, Եւրոպայի հետ: Այսօր ունենք այդ լաւ յարաբերութիւնները: Ցանկանում ենք լաւ յարաբերութիւններ ունենալ ՆԱՏՕ-ի հետ, Միացեալ Նահանգների հետ: Մենք ունենք ռազմավարական դաշնակից Ռուսաստանը, որը Հայաստանին մեծ օժանդակութիւն է ցուցաբերում, եւ մեզ համար ամենամեծ սպառնալիքն այդ լարուածութեան աճն է»:

Լրագրողի հարցին, թէ վստահո՞ւմ է Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինին, Սերժ Սարգսեանը պատասխանել է. «Ես ինձ շատ կոմֆորտ եմ զգում նրա հետ յարաբերութիւններում»: Վերջին մի քանի ամիսներին պաշտօնական երեւանը ամենաբարձր՝ ՀՀ նախագահի, պաշտպանութեան նախարարի ու արտգործնախարարի մակարդակով բարձրաձայնեց Ատրպէյճանին Ռուսաստանի կողմից սպառնալիքներ վաճառելու անհանգստութեան մասին: Ռուսաստանի իշխանութիւններն առայժմ շարունակում են լուրսթիւն պահպանել եւ չեն արձագանքում Հայաստանի իշխանութիւնների բաւական յստակ մտահոգութիւններին: Եթէ համադրենք վերջին ամիսներին շփման զծում լարուածութեան անխաղաղ էությունը, Ատրպէյճանի իշխանութիւնների՝ օր օրի հնչող աւելի ցիւրիկ յայտարարութիւնները եւ առհասարակ՝ արդէն մի քանի տարի Ղարաբաղեան կարգաւորման գործընթացի փակուղային իրավիճակը, ապա Սերժ Սարգսեանի կողմից ռազմական գործողութիւնների վերսկսման հնարաւորութեան մասին յայտարարութիւնը, այսինքն՝ «ոչ պլանաւորած» պատերազմի բռնկման ահազանգը, իսկապէս, տազնապարհ է, եւ այն ուղղուած էր նախեստաջ Ռուսաստանին:

Տազնապարհ, թերեւս, առաւելապէս պայմանաւորուած է Ռուսաստանի «չէզոքութիւն» պահանջները հակուածութիւնը կանխազգալով, քան ատրպէյճանական բանակի «վաճառանքութեամբ», ինչի

մասին այդ երկրի իշխանութիւնները պարբերաբար ճառերով են հանդէս գալիս ու համապատասխան քարոզչութիւն իրականացնում բացառապէս ներքին լսարանի համար: Ռուսաստանի՝ լուրսթիւն պահպանելու պատճառները, հաւանաբար, ուսնները «արդարացուած» են համարում: Մոսկուան այսօր չի ցանկանայ բռնել որեւէ մէկի կողմը. մէկի հետ «ռազմական բիզնեսն» է արդէն ռազմավարական բնոյթի հասել, միւսը Ռուսաստանի դաշնակից երկիր է համարուում, իսկ ընտրութիւնը որեւէ մէկի օգտին, թերեւս, ուսններին ձեռնտու է:

Այս ամէնը «հաշուել» է նաեւ Ալիեւը, որն էլ իրեն աւելի «ազատ» է զգում եւ սահմաններում լարուածութեամբ, դիւերսիաներով ու սաղրանքներով, իր հերթին, փորձում է ապացուցել, որ դուրս է եկել դարաբաղեան խաղաղ բանակցային գործընթացից, աւելին՝ արդէն «միջազգային պայմանագրերը» անտեսելու համար «հիմնաւորումներ» է առաջ քաշում:

Ի՞նչ է մնում անել Ռուսաստանին: Սպասել Լեռնային Ղարաբաղում ուղեւորական ներկայութիւնը «օրինականացնելու» յարմար առիթի: Այս հեռանկարի մասին արդէն իսկ յստակ ու անկաշկանդ խօսել է «հայ ազգի հաւատարիմ ընկեր» ժիրինովսկին: Իսկ աւելի վաղ Պուտինին Զօրի Բայալեանն էր ծաւալուն նամակ գրել: Այնպէս որ՝ մնում է Լեռնային Ղարաբաղում ուղեւորական հնարաւոր ներկայութեան վերաբերեալ պարզել ատրպէյճանական իշխող վերնախաւի տրամադրութիւնները:

«ԱՌԱՒՕՏ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ
 ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
 ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻ ՏՆՁԱԿԵԱՆ
 ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
 Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
 SOF8. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆԵԱՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
 ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

MASSIS Weekly
 Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
 1060 N. Allen Ave.
 Pasadena, CA 91104
 Phone: (626) 797-7680
 Fax: (626) 797-6863
 E-Mail: massis2@earthlink.net
 http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
 Published Weekly
 Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
 USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
 Canada \$125.00 (Air Mail)
 Overseas \$250.00 (Air Mail).
 All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
 at Pasadena CA.
 Please Send Address Change To
 MASSIS WEEKLY

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Հիմնադիր Խորհրդարանի» Ապրիլ 24-ի Բանրահալաքը Խանգարիչ չի Լինելու

«Հիմնադիր Խորհրդարանը» համաձայնել է Ապրիլի 24-ի հանրահալաքն անցկացնել քաղաքային իշխանությունների առաջարկած էրեբունի թանգարանի մոտ: «Ազատութեան» հետ զրոյցում ասաց «Հիմնադիր Խորհրդարանի» նախագահ Գարեգին Զուբասյանը:

Երեւանի քաղաքապետարանը հրաժարուել էր Ապրիլի 24-ին Կենտրոնի որեւէ հրապարակ տրամադրել ընդդիմադիր շարժմանը՝ վկայակոչելով չիշատակի միջոցառումները:

Զուբասյանը նշեց, որ Ապրիլի 24-ին իրենց ձեռնարկելիք քայլերը «որեւիցէ խժժութիւն, որեւիցէ խանգարիչ հանգամանք չեն ունենալու այդ օրուայ ընդհանուր միջոցառումներին», եւ որ իրենք հասկանում եւ կիսում են ժողովրդի այդ օրուայ մեծամասնութեան զգացումները:

«Այդ օրուայ խորհուրդը, բացի նրանից, որ մեր կորուստն էր եւ մեր ցաւի ոգէկոչումն է, ըստ մեզ, նաեւ պայքարի ոգէկոչումն է, դրա համար մենք այդ օրուայ մեր ոգէկոչումին այլ քարի ոգէկոչումն էլ ենք ակնթայցնում», - ասաց Զուբասյանը:

Նշենք՝ «Հիմնադիր Խորհրդարանը» պնդում է, որ մինչեւ Ապրիլի 24-ը ոչ մի դիմադրութիւն իրենց կողմից չի լինելու, հանրահալաքներն էլ լինելու են խաղաղ, իշխանափոխութեան հասնելու են հանրային ճնշման միջոցով:

«Հիմնադիր Խորհրդարանի» փոխնախագահ ժիրայր Սեֆրլեանն օրերս յայտարարեց, որ Ապրիլի 24-ին իրենց պլանով սկսելու են քաղաքացիական անհնազանդութեան քայլերը եւ եթէ այդ ժամանակ արդէն բռնութիւն գործադրուի ժողովրդի նկատմամբ, բնականաբար, «կը լինի պատասխան,

«Հիմնադիր Խորհրդարանի» անդամ Հրաչեայ Միրզոյեանի դաճակախարութիւնը

որովհետեւ դա բխում է ինքնապաշտպանութեան սրբազան իրաւունքից»:

«Հիմնադիր Խորհրդարանի» «100-ամեակն առանց ուժի մի» նախաձեռնութեան անդամների Գիւմրիում հրաւիրած հանրահալաքի մասնակիցները մէկը դանակահարուեց:

Մի խումբ երիտասարդներ անընդմէջ փորձում էին սուղոցներով խանգարել, պարբերաբար տեղաշարժում ու վէճի էին բռնում մասնակիցների հետ:

Տարածքում հսկողութիւն իրականացնող ոստիկանները, սակայն, որեւէ կերպ չէին արձագանգում: Միջամտեցին միայն այն ժամանակ, երբ այդ երիտասարդները սկսեցին ձուլել նետել հանրահալաքի մասնակիցների ուղղութեամբ:

Հանրահալաքի մասնակիցներից ոմանք փորձեցին հետապնդել ձուլել նետողներին, ու հենց այդ ժամանակ էլ «Հիմնադիր Խորհրդարանի» անդամների մէկը՝ Հրաչեայ Միրզոյեանը դանակահարուեց: Հրաչեայ Միրզոյեանին տեղափոխեցին Գյումրու բժշկական կենտրոն:

2014-ին Երեւանի Քաղաքապետ Տարօն Մարգարեանի Միլիոններն Աւելացել Են

Որտեղից Երեւանի քաղաքապետին 250 միլիոն դրամ, 50 հազարական էլ եւրոյ եւ դոլար, եթէ ամսական մօտ 400 հազար դրամ աշխատավարձ է ստանում ու պնդում, որ եկամտուի այլ աղբիւր չունի: Տարիներ շարունակ ընդդիմադիրներին չի յաջողում ստանալ այս հարցի պատասխանը:

Բարձրաստիճան պաշտօնատար անձանց էթիկայի յանձնաժողովը հրապարակել է Տարօն Մարգարեանի 2014 թուականի յայտարարագիրը: Այստեղ միայն դրամական միջոցներն են:

Երկու տարի առաջ գլխաւորելով Հանրապետական կուսակցութեան համամասնական ցուցակը Մարգարեանը յայտարարագրել էր նաեւ բնակարաններ Երեւանում, ամառանոց Ջերմուկում, հողամաս Դիլիջանում, ավտոտնակներ ու շքեղ ավտոմեքենաներ: Դրանցից մէկը՝ Range Rover-ը քաղաքապետն անցած տարի վաճառել է 15 միլիոն դրամով, մօտ 156 միլիոն էլ Երեւանի քաղաքապետը ստացել է հողատարածքի դիմաց:

Միլիոնատէր է նաեւ Մարգարեանի գործադուրկ կինը: Չունենալով եկամտուի որեւէ աղբիւր՝ Գոհար Մարգարեանը անցած տարի պահպանել է 50 միլիոն դրամը: Կենտրոնական ընտրական յանձնաժողով ներկայացրած յայտարարագրում նա նաեւ նշել էր իրեն պատկանող սուպերմարկետ, տաքսի ծառայութիւն, պահածոներ ը գործարան, վեց տասնեակ

Երեւանի քաղաքապետ Տարօն Մարգարեան

կրպակներ, ու սա դեռ ամենը չէ: Ընդդիմադիր «Հայ Ազգային Գոնկրէս»-ը, գումարելով Տարօն Մարգարեանի գոյքն ու փողերը, մօտ 10 միլիոն դոլար էր գնահատել քաղաքապետի կարողութիւնը: 2013-ին նոյնիսկ Յատուկ Քննչական Ծառայութեանը դիմեցին՝ պարզելու ինչպէս է 37-ամեայ Մարգարեանը՝ ողջ կեանքում միայն պետական պաշտօններ զբաղեցնելով, դիզել կարողութիւն, որը չէր վաստակի, եթէ նոյնիսկ մինչեւ խոր ծերութիւն քաղաքապետ աշխատէր: ՀԱԿ պատգամաւոր Լեւոն Զուրաբեանը չի շեղեց՝ դատախազութիւնը մերժեց քրէական գործ յարուցել Մարգարեանի դէմ՝ ապացուցուած համարելով, որ այդ կարողութիւնը ձեռք է բերուել ապօրինի: Մինչդեռ ընդդիմադիր պատգամաւորը պնդում է՝ եթէ յայտնի չէ ունեցուածքի աղբիւրը, արդէն կայ հիմք քրէական գործ յարուցելու համար:

Քաղաքագետ Աշոտ Ընդդիմադիր ճամբարը Կը Փորձի Վերափոխուել

Հայաստանում արդէն այս տարուայ աշնանը քաղաքական ուժերը կը սկսեն ակտիւանալ, կարող են ստեղծուել նոր բլոկներ, ընդդիմադիր ճամբարը կը փորձի վերափոխուել: Այս մասին լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ նշել է Կովկասի ինստիտուտի փոխտնօրէն, քաղաքագետ Սերգէյ Մինասեանը:

Նրա խօսքով՝ հայ հասարակութիւնում որոշակի ներադասնութիւն է գցեցուած: «Աշնանը մենք կարող ենք ակնատես լինել հետաքրքիր ներքաղաքական գործընթացների: Քաղաքական ուժերը կը փորձեն

պատրաստուել խորհրդարանական ընտրութիւններին», - ընդգծել է Մինասեանը:

Անդրադառնալով հարցին, թէ ներքաղաքական գործընթացների տեսանկիւնից ինչով է այս տարուայ աշնանը տարբերուելու նախորդ տարուայ աշնանից, քաղաքագետ պատասխանել է, որ ֆորմալ առումով, ընդդիմադիր դաշնը այս պահին գտնուում է առնուազն չոկային վիճակում, եւ գործունէութեան դաշտն այս պահին բաց է: «Դրանից ելնելով, ընդդիմադիր ճամբարը այս կամ այն չափով կը փորձի վերափոխուել», - յաւելել է նա:

Յայաստանը Գրեթէ Ամբողջովն Կորցրել Է Ռուսաստանէն Շուկան

«168 ժամ» թերթը գրուցել է ՀՀԿ-ական պատգամաւոր Աժ տնտեսական հարցերի յանձնաժողովի նախագահ, «ՄԱՊ» ընկերութեան սեփականատէր Ալեքսան Պետրոսեանի հետ:

Այն հարցին թէ ինչպէս է գնահատում Հայաստանում ստեղծուած տնտեսական իրավիճակը, Պետրոսեանը պատասխանել է. Ներկայումս Հայաստանը գրեթէ ամբողջովն կորցրել է ռուսաստանեան շուկան: Հիմնական պատճառն այն է, որ ռուսական ռուբլին արժէքզրկուել է գրեթէ 100 տոկոսով, այսինքն՝ մէկ դորաբի դիրն 30-ից դարձել է 60 ռուբլի, իսկ ՀՀ-ում դրամի արժէքը կորցրել է 20 տոկոսի չափով է: Մեր պետութիւնը չի կարող այս մեծ տարբերութեան պայմաններում ռուսական շուկայ ապրանք արտահանել: Այսինքն՝

այն ինքնարժէքով, որ մենք ՀՀ-ում ապրանք ենք արտադրում, այդ ինքնարժէքն արդէն անընդունելի է Ռուսաստանի համար՝ կապուած իրենց փոխարժէքի հետ: Իսկ ի՞նչ պէտք է անի հայ արտադրողները հարցին նա պատասխանել է, որ արտադրողները չեն կարող հենց այս պահին ինչ-որ բան անել: Պէտք է նստեն սպասեն, մինչեւ Ռուսաստանում տնտեսութիւնը լաւանայ, ռուբլին ուժեղանայ, բայց դա կարող է տեւել 3-5 տարի, իսկ ինձ չի թւում, թէ այս ընթացքում ՀՀ-ում որեւէ կազմակերպութիւն, որի ամբողջ գործունէութիւնը կապուած է ՌԳ-ի հետ, ապրանքի 90 տոկոսն արտահանում է ռուսական շուկայ, կարող է երկար դիմանալ: Ինքը չի կարող դիմանալ, կոչնչանայ»:

«Զէք Անցկացնի» Նախաձեռնութիւնը Կը Պայքարի Սահմանադրական Փոփոխութիւնների Դեմ

Սահմանադրական փոփոխութիւնների դէմ պայքարող «Զէք Անցկացնի» նախաձեռնութիւնը շուտով հանդիպումներ կունենայ նախկին ոչ իշխանական եռեակի անդամ կուսակցութիւնների հետ՝ ձգելու սահմանադրական փոփոխութիւնների մասին նրանց վերաբերմունքը:

Նախաձեռնութեան անդամ Արմէն Գրիգորեանը պատմեց, որ այժմ ակտիւ քննարկումներ են անցկացնում նաեւ քաղաքացիական հասարակութեան ներկայացուցիչներին հետ: Նպատակը միատարրելն ու քննարկելն է, թէ ինչպէս պայքարեն մայր օրէնքի փոփոխութեան դէմ:

«Մենք եւս մէկ անգամ յտակեցնելու համար փորձելու ենք հանդիպել «Ժառանգութիւն», «Քարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութիւնների հետ, ՀԱԿ-ը պարզ է, բայց նրանց հետ էլ կը հանդիպենք: Կը փորձենք աշխատել: Հիմնական սեկտորը, որ այս պահին մեծ պոտենցիալ ունի ու կարելի է աշխատել, քաղաքացիական հասարակութիւնն է», - ասաց Գրիգորեանը:

Գրիգորեանը վստահ է, որ սահմանադրական փոփոխութիւններ նախաձեռնելով՝ Սերժ Սարգս-

եանը պարզապէս ցանկանում է վերադարձնուել: Արձագանգելով այն չիշեցմանը, որ Սարգսեանը խոստացել է, թէ չի հաւակնելու ոչ նախագահի, ոչ էլ վարչապետի պաշտօնին, Գրիգորեանը նկատեց՝ Սարգսեանը ոչինչ չի ասել Աժ նախագահի պաշտօնի մասին: Ինչ վերաբերում է վարչապետի եւ նախագահի պաշտօններին, ապա Գրիգորեանի խօսքով՝ երաշխիք չկայ, որ Սարգսեանը կը կատարի իր խոստումը:

«Վստահել նրա ասածին դժուար է, որովհետեւ 3.5 տարի մենք գնում էինք Աստղայանի պայմանագրի ստորագրելու, բայց մի գիշերուայ ընթացքում յայտնուեցինք Մաքսային միութիւնում: Այստեղ վստահութեան հարց կայ, առաջին ինդիքը դա է», - ընդգծեց նա:

Քաղաքացիական հասարակութեան շատ ներկայացուցիչները հիմնականում վստահ են, որ Հայաստանում առկայ ինդիքները լուծելու համար սահմանադրութիւնը փոխել պէտք է: «Իրաւունքի եւ Ազատութեան Կենտրոնի» ղեկավար Վարդան Յարութիւնեանի կարծիքով՝ երկրի գլխաւոր օրէնքը մեղաւոր է, որ Հայաստանում այն կատարելու քաղաքական կամք չկայ:

ԼՈՒՐԵՐ

Պոլսահայ Պետրոս Շիրինոյլուն Թուրքիայից Փոխհատուցում Չի Պահանջում

Ստամպոլի հայկական «Սուրբ Փրկիչ» հիւանդանոցի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ Պետրոս Շիրինոյլուն յայտարարել է, թէ ինքը Թուրքիայից փոխհատուցում չի պահանջում, իր ուզածը հաշտութիւնն է:

Թուրքական «Սթար» պարբերականի հետ զրոյցում Պետրոս Շիրինոյլուն պատմել է, թէ իր պապը եւս 1915-ին է մահացել, երբ «մարդկանց խաբել են եւ ստիպել եղբայրն սպաննի եղբօրը»:

«Ես փոխհատուցում չեմ ուզում, ես միայն խաղաղութիւն եմ ուզում: Ես դէմ եմ, որ 1915-ը այսօր էս երկարացնում են: Պէտք է այդ հարցին վերջ դրուի: Շատ կարեւոր էր էրզրոյանի այն յայտարարութիւնը, որ Թուրքիայի արխիւները բաց են: Թող պատմաբանները միջամտեն: Թող Թուրքիայի եւ Հայաստանի սահմանները բացուեն: Այդ դէպքում եկամուտն աւելի շատ կը լինի քան փոխհատուցումից: Ստամպոլում մեծ թուով հայաստանցիներ են անօրինական աշխատում: Ես նրանց

Պոլսոյ «Սուրբ Փրկիչ» հիւանդանոցի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ Պետրոս Շիրինոյլուն

հարցով խօսել եմ էրզրոյանի հետ, իսկ վերջինս խոստացել՝ լուծել նրանց խնդիրները: Հիմա Քոնստանտնուպոլիսի իւրաքանչիւր հայաստանցիների երեխաների համար դպրոց կայ, որտեղ, մօտ 200 աշակերտ են սովորում: Այլ վայրերում էլ փոքր դպրոցներ կան», -ասել է Պետրոս Շիրինոյլուն:

Խորհրդարանու Տեղի ԵՆ Ունեցել «Եւրասիական Տնտեսական Հեռանկարներ».
Քննարկում Աժ-ում

Մարտի 31-ին Հայաստանի Ազգային ժողովում տեղի է ունեցել «Եւրասիական տնտեսական հեռանկարներ» միջազգային համաժողովի շրջանակում կազմակերպուած կլոր սեղան-քննարկումը, որին ներկայ են եղել ՀՀ-ն Աժ նախագահ Գալուստ Սահակեանը, ՌԴ ԴԺ Պետական դումայի նախագահ Սերգէյ Նարիշկինը, ՀՀ վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանը, նախարարներ եւ պատգամաւորներ:

պիտակի եւ աշխատուժի ազատ տեղաշարժի գաղափարների վրայ հիմնուած եւ շահաւէտ յարաբերութիւնների զարգացման ձեւաչափ:

ՀՀ վարչապետը յաւելել է, որ Հայաստանը պատրաստակամ է համակարգային եւ ենթակառուցութեան քայլեր բարեփոխումների ընթացքում կուտակած իր փորձը ներդնել ինտեգրացիոն գործընթացների զարգացման համար: Նա ընդգծել է, որ մեր գերխնդիրն է արդարացնել ԵԱՏՄ անդամ երկրների ժողովուրդների ակնկալիքները եւ նկատելիօրէն բարձրացնել մեր քաղաքացիների կենսամակարդակն ու բարեկեցութիւնը:

ՀՀ փոխվարչապետ, միջազգային տնտեսական ինտեգրման եւ բարեփոխումների նախարար Վաչէ Գաբրիէլեան անդադարձել է Հայաստանի անդամակցութեան առանձնաշատկութիւններին՝ նշելով, որ ծովի եւ ԵԱՏՄ անդամ երկրների հետ ընդհանուր սահմանի բացակայութիւնը լուրջ մարտահրաւէր է, եւ աշխարհագրական դիրքն իր որոշիչ դերն է խաղում մեր երկրի տնտեսական կեանքում:

Եւրասիական տնտեսական յանձնաժողովի կոլեգիայի անդամ կարինէ Մինասեանը խօսել է անդամակցութեան արդիւնքում Հայաստանին ընձեռուող նոր հնարաւորութիւնների մասին եւ նշել, որ մեր երկիրը պիտի ինտեգրուի այն ծրագրերին, որոնք արդէն մեկնարկել են ԵԱՏՄ անդամ միւս պետութիւններում: Նա նշել է, որ Հայաստանը մեծ ներուժ ունի յատկապէս գիւղատնտեսութեան եւ ղեզազորութեան ոլորտներում:

Այնուհետեւ ելոյթներով հանդէս են եկել ՀՀ եւ ՌԴ համապատասխան ոլորտների պատասխանատուները:

«Մենք Լիարժեքօրէն Վերահսկում Ենք Սահմանը». Սէյրան Օհանեան

ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Սէյրան Օհանեան սահմանային դիրքեր կատարած այցելութիւններէն մէկու ընթացքին

Սահմաններում շարունակական լարուածութեան միտում ենք մենք տեսնում, որը թելադրում է հակառակորդի կողմից. «Ա1+»-ի հետ զրոյցում ասաց Պաշտպանութեան նախարար Սէյրան Օհանեանը՝ աւելցնելով, որ դա կապ չունի, թէ այս կամ այն ժամանակահատուածում լարուածութիւնը թե՛ժանում է, թէ՛ նուազում. «Դա արտաշատու է տարբեր տիպի խախտումներով: 2015թ. Յունուարից այդ խախտումները տեղի են ունեցել՝ դիւերսիոն-հետախուզական գործողութիւններ, դիպուկահարների գործողութիւններ եւ ամենավերջին խախտումը, որ տեղի է ունեցել ԼՂՀ Պաշտպանութեան բանակում, ԼՂՀ հիւսիսային հատուածում՝ Մարտակերտի շրջանում, Մարտի 19-ին տեղի ունեցած դէպքը: ՊԲ ստորաբաժանումները կարողացել էին ըստ ստեղծուած իրադրութեան օպերատիւութեամբ արձագանգել ու ետ մղել եւ աւելին՝ արժանի հակահարուած տալ հակառակորդին»:

Ըստ նրա՝ վերջին օրերին կրակոցների քանակը բաւականին նուազել է, խախտումներ չկան. «Երեւի թէ իրենք իրենց որոշումների մէջ ճշգրտման են կատարում կամ փորձը ցոյց է տալիս, որ մեր դիրքապահների կողմից արժանի հակահարուածներն են, որ նուա-

զեցնում են մեր հարեւանների առաջին գծի կամ յատուկ նշանակութեան ստորաբաժանումների եռանդը, եւ նրանք մի որոշ ժամանակահատուած հանգստանում են: Մենք լիարժեքօրէն վերահսկում ենք սահմանը եւ հայ դիրքապահները պատրաստ են իրենց առջեւ դրուած խնդիրները բարձր մակարդակով կատարել»:

Ինչ վերաբերում է պայմանագրային գինձառայող Անդրանիկ Գրիգորեանի քայլին, որը սպիտակ դրօշը ձեռքին յանձնուել է ադրբեջանական կողմին, Սէյրան Օհանեանը նշեց. «Քրէական գործ է յարուցուել, ծառայողական քննութիւն ենք անցկացնում, ամբողջովին բացառւել, թէ որոնք են պատճառները, որ հայ դիրքապահն անցել էր ԼՂՀ Մարտուտու շրջանից դէպի հակառակորդի կողմ, անհարին է, քանի որ իր հետ պէտք է ունենալ կապ եւ ինքը կարող է ասել, թէ ինչ խնդիրներ կան: Գտնում եմ, որ ժամանակի ընթացքում կը պարզաբանուի քրէական գործի շրջանակներում: Այն, ինչ ցոյց էր տրուել ադրբեջանական կայքերով, հասկանալի է, որ շինծու դրուագներ են, եւ ակնյայտ երեւում է, որ անցնելու պահին նրա հետեւից մեր գինձառայողները հետեւել էին, տեսել էին, որ այդպիսի երեւոյթ տեղի էլ էր ունեցել»:

«Հայկական Ժամանակ». Սերժ Սարգսեանի խնդիրներից Մէկը ՉիՆաստանից Զէնք Գնելն Ե Եղել

Հայկական Ժամանակ» թերթը գրում է. «Լաւատեղեակ աղբիւրներից յայտնի դարձաւ, որ Սերժ Սարգսեանի՝ Մարտի 25-ից 28-ը Զինատան կատարած այցի հիմնական խնդիրներից մէկը արտօնեալ պայմաններով ՀՀ-ին գէնքի մատակարարման շուրջ պայմանաւորութեան ձեռք բերելն է եղել:

Յաջողութեամբ է արդեօք այս խնդիրը լուծել, թէ ոչ մեր ադբիւրները չեն մասնաւորեցնում: Փորձագէտները նկատում են, սակայն, որ Զինատանի հիւսիս-

արեւմուտքում բնակուող թիւրքալեզու փոքրամասնութիւնների սպարտիստական ձգտումները մշտապէս անհանգստացնում են Պեկինին: Իսկ Հայաստանը Զինատանի եւ Թուրքիայի արանքում գտնուող միակ երկիրն է, որը գերծ է թուրքական տարրից: Սա նշանակում է, որ Զինատան-Հայաստան ռազմավարական համագործակցութեան օբիեկտիւ պայմաններ կան. մնում է այն իրական գործակցութեան վերածելու հմտութիւններ եւ շնորհք ունենալ»:

Հայաստան Կը գայ Յեղասպանութիւն 250 Գիտնական

2015թ. Յունիսին Հայաստան կը ժամանի Յեղասպանութեան ուսումնասիրութեամբ զբաղուող շուրջ 250 գիտնական: Այս մասին Մարտի 30-ին, լրագրողներին յայտարարել է Յեղասպանութեան Թանգարան-ինստիտուտի տնօրէն Հայկ Դեմոյեանը:

Գիտնականները Հայաստան կը ժամանեն Յեղասպանութիւնն ուսումնասիրողները միջազգային ասոցիացիայի կոնֆերանսին, որը կայանում է 2 տարին մէկ անգամ:

2015թ. այն կը կայանայ Յուլիսի 8-12-ը:

Ամենից շատ գիտնականներ կը ժամանեն ԱՄՆ-ից: Քիչ չեն նաեւ Իսրայէլից եւ եւրոպական երկրներից ժամանող հետազոտողները: «Ընդհանուր առմամբ աշխարհագրութիւնը շատ լայն է: Կը ժամանեն աշխարհի գրեթէ բոլոր ծայրերից: Մասնաւորապէս սպասուում է, որ մէկական մասնակից կը լինի Բանգլադէշից եւ Հարավային Աֆրիկայից», - նշեց The Դեմոյեանը:

Թուրքական ամսագրի ապրիլեան համարը նուիրուած է Հայոց ցեղասպանութեանը

Թուրքիայում «Evrensel Kultur» ամսագրի ապրիլեան համարն ամբողջութեամբ նուիրուած է լինելու Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին: «Էվրենսել» լրատուական կայքը տեղեկացնում է, որ ամսագիրը 100-ամեայ ցաւը եւ ամօթը քննելու է պատմութեան, մշակոյթի եւ արուեստի դիտանկիւնից: Հասկանալու համար, թէ թուրքերը առանց հայերի ինչ են կորցրել, պէտք է հարցը քննեն ոչ միայն խղճի եւ բանականութեան, այլեւ պատմութեան, լեզուի, արուեստի, արհեստների, գրականութեան եւ միւս «հարստութիւնների» պրիզմայի միջով, որոնք մարդուն մարդ են դարձնում:

նուիրուած թուրքական կինոյի հայ վարպետներին, թուրքական թատրոնում հայերի դերակատարութեանը, հայկական երաժշտութեանը, թուրքական վիպագրութեան մէջ հայի կերպարին եւ Հայոց ցեղասպանութեան ընկալումներին:

Ամսագրում հրատարակուելու են յայտնի լրագրողների, գրողների յօդուածները, որոնք կը ներկայացնեն հայերի բացակայութիւնից առաջացած դատարկութիւնը: Ընթերցողի դատին են յանձնուելու յօդուածներ, որոնք պատմելու են տարբեր բնագաւառներում հայերի ունեցած ներդրումների մասին: Մասնաւորապէս բնասէր Նէջմիլէ Ալիֆայն իր յօդուածում ներկայացնելու է լեզուագիտութեան բնագաւառում հայ լեզուաբանների ունեցած դերի մասին՝ սկսած թուրքական լեզուագիտական ընկերութեան առաջին գլխաւոր քարտուղար Յակոբ Դիլաչարից (Մարթայեան) մինչեւ Սեւան Նշանեան:

Ամսագրում կը ներկայացուի «20 կախաղան» յուշապատումի մասին պատմող յօդուած: Հեղինակը հայ հոգեւորական Գալուստ Պօղոսեանն է, ով գրել է 1915 թուականին Հնչակեան կուսակցութեան 20 անդամների մահապատժի մասին, որին անձամբ է ականատես եղել: Գիրքն առաջին անգամ հայերէն տպագրուել է 2021 թուականին: Այժմ «Էվրենսել» հրատարակչութիւնը պատրաստում է գիրքը հրատարակել թրքերէն:

Նաեւ կը լինեն յօդուածներ՝

Ֆրանքոֆոնի Նախագահները Կոչ Կ'ընեն

Շարունակուած էջ 1-էն

տապարտելով Հայոց Յեղասպանութիւնը յայտարարութիւն մէջ մասնաւորապէս ըսած են. «Մենք, ֆրանսերէնը որպէս ընդհանուր լեզու գործածող պետութիւններու խորհրդարաններու ներկայացուցիչներս, 2015-ի Մարտի 31-ի Եւրոպայի տարածաշրջանի Ֆրանքոֆոնի խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահներու համաժողովի ընթացքին հաւաքուելով եւ հաստատելով մեր պարտաւորութիւնները ի շահ խաղաղութեան, ժողովրդավարութեան, մարդու իրաւունքներու, Ֆրանքոֆոնի տարածքին անվտանգութեան եւ համաշխարհային արժէքները քաջալերելութեան, ինչպէս նաեւ հետամուտ ըլլալով ՄԱԿ-ի միջազգային իրաւունքի սկզբունքներու Հռչակագրին, ընդգծելով, որպէս Յեղասպանութեան ոճրագործութիւն որակաւորուած գործողութիւններու մինչ այսօր համաշխարհայնօ-

րէն ճանչցուած չըլլալու անընդունելիութիւնը եւ չի շեղելով, որ նման ոճրագործութիւնը վաղեմութեան ժամկէտ չունի, կը դատապարտենք հայ ժողովուրդի նկատմամբ Օսմանեան կայսրութեան մէջ գործադրուած ցեղասպանութեան փաստը, կ'ոգեկոչենք 1915-ի Հայերի Յեղասպանութեան անմեղ զոհերու յիշատակը եւ համերաշխ ենք Հայաստանի եւ հայ ժողովրդի հետ՝ Յեղասպանութեան համաշխարհային ճանաչման եւ այդ ցեղասպանութեան ենթարկուած անձերու իրաւունքներու վերականգնման համար մղուող պայքարին մէջ:

Կը հրաւիրենք թուրքիային դէմ-դիմաց զայլու սեփական պատմութեան հետ եւ ի վերջոյ ճանչնալու Հայոց Յեղասպանութեան իրողութիւնը եւ յոյս կը յայտնենք, որ այդ ճանաչումը հայ եւ թուրք ժողովուրդներու միջեւ հաշտեցման մեկնակէտ կը հանդիսանայ»:

ՈՒԻԼՅԵԼՍ 2-ՐԴ ԿԱՅՍԵՐ ԾՈՌԸ ՆԵՐՈՂՈՒԹԻՒՆ Է ԽՆԴՐԵԼ ԶԱՅԵՐԻՑ՝ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԶԱՐՑՈՒՄ ՊԱՊԻ ՍԵՂԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԶԱՍԱՐ

Մարտի 27-ին Գերմանիայի «Կոնրադ Ադենաուեր» հիմնադրամի կենտրոնակայանում կայացաւ Պոտսդամի Յոհաննէս Լեփսիուսի տուն-թանգարանի գիտական ղեկավար Ռոլֆ Հոսֆելդի «Մահը անապատում. Հայերի ցեղասպանութիւնը» գրքի շնորհանդէսը. տեղեկացնում է ՀՀ ԱԳՆ-ն:

Միջոցառմանը ներկայ էին Գերմանիայի Բունդեսթագի պատգամաւորներ, Գերմանիայում հաւատարմագրուած դեսպաններ, հասարակական-քաղաքական գործիչներ, դիւանագէտներ, գրաքննադատներ, հրատարակիչներ եւ լրագրողներ:

Միջոցառմանը ողջոյնի խօսքով ներկաներին դիմեց «Կոնրադ Ադենաուեր» հիմնադրամի մշակութային ծրագրերի ղեկավար Ռիտա Շոպպը: Ելույթով հանդէս եկաւ նաեւ Բունդեսթագի պատգամաւոր էրիկա Շտայնբախը՝ կոչ անելով իր կուսակիցներին՝ բարձրաձայնել Հայոց ցեղասպանութեան մասին, ճանաչել եւ դատապարտել այն:

Մարտի 29-ին Պեռլինի «Կայսր Ուիլհելմ» յիշատակի բողոքական եկեղեցում տեղի է ունեցել Հայոց ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին նուիրուած միջոցառում: Ներկաներին ողջոյնի խօսքով են դիմել նշեալ եկեղեցու քահանայ Կորնելիա Կուլավիկը եւ Հայ Առաքելական եկեղեցու Գերմանիայի թեմի առաջնորդ Գարեգին արքեպիսկոպոս Պեկչեանը:

Այնուհետեւ ելույթ է ունեցել Պեռլինի բողոքական եկեղեցու քահանայ, Պրուսիայի արքայազն Ֆրիւպ-Կիրիլը, որը Գերմանիայի վերջին կայսր Ուիլհելմ Երկրորդի ծոռն է: Ֆրիւպ-Կիրիլն իր ելույթում ներողութիւն է խնդրել հայերից՝ նշելով. «Ես գիտեմ, որ Հայոց ցեղասպանութեան զոհերի եւ նրանց յետորդների ցաւն անդառնալի է, սակայն խնդրում եմ՝ եթէ կարող էք, ներքե՛ք նաեւ իմ պապին՝ Կայսր Ուիլհելմին»: Միջոցառման աւարտին ելույթով ներկաներին է դիմել նաեւ Գերմանիայում ՀՀ գործերի ժամանակաւոր հաւատարմատար Աշոտ Սմբատեանը:

Քալենք Հայոց Յեղասպանութեան Արդարութեան Համար

- Շարունակուած էջ 1-էն
- ՍԱՆԹԱ ԱՆԱ
 - *Սրբոց Քառասնից Մանկանց Եկեղեցի - 5315 W. McFadden
 - ԿԱՆԳԱՌ ԵՒ ՓՈԽԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
 - * Dolby Theatre - 6801 Hollywood Blvd. Hollywood
 - * Los Angeles Convention Center 1201 S. Figueroa St. Los Angeles
 - * North Hollywood Metro Station 5273 Lankershim Blvd. Hollywood
 - «Ով Հայ ժողովուրդ, քո միակ փրկութիւնը քո հաւաքական ուժին մէջ է»:
 - Կոչ կ'ողղենք համայնքի բոլոր գաւակներուն, պահելով համազգային ոգին, Ապրիլ 24, առաւօտեան ժամը 10-ին, միանան մեզ Լոս Անճելըսի Sunset եւ Western պողոտաներու խաչմերուկին, որպէսզի միասնաբար քալենք արդարութեան համար:
 - Հայոց Յեղասպանութեան 100Ամեակի Յարաբերական Յանձնախումբ ԱՄՆի Արեւմտեան Շրջան

833 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծահասակներու և մանուկներու Բայթոփոքթիք բուժում:
Գլխացաւ, վզի, մէջքի, յօդային և մկանային ցաւեր:
Բնքնաշարժի վթարի հետեւանքով պատահած վնասուածքներու բուժում:

Չեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է

ՄԻՋԿ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԿԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԵ ԸՆԿ. ԵՂԻԿ ԵՐԻՔԵԱՆԻ ԽՕՍԱԾ ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆՆԸ ԸՆԿ. ՊԵՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆԻ ԹԱՂՄԱՆ

Սզակիր բարեկամներ, սզակիր ընկերներ,

Տարին քանի մը անգամ, կը ստիպուինք իրար հանդիպիլ այս տիրուր վայրին մէջ: Այս անգամ կարգը ընկ, Պէպոյինն էր:

Դժուար չէ Պէպո Սիմոնեան մարդուն մասին քանի մը վայրկեան դամբանական խօսիլը: Դժուար չէ նոյնիսկ Պէպո Սիմոնեան մարդուն մասին քանի մը ժամ բանախօսութիւն կատարելը: Անոր ապրած բազմաբնոյթ, լիարժէք, արտադրող եւ արդիւնաւետ կեանքին առարկայական տուեալներուն թուարկումը միայն, կրնայ էջեր լեցնել: Գրող, մշակութային գործիչ, կրթական մշակ, խմբագիր, ազգային-հասարակական գործիչ, կուսակցական ղեկավար:

Գրող ըլլալէ առաջ Պէպո Սիմոնեան գրականագէտ էր: Ժամ առ ժամ կը հետեւէր ժամանակակից հայ գրականութեան: Կ'ուրախանար նոր անուններով՝ յատկապէս եթէ անոնց մէջ տեսնէր ինքնատիպութիւն մը: Լաւ գիտէր հայ գրականութեան պատմութիւնը, հայ դասականները: Ան բանաստեղծ էր իր խառնուածքով, բայց նաեւ արձակագիր, հրապարակագիր, յօդուածագիր: Շուրջ 15 գիրքի հեղինակ Պէպո Սիմոնեանի գրչին կը պատկանին նաեւ հարիւրաւոր յօդուածներ, որոնց մէջ իր ուրուց տեղը ունի Արարատ օրաթերթի «Մշակութային էջը»-ը: Հայ մշակութային կեանքը, իր անցեալով եւ ներկայով, Հայաստանով եւ Սփիւռքով կարտացոլան այդ էջերուն մէջ: Գրասէր, գրքասէր եւ ընթերցասէր էր Պէպո Սիմոնեան բառի ամենէն ծայրահեղ իմաստով: Անկարելի էր որ լոյս տեսնէր հայերէն լեզուով նոր հրատարակութիւն մը, որ չանցնէր անոր ձեռքերուն մէջէն: Վերջերս, Հայաստանի մէջ, իրեն ծանօթ մտաւորական մը հարցուց անոր առողջութիւնը: Որպէսզի երկարօրէն չբացատրեմ, «չի կարդար» պատասխանեցի: Կարճ մտածումէ մը յետոյ «պարզ է», պատասխանեց խօսակիցս: Վերջին օրերուն, իմացալ թէ ան չ'ուտէր եւ չի խմէր:... Ինչո՞ւ գարմանալ, երբ ատկէ առաջ արդէն Պէպոն չէր կարդար...

Կրթական ասպարէզը եղաւ Պէպո Սիմոնեանի կեանքի ասպարէզը: Նուիրուեցաւ հայերէն լեզուն եւ գրականութիւնը աշակերտին սիրելի դարձնելու եւ

սորվեցնելու պաշքարին: Այս օրերուն համար իրական պաշքար մը՝ որմէ յաղթական դուրս գալը ամէնուն տրուած չէ: Իր վարչական կարողութիւններուն շնորհիւ, ուսուցչութեան կողքին ան ստանձնեց նախ Ազգ. Ռուբինեան վարժարանի եւ ապա ՀԿԲՄ Մահակեան Լ. Մկրտիչեան Գոլէճի տնօրէնի պաշտօնները: Անոր առօրեան նոյնացաւ Մահակեանի կրթական հեւքին հետ:

Պէպո Սիմոնեանին համար ըսել մշակութային գործիչ՝ կը նշանակէ ոչինչ ըսել: Ան կ'ապրէր ու կը շնչէր հայ մշակութիւնը: Մշակութիւնը Պէպո Սիմոնեանի էութիւնն էր, անոր ապրելաձեւը, կեանքի ըմբռնումը: Մշակութիւնը նաեւ ազգային գէնք էր, որմով պարտաւոր էինք պաշքարիլ ձուլման, այլասեւման եւ նահանջին դէմ: Ու բնաւ պատահական չէ որ 1955 թուականին, տակաւին շատ երիտասարդ Պէպո Սիմոնեան, խումբ մը մշակութասէր ընկերներու կողքին իր մասնակցութիւնը կը բերէ Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան հիմնադրութեան աշխատանքներուն: Ապա երկար տարիներ ան կը ստանձնէ Միութեան աստեալեակի պարտականութիւնը: Պէպո Սիմոնեանի օրինակով Նոր Սերունդներ կը ծնին տարբեր գաղութներու մէջ:

Երիտասարդ տարիքին, Պէպո Սիմոնեան անդամագրուելով Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Ուսանողական շարժումին, աստիճանաբար կը բարձրանայ ղեկավար մարմիններու սանդղամասներէն: Երկար տարիներ մաս կը կազմէ ՄԴՀԿ Լիբանանի Շրջանի Վարիչ Մարմին. կը մասնակցի ներկուսակցական, միջկուսակցական ու համազգային բնոյթի տարբեր մարմիններու:

Ընկ. Պէպոն գաղափարապաշտ մարդն ու ղեկավարն էր: Ան լուսապէս իւրացնելով հնչակեան գաղափարախօսութիւնը, իր մէջ գեղեցկօրէն համադրած էր ազգային ու համամարդկայինը: Կը պաշտպանէր Հայ Դատը, կը պաշքարէր Յեղասպանութեան ճանաչման ի խնդիր ոչ միայն անոր համար, որ աստիճանաբար հայ ժողովուրդին գերագոյն հարցերն են, այլ նաեւ անոր համար, որ աստիճանաբար ու մարդկայնական դատեր են: Խտրականութեան դէմ պաշքարի խորհրդանիշ դարձած Նելսոն Մանտելլայի ազատ արձակումը, պաղեստինցի ժողո-

վուրդին բռնագրաւուած հայրենիքին վերադարձը կամ վիէթնամի դէմ Ամերիկայի սանձազերծած վայրագ պատերազմին դադարեցումը կը յուզէին զինքը եւ այդ բոլորը կը դառնային անոր խոհերուն առարկաները եւ գրականութեան նիւթերը: Պէպո Սիմոնեանին համար որեւէ գաղափարախօսութեան, քաղաքականութեան կամ հասարակական մտածելակերպի կեղոռնական առանցքը մարդը պէտք է ըլլար՝ առանց ազգի, կրօնքի, գոյնի եւ սեռի խտրութեան: Մարդը պէտք է անարդարութենէ, բռնութենէ եւ շահագործումէ: Իսկ մտածող մարդը, մտաւորականը, արուեստագէտը պէտք է ամբողջական ազատութիւն ունենային մտածելու եւ իրենց համոզումները ազատօրէն արտայայտելու: Ան խաղաղասէր ու մարդասէր էր. Լիբանանեան քաղաքացիական պատերազմին նուիրուած անոր գրական էջերը, ներձուած են այս արժէքներուն հանդէպ խորունկ հաւատքով: Պէպո Սիմոնեան հաւատաւոր կուսակցական էր, բայց ոչ կուսակցամոլ. անոր մօտ միշտ ալ գերադաս էր համազգային մտածելակերպը: Ան բաց էր. կը յարաբերէր եւ կը գործակցէր բոլորին հետ, յատկապէս ընդհանրական հարցերու եւ մտահոգութիւններու շուրջ:

Պէպո Սիմոնեան թունդ հայրենասէր էր. Հայաստանասէր մը: «Հոն Արարատի փէջերուն պիտի գարնենք մեր վրանները» պատգամին հաւատաւոր ուխտեալ մը: Կ'ուրախանար Հայաստանի յաջողութիւններով՝ յատկապէս գրական եւ մշակութային ասպարէզներէն ներս: Կը տրամէր անոր սայթաքումներով եւ ձախողութիւններով: Կը քննադատէր սխալները՝ յանձնառու մտաւորականի մը քաղաքացիական կեցուածքով: 60-ական թուականներէն արդէն, երբ տակաւին այսօրուան արդիական կապի միջոցները չկային, Պէպո Սիմոնեան, Հայաստան կատարած իր այցելութիւններով թէ Լիբանան այցելած մտաւորականներու եւ մշակութային խումբերուն հետ իր ստեղծած բարեկամական յարաբերութիւններով, կենդանի կապ մըն էր Հայաստանի հետ: Եւ ան, այդ կապին դրական լիցքաւորումէն, իր ոգեւորութիւններէն բաժին կը հանէր իր շրջապատին՝ ընկերներուն, հարազատներուն, աշակերտներուն: Անցնող տարիներուն, ամէն Հայաստանէն վերադարձիս, այցելութեամբ կամ հեռաձայնային կապով անոր կը պատմէի տեսածներս, վերջին նորութիւնները: Ինչ մեղքս պահեմ, միայն

լաւ բաները կ'ըսէի, դրականները: Հաւանաբար այդ վիճակին մէջ ընկ. Պէպոն դրական գրգիռներու, ոգեւորութեան պէտքը ունէր... կ'ընէի այնպէս, ինչպէս ժամանակին ինք կ'ընէր մեզի:

Պէպո Սիմոնեան Լիբանանի պարկեշտ քաղաքացին էր. քաղաքացիական գիտակցութեան տէր մտաւորականը. կը սիրէր իր ծննդավայր հայրենիքը: Անոր «Մայրներու Արմատները» գիրքի գինեծօնին, երոյթ ունեցող լիբանանցի արաբ մտաւորականը ըսաւ.- «Շատ կարգացած եւ մայրիներէն ներշնչուած եւ անոնց նուիրուած բանաստեղծութիւններ, որոնք կը գովերգեն մայրիներուն յաւերժութիւնը, անոնց մշտադալար կանաչը, դարաւոր անցեալն ու գեղեցկութիւնը: Սակայն առաջին անգամ ըլլալով ծանօթացայ մայրիներու արմատներուն նուիրուած բանաստեղծական հատորի մը՝ եւ այդ գրուած հայու մը կողմէ: Հայերը, կարճ ժամանակի մը մէջ ինչքա՞ն հայրենասիրութիւն կուսակած էք Լիբանանին հանդէպ: Հաւանաբար այդ կու գայ հայրենի հողը կորսնցուցած, հայրենի հողին յարգը գիտցող, հայրենակարօտ մարդուն տագնապներէն, որմէ բնականաբար լիբանանցիներս չունինք: Միայն այդ ձեւի մարդիկ կը համարձակին իրենց բանաստեղծի աչքերով հողին ընդերքը թափանցել»:

Պէպո Սիմոնեան խոհուն, միաժամանակ զգացողական մարդն էր: Կը խօսէր՝ կարեւորութիւն տալով օգտագործած իւրաքանչիւր բառին. բայց կը խնդար կուշտուկուռ, առանց սահմանի: Ճշգրտապէս, օրինասէր եւ ղեմացիին լսող: Մտաւոր պաշարով եւ կեանքի փորձով հարուստ, հաճելի գրուեցակից էր ան: Անկախ անձէն, կը յարգէր հասարակական կեանքին մէջ ենթակային զբաղեցուցած պաշտօնը:

Սզակիր բարեկամներ, Հայ ժողովուրդը այս տարի կը նշէ Հայկական Յեղասպանութեան 100 ամեակը: Ասոր գուզահեռ, հնչակեաններս, եւ մեզի հետ բոլոր անոնք որոնք յարգանք ունին հայ ազգային ազատագրական շարժման լաւագոյն աւանդութիւններուն հանդէպ, երկիրդալի պարտականութիւնը ունինք նշելու նաեւ 20 Կախաղաններու 100 ամեակը: Այդ ծիրէն ներս, Կեղոռնական վարչութիւնս որոշում ընդունեց, 20 Կախաղաններու 100 ամեակի պատուոգրերով վարձատրել իրենց վաստակաշատ անցեալով ծանօթ խումբ մը ընկերներ: Սահմանափակ

Շար. ք էջ 19

Bedros S. Maronian 818/500-9585

Siamanto B. Maronian 818/269-0909

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

6300 Wilshire Blvd. Suite 1900 Los Angeles, CA 90048	805 East Broadway Glendale, CA 91205	300 N. Lake Ave. Suite 500 Pasadena, CA 91101
---	---	--

- Life Insurance
- Health Insurance
- Group & Individual
- Long Term Care
- Disability
- Estate Planning
- Will & Living Trust
- Full Annual Review
- Mortgage Protection
- College Planning
- Workman's Compensation
- Employee Benefits
- Annuity
- IRA
- 401K & 403B

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Անհրաժեշտ է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

**ՄԱՍԼՈՅ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
«ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԱԳԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ
ՀԱՄՈՉՈՒԱԾ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ»
ԳՐՔԻ ՇՆՈՐՀԱՀԱՆԴԵՍ**

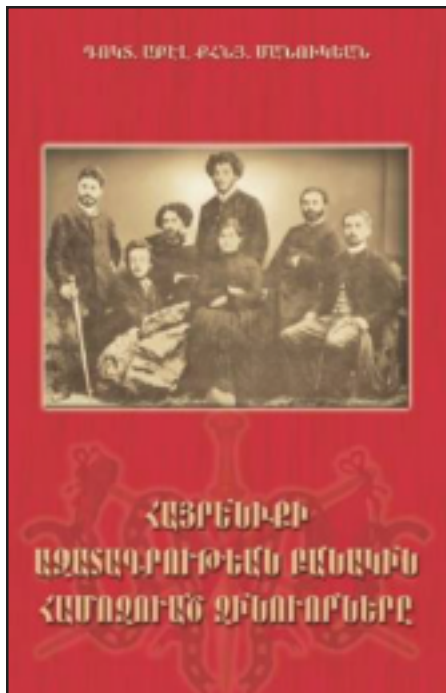
Կիրակի, Ապրիլ 12-ի Կ.Ե. ժամը 5-ին, Փաստախնայի ՀԿԲՄ-ի կեդրոնին ներս տեղի պիտի ունենայ «Հայրենիքի Ագատագրութեան Բանակին Համոզուած Զինուորները» նոր հրատարակուած գրքի շնորհանդէսը: Այս առթիւ ժընեւէն Լոս Անճելըս պիտի ժամանէ գրքի հեղինակ Դոկտ. Աբէլ ԲՅՆՅ. Մանուկեան:

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Տեղեկատուութեան Դիւանի կազմակերպութեամբ տեղի ունենալիք միջոցառման ընթացքին ելոյթ պիտի ունենայ պատմաբան Դոկտ. Կարօ Մոմճեան, ներկայացնելով ժամանակաշրջանի՝ 19-րդ դարու վերջաւորութեան եւ 20-րդ դարու սկզբնաւորութեան հայ ժողովուրդի դիմագրաւած մարտահրաւէրները:

Գիրքը հանգամանօրէն պիտի ներկայացնէ յայտնի մտաւորական եւ հրապարակագիր Ոսկան Մխիթարեան:

Ելոյթ պիտի ունենայ նաեւ հեղինակը, որ այս հրատարակութեամբ ի մի բերած է Հնչակեան Քսան Կախաղաններու մասին գուրգուրանական մամուլի արխիւային նիւթերը:

Գիրքը լոյս տեսած է Տէր եւ Տիկին Վազգէն եւ Հայկօ

Գալթագճեաններու մեկենասութեամբ:

Հանդիսութիւնը պիտի վարէ ՍԳՀԿ Վարիչ Մարմինի անդամ Սուրէն ԽՈՒՏԱՆԵԱՆ: Պիտի գործադրուի պատշաճ զեղարուեստական յայտագիր: Աւարտին պիտի կատարուի հիւրասիրութիւն:

Մուտքը ազատ է եւ հրաւիրուած է հայ ժողովուրդը:

**ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅ ԱԻԵՏԱՐԱՆՉԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵՆԷՆ**

Սիրելի Բարեկամներ,
Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութիւնը (ԱՀԱԸ) կը շարունակէ հաւատարիմ մնալ իր թափանցիկ ըլլալու կոչումին, պատասխանատուութեան իր ուժեղ գիտակցութեան եւ իմաստուն կերպով իրեն վստահուած նիւթական միջոցները կառավարելու յանձնառութեան:

Վերջերս, ներքին հետաքննութիւններ բացայայտեցին կարգ մը զեղծարարութիւններ եւ նուիրուած գումարներու իւրացում? Նախկին պաշտօնեայի մը կողմէ:

Իրաւապահ մարմինները անմիջապէս տեղեկացուեցան, որոնք հարցը հետազօտելէ եւ քննելէ ետք ձերբակալեցին նախկին պաշտօնեան: Աւետարանչականը կը շարունակէ սերտօրէն գործակցիլ իրաւապահ մարմիններուն հետ հետապնդելու այս հարցը, ամէն ջանք թափելով եւ հնարաւոր բոլոր միջոցներով վերականգնելու ապօրինի ձեռով իւրացուած նիւթական կորուստները:

Միեւնոյն ժամանակ որդեգրուեցան շարք մը ներքին վերահսկողութեան միջոցներ, խուսափելու ապագայի նմանատիպ միջադէպերէ: Գործակցելով մեր հաշուէքննիչներուն հետ, պիտի շարունակենք ուսումնասիրել մեր գործարարները, որպէսզի ամէն գնով ապահովենք ուղղամտութիւն հաստատել՝ նիւթական մեր բոլոր գործունէութիւններուն մէջ:

Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութեան տնօրէնութեան գլխաւոր նպատակն ու պատասխանատուութիւնն է պահպանել երկար տարիներու իր ուղղամտութեան համբաւը եւ վստահեցնել իր նուիրատուներուն, թէ իւրաքանչիւր նուիրուած լուծման կը գործածուի անոնց ցանկացած նպատակին: Ոչ մէկ ջանք եւ եռանդ պիտի խնայենք ցուցաբերելու ԱՀԱԸ-ի հաւատարմութիւնը եւ հաստատամտութիւնը իր այս կոչումին:

Կը խոստանանք մեր նուիրատուներուն որ վճռակամութեամբ պիտի շարունակենք հետաքննութեան ամէն աշխատանք, մինչեւ բոլոր համապատասխան փաստերով բացայայտենք եղածը եւ մեր բոլոր նուիրատուներուն ցանկութիւնները լիով իրականացնենք:

Ինչպէս միշտ, կը խնդրենք որ ընդունիք մեր սրտագին երախտագիտութիւնը ձեր շարունակական աջակցութեան եւ աղօթքներուն համար:

Անկեղծօրէն՝
ԶԱԻԷՆ ԽԱՆՃԵԱՆ, Գործադիր Տնօրէն

**ՄԵՔՍԻՔՈՅԻ ՄԵՁ
ՄԻԱՑԵԱԼ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ
ՀԱՅՈՑ
ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ**

Թեմակալ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արքեպիսկոպոս Տէր-տէրեան

Կիրակի, Մարտ 15ի կէսօրին Մեքսիքայի հայ համայնքը եւ Գալիֆորնիայէն ժամանած պատուիրակութիւնը՝ Թեմակալ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արքեպիսկոպոս Տէրտէրեան, միջ-եկեղեցական պաշտօնեաներ՝ միջ-կրօնական պաշտօնեաներ Հրէական Հաւատքէն, մասնակցեցան Մեքսիքայի Մայր Տաճարին մէջ մատուցուած Սուրբ Պատարագին: Պատարագին էր Գերաշնորհ Կարտինալ Նորպրեթօ Ռիվերա Գարերա՝ Մեքսիքոյի Կաթօլիկ Եկեղեցւոյ Արքեպիսկոպոսը:

Սուրբ Պատարագի արարողութիւնը հեռասփռուեցաւ Մեքսիքայի հեռատեսիլէն: Արարողութեան աւարտին Մեքսիքայի Հայ Համայնքը եւ պատուիրակութիւնը Գալիֆորնիայէն մաս կազմեցին պատմական կեդրոնի Մշակոյթի Թանգարանին մէջ տեղի ունեցած հիւրասիրութեան:

Թեմի հոգեւորականներու մասնակցութեամբ Առաջնորդ Սրբազան Հայրը օծումը կատարեց խաչքարի մը, որ Արեւմտեան Թեմի կողմէ նուիրուեցաւ "National Museum of Civilization"ի: Սոյն Արարողութեան ներկայ էին Գարլոս Վազգէզ Օլիւերա՝ Վարիչը Մեքսիքայի Մշակութային Ազգային Թանգարանի, անդամներ Մեքսիքայի հայ Համայնքի, ինչպէս նաեւ Լոս Անճելըսի պատուիրակութիւնը: Հայոց Յեղասպանութեան մասին պատմական գիրքեր եւս նուիրուե-

Մ.Գ.Ն.Կ.-ի Տեղեկատուութեան Դիւանի Նախաձեռնութեամբ՝

ՇՆՈՐՀԱՀԱՆԴԵՍ

ԴՈԿՏ. ԱԲԷԼ ԲՅՆՅ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

«Հայրենիքի Ագատագրութեան Բանակի Համոզուած Զինուորները»

Գրքի հրատարակութեան Առթիւ

Խօսք կ'առնէ
ԴՈԿՏ. ԿԱՐՕ ՄՈՄՃԵԱՆ

Հատորը կը ներկայացնէ
ՈՍԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Ելոյթ կ'ունենայ
ԴՈԿՏ. ԱԲԷԼ ԲՅՆՅ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Տեղի կ'ունենայ
Կիրակի, Ապրիլ 12, 2015
Կ.Ե. ժամը 5:00-ին

ՀԿԲՄ-ի Կարօ Սողանալեան սրահ
1060 N. Allen Ave., Pasadena

ԶԱՏԻԿԸ՝ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻ ՀԱԲԱՏՔԻ ՏՕՆՆ Է

«ԵՆ լուսաւորեցէ զԲեզ Քրիստոս» (Եփես. Ե. 14)

Յարուսթեան Տօնը՝ հաւատքի տօնն է: Աշխարհի Փրկիչը իր անսուտ խոստումին համաձայն պատարագուեց եւ իր հրաշալի յարուսթեամբ մեզ նոր կեանք պարգևեց: Քրիստոնեայ Եկեղեցին յաղթականորէն եւ մեծ ցնծութեամբ կը տօնախմբէ Ձատիկը նախա-եւառաջ՝ որպէս հաւատքի կեանք եւ վերածնունդի օր, որ առ-հաւատչեան է մեր փրկութեան՝ աչքան ատեն, որ աներկբայ ենք խորհուրդին յարուսթեան:

Երկու հազար տարի առաջ մարդկութեան կեանքը իր անկրկնելի հրաշքը ապրեցաւ, երբ Քրիստոս Աստուածորդին իր Յարուսթիւնը դարձուց ճանապարհը նոր կեանքին, որուն հիմքը կը ներկայանայ հոգեւոր ու բարոյական վերածնունդը: Քրիստոսի յարուսթեան խորհուրդն է, որ կը տօնենք մեր կեանքին մէջ, երբ մեր միտքն ու հոգին կը կեդրոնացնենք աստուածային վրայ, որուն ներշնչումով ալ կ'ըմբռնենք, որ ստեղծուած ըլլալով Աստուծոյ պատկերին համաձայն, հաւատքի գորութեամբ կարողութիւնը ունինք հրաշագործելու մեր կեանքը:

«ԵՆ լուսաւորեցէ զԲեզ Քրիստոս»:

Ձատիկը տօնել կը նշանակէ լուսաւորել մեր կեանքը Քրիստոսով: Այլեւ ապրիլ Քրիստոսի հետ, Անոր նմանակցութեամբ իմաստաւորելու ու արժեւորելու մեր կեանքը Աւետարանէն ճառագայթող պատգամներով, որոնք կը նորոգեն մեր հոգեւոր կեանքը: Եկեղեցու լուսամտի հայրերէն Հոգեւոր Պատրիարք Զ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը հետեւեալ խորհրդածութիւնը կը կատարէ խորապէս բացատրելու համար Քրիստոսի Յարուսթեան կենսական կարեւորութիւնը մարդկութեան կեանքին ներս. «Աշխարհը ծերացել էր ոչ մտքով կամ ճաշակով, այլ բարոյապէս: Նա չէր կարօտում գիտութեան, գեղարուեստին, այլ բարոյական գաղափարների, աշխարհը բարոյապէս փտտած էր՝ ճիշտ այնպէս, ինչպէս եւ այսօր, եւ կարօտում էր բարոյական վերածնութեան»:

Այսօր, Քրիստոսի Յարուսթեան խորհուրդին ակնդէտ՝ մենք մեր կեանքը կը նորոգենք, երբ մեր կեանքի ընթացքը կը պայմանաւորենք Քրիստոսի ուղեգծած լոյսի ճանապարհով: Բաւական է, որ հետեւինք Քրիստոսի պատուիրաններուն, որպէսզի լուսաւորուինք հոգեւոր ու բարոյական վերածնունդով: Սբ. Յարուսթեան Տօնին նախորդող քառասուն օրերու աղօթքի, պահանջողութեան ու հոգեւոր սերտողութեան ամբողջ ժամանակահատուածը մարդու հոգին լուսաւորող ճանապարհորդութիւնն էր: Եկեղեցու հայրերուն կողմէ մեզի ներկայացուող աւետարանական պատգամները կեանքի կոչելով մենք կը բարձրանանք առ Աստուած, որպէսզի կեանքը ապրինք Աստուծոյ նմանութեան տեսիլքով:

Յաւօք, այսօրուան աշխարհի պատկերը Աստուծոյ աչքէն հեռու ապրուած կեանքը կը ներկայացնէ, երբ մարդը իր մէջ կորսնցուցած ըլլալով հոգեւոր ու բարոյական

արժեքներով ապրելու գիտակցութիւնը, իր մէջ կը կործանէ Աստուծոյ պատկերը, կը խոնարհի ժամանցելի արժեքներու առջեւ եւ կը մոռնայ իր ճշմարիտ պատկանելիութիւնը, Աստուծոյ պատկանելու խորհուրդը, Աստուծոյ կամքը կատարելու առանձնաշնորհումը:

Միւս կողմից, Քրիստոսի Յարուսթեան խորհուրդով ապրինք մեր կեանքը, ինչպէս եղաւ կեանքի ճանապարհը մեր նախնեաց, եւ ի մասնաւորի՝ նահատակ սերունդին, որոնք հաւատքի կեանքով առաջնորդուած կեանք մը ապրեցան: Անոնց պատարագումը դարձաւ հոգեւոր ժառանգութիւնը մեր կեանքին: Անցնող հարիւր տարիներու կեանքը աշխարհացրիւ մեր հայութեան կը խորհրդանշէ Յարուսթեան խորհուրդը: Յարուսթեան խորհուրդը պիտի ապրինք գործնապէս որպէս քրիստոնեայ հաւատացեալներ, մեզմէ ամէն մէկուն էութիւնը դարձնելով Հայրենիքի ներկայութիւնը, որպէս կրողը նահատակ սերունդի տեսիլքին: Եթէ Ձատիկը քրիստոնեայ աշխարհին հաւատքի տօնն է, ապա մեր ազգի զաւակները Ձատիկը ճառագայթած են իրենց կեանքով անցնող հարիւր տարիներու կեանքը արդարացնելով նոր արարումներով ու ստեղծագործ կեանքով: Այս օրերուն Հայոց Յեղասպանութեան հարիւր ամեակի ոգեկոչումը եւ նահատակաց սրբադատումը արթնութեան նոր կոչ են բոլորիս համար, որպէսզի շարունակենք ապրիլ Յարուսթեան խորհուրդով, որուն արգասիքը՝ հաւատքի գորութիւնն է:

Ձատիկը տօնել մեր կեանքի մէջ կը նշանաւորուի քրիստոնէական հաւատքի կեանքով. հայրենասիրութեամբ ու եկեղեցասիրութեամբ, ծառայասիրութեամբ ու ստեղծագործ կեանքով, միշտ առաջնորդուելով հոգեւոր ու բարոյական այլ արժեքներով, որոնք անհամեմատօրէն ու չափերժականօրէն աւելի ծանր պիտի կշռեն մեր ինքնութեանը մէջ:

Եւ վերջապէս, Ձատիկը տօնել մեզի համար կը նշանակէ ապահովել հայ քրիստոնեայ ընտանիքին հզօրացումը, բարգաւաճումը եւ ներկայութիւնը որպէս երաշխիքը հայ ցեղին յարատւելութեան:

Ուրեմն, խոնարհինք Քրիստոսի Յարուսթեան խորհուրդին առջեւ, որպէսզի Քրիստոս դարձնելով մեր կեանքի Առաջնորդը կարողականութիւնն ունենանք մեր մէջ գտնելու աստուածայինը, եւ աստուածապարգև այն հոգեւոր ու ազգային արժեքները, որոնք մեզ կը դարձնեն Առաքեալները Քրիստոսի եւ Քրիստոսի սիրով նուիրականացուած՝ մեր նախնեաց հարագատ զաւակները: Հետեւաբար, մեր հայրական յորդորն է, որ մեր ժողովուրդի զաւակները հեռու մասն ներկայ ժամանակներուն թելադրած հայու նկարագրին անյարիր բարեբերէն ու բարոյական խէթ արժեքներէն եւ կառուած մնան քրիստոսաւանդ վեհ արժեքներուն՝ մեզի հաղորդուած Քրիստոսի Յարուսթեան խորհուրդով:

Քրիստոս Յարեաւ ի մեռելոց: Օրհնեալ է Յարուսթիւնն Քրիստոսի: ՅՈՒՆԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՌԱՋՆՈՐԴ Սբ. Ձատիկ 2015

ՀԱՅ ԱՐԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԶԱՏԿՈՒՄ ՊԱՏԳԱՍԸ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՉՕՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ձատիկը եկեղեցույ մեծագոյն տօնն է, որովհետեւ ան կ'ոգեկոչէ Քրիստոսի Յարուսթեան անմահ դէպքը, որ իր հզօր ազդեցութիւնը ունեցած է, եւ դեռ կը շարունակէ ունենալ, մարդոց կեանքին մէջ:

Ս. Յարուսթեան ներգործութիւնն ու ազդեցութիւնը խիստ բարտորոշ եւ ճակատագրական դերը ունեցաւ Յիսուսի աշակերտներուն վրայ: Յարուսթեալ Քրիստոսը տարերային գորութեամբ յեղաշրջեց անոնց կեանքն ու կենցաղը:

Յիսուսի երկրաւոր կեանքի վերջին օրերուն, աշակերտներուն ունեցած ակնկալութիւնները, որ իրենց վարդապետը պիտի դառնար երկրաւոր Մեսիա մը ազատագրելու իրենց ազգը Հռովմէական տիրապետութենէ՝ բոլորովին յուսախաբ ըրած էր գիրենք: Իր աշակերտները գինք դիմաւորած էին Երուսաղէմի մէջ «Ովսաննա»-ներով այն յոյսով որ Ան իր երկրաւոր թագաւորութիւնը պիտի հռչակէր, բայց անոնք հրասթափուած էին՝ ի տես Յիսուսի արտասուքին եւ մարգարէութեան թէ օր մը Երուսաղէմ քար ու քանդ պիտի ըլլար իր թշնամիներուն կողմէ: Ատկէ քանի մը օր ետք՝ Յիսուսի ձերբակալութիւնը, չարչարանքներն ու խաչելութեան ողբերգութիւնը ամբողջովին մարած էր իրենց յոյսերը՝ անամօք սուգի մատնելով գիրենք: Վախը կացի-նահարած էր անոնց ներաշխարհը եւ յուսահատութիւնը անդամալուծած էր անոնց կամքերը: Ահ ու դողի մատնուած՝ անոնք կծկուած էին իրենց պատեաններուն մէջ:

Սակայն, երեք օր ետք, Կիրակի օրը, աներեւակայելի բան մը պատահեցաւ որ հիմնովին փոխեց Յիսուսի աշակերտներուն աշխարհայեացքը: Այդ վհատած, բարոյալքուած եւ դասալիք դարձած մարդիկը՝ յանկարծ դարձան աներկիւղ եւ ինքնավստահ, ճճուկամ եւ

խիզախ: Իրենց թաքստոցներէն դուրս եկած, անոնք դարձան Քրիստոսի անվախ աւետարանիչները:

Ի՞նչ էր գաղտնիքը այս արմատական եւ հրաշալի փոփոխութեան: Գաղտնիքը Քրիստոսի յաղթական Յարուսթիւնն էր: Յարուսթեալ Յիսուսի հրաշագործութիւնը արմատական փոփոխութիւն մը յառաջացուց՝ վհատութեան մատնուած այդ մարդոց մէջ: Աշակերտները անձնապէս տեսան եւ համոզուեցան թէ Յիսուս Քրիստոս Յաղթական Տէր է եւ Փրկիչ: Անոնք համոզուեցան, թէ Քրիստոս մեղքի եւ խաւարի ուժերուն վրայ տարած էր վճռական եւ բարտորոշ յաղթանակ մը:

Աշակերտներուն այս ամրակուտ հաւատքը կը բղխէր Քրիստոսի Յարուսթեան գորութեան ճանաչումէն, որուն որպէս արդիւնք անոնց կեանքն ու կենցաղը հիմնովին փոխուեցաւ: Շուտով անոնց յոռետեսութիւնը տեղի տուաւ լաւատեսութեան: Թօթափելով ամէն անձկութիւն ու յուսաբեկութիւն՝ անոնք նոր խանդով ու աւիւնով, անխախտ հաւատքով ու վճռական մութեամբ տողորուած Յարուսթեալ Քրիստոսի աննահանջ ախոյեանները դարձան: Աւետարանչութեան անմար հուրովը բորբոքած՝ անոնք Քրիստոսի Աւետարանին անվեհեր ջահակիրները եղան:

Յարուսթեան ներգործութիւնն ու ազդեցութիւնը դարձած է նաեւ կենդանի եւ ներգործող լծակ մը բոլոր դարերու ճշմարիտ քրիստոնեաներուն, որոնք ճանչցած են գինք որպէս յաղթական Տէր, որովհետեւ Ան նոյնն է «Երէկ, այսօր եւ յաւիտեան»: Յարուսթեալ Փրկչին յաղթութիւնը դարձած է անոնց կենսականութեան աւիշը ու անոնց կեանքերուն հզօր ու ժամդիչը: Այսպէսով, անոնք քաջութեամբ կարող

Շար.ը էջ 18

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ

Ի Յիշատակ Այնթապի Հերոսամարտին 95 ամեակին
եւ Տեղապատմութեան 100 ամեակին առիթով

Լուս Ամենայնի Այնթապցիներու Մշակութային Միութեան

Պետի պատգամը՝
Արեւմտեան Թեմի Բարեպաճ Առաջնորդ Յովնան Արք. Տերտրեան
Ս. Ղեկնարանց Մայր Տաճարի մէջ
3325 N. Glencroft Blvd., Burbank, CA 91504

Կիրակի, Ապրիլ 12, 2015

Հոգեկանգիտար ժամը 12:00-ին:
Յաւարտ Արք. Պատգամի, Մայր Տաճարի Գաղափարաբան քահանայի մէջ
տեղի պիտի ունենայ սամարական ճաշկերպը:

Դասակարգելու ենք. բանախօսութեամբ համդեա պիտի գայ
Մլշիկերի Համալսարանի դասախօս՝
ՓՐՈՅ. ԳԷՈՐԳ. ՊԱՐՏԱԳՃԵԱՆՔ
որ պիտի փոխանցէ օրուան խորհուրդը

Բոլոր Այնթապցի կայսրեակիցները եւ կայսրուցիները սիրով կրտայանան են

Տանկերու պալատական համար հեռաձայնը
Տիկին Աստղիկ Խաճեմանցի (626) 355-3897
Տիկին Բրգա Գոբայեանցի (818) 548-8318
Պրն. Աւետիս Տէմիրճեանցի (818) 783-7368
Մուտքի նուէր 50 տղար

Massis Weekly

Volume 35, No. 12

Saturday, April 4, 2015

Francophonie Parliamentary Assembly Adopts Statement on Armenian Genocide

YEREVAN — The chairpersons of the European regional sections of the Parliamentary Assembly of La Francophonie for the European Region adopted a statement on the Armenian Genocide, Armenpress news agency reports.

The statement reads as follows: “We, representatives of the parliaments of states using French as a common language, gathering at the conference of sections of the Parliamentary Assembly of La Francophonie for the European Region on 31 March 2015;

– affirming our obligations for the benefit of peace, democracy, human rights, security in the territory of La Francophonie and the universal values thereof;

– encouraging the International Organization of La Francophonie and the Parliamentary Assembly of La Francophonie to be consistent with the implementation of actions aimed at preventing crises and conflicts in ac-

cordance with the United Nations Declaration on the Principles and Norms of International Law; –

– highlighting the inadmissibility of lack of international recognition of the actions viewed as crime of Genocide to this day and reminding that such crime has no expiry date;

– we condemn the Genocide perpetrated against the Armenian people in the Ottoman Empire;

– we commemorate the innocent victims of the Armenian Genocide of 1915 and express solidarity with Armenia and the Armenian people in the struggle for international recognition of the Armenian Genocide and the restoration of the rights of persons subject to that genocide;

– we invite Turkey to confront its past and eventually recognize the Armenian Genocide and voice hope that that recognition will become a starting point for the reconciliation between the Armenians and Turks.”

Rep. Schiff to Read Names of Genocide Victims on House Floor

WASHINGTON, DC – Rep. Adam Schiff (D-CA) has announced that on April 22nd, for an entire hour on the House Floor, he will read the names of a small fraction of the 1.5 million people killed during the Armenian Genocide. Congressman Schiff invites the descendants of Genocide victims — in his district and around the nation — to submit the names of family members who were killed for inclusion in his speech and in the Congressional Record.

“In a single hour, I will only be able to read the names of a mere fraction of those who were killed in the Armenian Genocide. To read all of the names of the more than 1.5 million people murdered at the time, would take many weeks and weeks, and I hope that the recitation of the victims will help call attention to the magnitude of the crime. A name, unlike a number, is no abstraction — each was a son or daughter, a mother or father, a grand-

parent, an aunt or an uncle; each was a precious life.

“If your family lost loved ones in the Armenian Genocide, please send me their names and I will read as many as I possibly can on the House Floor. All names will be entered into the

Continued on page 4

Erdogan Accuses Armenia of Sabotaging Gallipoli Events

ANKARA — President of Turkey said Armenia had fixed April 24 date to coincide with the anniversary of the Battle of Gallipoli.

In a weekend interview with the France 24 TV channel, Recep Tayyip Erdogan said Turkey is commemorating the 100th anniversary of the Gallipoli Battles and “we are in no position to obtain permission from Armenia”.

Erdogan denied any ulterior motives behind that timing. “It is a date in history and it has nothing to do with the ceremonies in Armenia. Quite on the contrary, they fixed their ceremonies to coincide with our date,” Erdogan said.

Speaking about problems between Armenia and Turkey, he said it was Ankara that always “took a positive

step” and “extended our hand in peace”.

In a related issue Erdogan has attempted to prevent Russian President Vladimir Putin’s participation in the April 24 official ceremonies in Yerevan that will mark the 100th anniversary of the Armenian Genocide. Erdogan has phoned his Russian counterpart and discussed the genocide issue with him on March 17. Erdogan told Putin that the issue should be tackled from a “fair perspective.”

World Bank Downgrades Armenia’s Growth Outlook

YEREVAN (RFE/RL) — In a significant downward revision of its earlier projections, the World Bank said on Tuesday that economic growth in Armenia will likely slow to just under 1 percent this year due to spillover effects of a recession in Russia.

The bank forecast late last year that the Armenian economy will expand by 3.5 percent in 2015 — as fast as it did in 2014, according to official statistics. The Armenian government was even more upbeat, forecasting a growth rate of 4.1 percent.

Laura Bailey, the head of the World Bank’s Yerevan office, said that the figure is unlikely to exceed 0.8 percent. She warned that even this growth projection could prove overly optimistic in case of a deeper-than-anticipated crisis in Russia or renewed drastic fluctuations of the Armenian dram’s exchange rate.

“I don’t have a forecast for what will happen with the dram,” Bailey told a news conference. “What I am trying to communicate is that if there were sharp, abrupt changes either direction, that can be disruptive to exports and trade.”

“That’s what we worry about, not as much whether the dram were to weaken a bit more gradually or strengthen but the sharpness,” she said, cautioning against a repeat of a brief currency crisis that hit Armenia in December.

The Armenian currency weakened by roughly 18 percent against

the U.S. dollar in November and December amid falling remittances from Armenians working abroad and Russia in particular. Its exchange rate has been largely stable so far this year.

Deputy Prime Minister Vache Gabrielian seemed to acknowledge on Monday that the government too will have to revise its projections downwards. “The government has never said that there will be no changes in the [forecast] indicators,” he told reporters. “There will be discussions [in the government] soon. I will present forecasts to you as soon as those discussions are over.”

“We are going to have less growth than was projected,” said Arsen Ghazarian, the head of Armenia’s largest business association. “Forecasts range from 0.5 percent to 2 percent.”

Gyumri Massacre Suspect will be Tried by Russian Military Court in Armenia

YEREVAN — Russian soldier Valery Permyakov charged with deserting a military base in Gyumri and murdering a local seven-member Armenian family earlier this year will be tried by a Russian military court in Armenia, according to a visiting Russian lawmaker.

Oleg Lebedev, the deputy head of the Russian Duma's Committee for CIS Affairs, met with Armenian lawmakers in Yerevan to discuss the arrangements for Permyakov's trial

A member of Armenia's National Assembly, Aleksandr Arzumanyan, repeated the demand of Armenian authorities that Permyakov be handed over and tried in an Armenian court, arguing the crime was committed on Armenian territory not on the grounds of the Russian base.

Lebedev told the Armenian officials that Permyakov's trial for homicide would take place in Armenia "as the people of Armenia are requesting" but would be heard by a Russian military court.

Lebedev said Permyakov's ac-

tions constituted a "military crime" and so fell under the jurisdiction of Russian laws.

In a related development, Felix Tsovakian, the governor of Armenia's Shirak province, of which Gyumri is the capital, revealed on Sunday that the commander of the Russian base, Colonel Andrey Ruzinsky, has been sacked by the Russian military. Tsovakian also said several other Russian officers serving in Armenia have been subjected disciplinary action in connection with the killings.

Davutoglu's Armenian Advisor Says 'Genocide', Spurring Wide Anger in Turkey

LONDON -- The ethnic Armenian advisor to Turkish Prime Minister Ahmet Davutoglu has used the word 'genocide' in the British Parliament, sparking a wide outrage in his country.

Speaking at a debate entitled "The AKP Era in Turkey", Etienne Mahchupian, who identified himself as an Ottoman, said he considered the 1915 events a crime of genocide.

Political circles in Turkey have criticized the advisor, reminding him of Dogu Perincek's trial, the Turkish newspaper Aydinlik reports.

A deputy leader of Perincek's party Vatan said at the hearing that the 1915 events did not constitute genocide.

"What Etienne Mahchupian says is not enough to define it as genocide. It's the court that decides it. Decisions made by parliaments are political. They are not legal. But as April 24 draws near, we see an increasing pressure. Does the Government consider it a

crime?" Hakki Pekin asked.

In his speech, Mahchupian stated particularly, "I have always said that I feel like more Ottoman than Armenian. I am not a nationalist, but I tend to use the term Armenian Genocide whenever I speak about the events of 1915. I believe what happened was genocide. Many may not understand, but genocide is more of a legal, and not a historical term," Mahchupian said.

Armenian School in Kolkata Turns 194

The historic Armenian College and Philanthropic Academy (ACPA) on Wednesday celebrated the legacy of Indian and Armenian educational cooperation on its 194th foundation day, vancouverdesi.com reports.

ACPA was founded in 1821 in then Calcutta by Astvatsatur Muradghanian and Mnatsakan Vardanian, prominent members of the Armenian community in the city.

It was the only educational centre in the east established to educate the children of the Armenian community.

"We had a simple programme today (on Wednesday) to mark founders' day — the day when the

school was established. There was a prayer service and national anthems of India and Armenia were sung.

"There were welcome speeches, dramatised poems and a performance by the school choir. We celebrated the

Continued on page 4

LA City Council Introduces Resolution Urging President Obama to Acknowledge Armenian Genocide

LOS ANGELES — The Los Angeles City Council, on March 25, introduced a resolution commemorating the Armenian Genocide, calling upon the Obama Administration to acknowledge the horrific tragedy on its centennial anniversary.

The following is a statement by Councilmember Mitch O'Farrell representing the Little Armenia District of Hollywood:

Today I joined my colleague Councilman Paul Krekorian, along with Council President Herb Wesson and Councilmember Paul Koretz, in co-presenting a resolution supporting House Resolution 154, known as the Armenian Genocide Truth and Justice Resolution.

The City Council Resolution calls on President Obama to acknowledge the Armenian Genocide and urge the government of Turkey to acknowledge the facts and ongoing consequences of the Armenian Genocide."

A full text of the resolution, which will be voted on in April, can be found below:

WHEREAS, any official position of the City of Los Angeles with respect to legislation, rules, regulations or policies proposed to or pending before a local, state, or federal governmental body or agency must have first been adopted in the form of a Resolution by the City Council with the concurrence of the Mayor; and

WHEREAS, the Armenian Genocide began on April 24, 1915, with the arrest by Ottoman Turkish officials of key Armenian intellectual, political and religious leaders, followed by the murder and deportation of men, women and children — a pattern that has been repeated over and over again in the Holocaust, in Cambodia, in Rwanda, in southern Sudan and in all other genocides since the Armenian Genocide; and

WHEREAS, the Armenian Genocide was conceived and carried out by Ottoman Turkey from 1915 to 1923, resulting in the deportation of nearly 2,000,000 Armenians, of whom 1,500,000 men, women, and children were killed, and 500,000 survivors were expelled from their homes, effectively destroying the 3,000 year presence of Armenians in much of their historic homeland; and

WHEREAS, this year marks the 100th anniversary of the start of the horrific series of events that left mil-

lions of Armenians dead and displaced; and

WHEREAS, the Armenian Genocide is widely recognized by historians and genocide scholars as the first genocide of the 20th Century, and as the harbinger of all genocides that would follow; and

WHEREAS, the Armenian Genocide is clearly documented with overwhelming evidence in the national archives of Austria, France, Germany, Great Britain, Russia, Turkey the United States, the Vatican and many other countries, and this vast body of evidence attests to the same facts, the same events, and the same consequences; and

WHEREAS, Los Angeles is home to one of the largest Armenian communities in the world, and one of the largest populations of Genocide survivors and their descendants; and

WHEREAS, it is vital that the Government of the United States properly recognize the Armenian Genocide, not just because of the moral implications, but because it can help to prevent future atrocities from occurring; and

WHEREAS, the Truth and Justice Resolution (H.Res.154), introduced and spearheaded in the U.S. House of Representatives by Congressmen Adam Schiff (D-CA), Robert J. Dold (R-IL), David Valadao (R-CA), and Frank Pallone (D-NJ), offers a new approach to U.S. efforts to foster Armenian-Turkish relations which are equitable, constructive, stable, and durable; and

WHEREAS, the Resolution calls on President Barack Obama to stand by the statement, which he made before entering office, that "the Armenian Genocide is not an allegation, a personal opinion, or a point of view, but rather a widely documented fact supported by an overwhelming body of historical evidence"; and

WHEREAS, the Resolution calls on the Obama Administration to press Turkey for full acknowledgment of the facts and ongoing consequences of the Armenian Genocide;

NOW, THEREFORE, BE IT RESOLVED, with the concurrence of the Mayor, that by the adoption of this Resolution, the City of Los Angeles hereby includes in its 2015-2016 Federal Legislative Program support for the Truth and Justice Resolution (H.Res.154).

Los Angeles County Commemorates Armenian Genocide Centennial with Public Art Exhibit

LOS ANGELES – Los Angeles County Mayor Michael D. Antonovich will commemorate the centennial of the Armenian Genocide by hosting a month-long interactive art installation on three levels at Grand Park beginning with an unveiling ceremony April 25th at 5:00 pm.

Titled “iWitness,” the installation consists of an inter-connected network of towering asymmetrical photographic sculptures wrapped with massive portraits of eyewitness survivors of the Genocide. The sculptures have no right angles and their irregular angular shapes speak to an unbalanced world, continually at risk of war, ethnic cleansing and genocide. They range in height from eight to fifteen feet. (Visual attached.)

Conceived and constructed by artists Ara Oshagan and Levon Parian and architect Vahagn Thomasian, iWitness will be the first ever public art installation at Grand Park.

“This remarkable memorial honors the 1.5 million victims of the Armenian Genocide and tells the personal stories of survivors — first-hand eyewitnesses to one of the worst atrocities of the 20th century,” said Mayor Antonovich.

“iWitness is a temporary monument to the men and women who rebuilt their disrupted lives and communities in the aftermath of genocide,” said artist Ara Oshagan. “The proximity and clustering of the sculptures alludes to, and reflects, the new communities they created after being dispersed across the globe.”

The installation offers a continually shifting perspective during the day, as shadows cast by sunlight create a dynamic interplay between the asymmetrical lines, shapes and forms of the sculptures. At night, a different atmosphere and environment is created as each sculpture in the network is illuminated from the inside.

To educate and promote discourse, audiences at iWitness walk amid these larger-than-life sculptures to reflect on its message and the Turkish government’s continued denial of the Armenian Genocide.

Most of the men and women survivors portrayed are Southern California residents who immigrated here to reestablish their lives. They include:

- Emmy-nominated filmmaker Michael J. Hagopian of Thousand Oaks, who survived because his mother hid him in a mulberry bush.

- Hampartsoum Chitjian of Los Angeles, who was saved by a blind Kurdish man.

- Hayastan Terzian of Pasadena, whose family was saved by the U.S. Consul Leslie Davis stationed near her hometown.

- Sam Kadorian of Van Nuys, who was left for dead under a pile of decomposing bodies and survived on his wits, courage and will to live.

With fiscal sponsorship of the project from the Lucie Foundation, the installation coincides with the Foundation’s “Month of Photography in Los Angeles” (MOPLA) photo festival that is held every year in April.

200 German Actors Will Read Franz Werfel’s “40 Days of Musa Dagh” in Nuremberg

YEREVAN — More than 200 German actors will read Franz Werfel’s “40 Days of Musa Dagh” at the Nuremberg State Theatre, German film director Christian Papke told reporters in Yerevan, armradio.am reports.

“We have planned to organize a 40-hour ongoing reading of that novel by 200 actors. It is good that the world is awakening again,” he said.

“Events commemorating the Armenian Genocide victims will be held across Germany this year,” the director said.

He added that a concert by a renowned Armenian opera singer will conclude the commemorations.

The German director said he

doesn’t think that the society is now aware of the tragedy, adding that proper work needs to be done to fill that information gap.

“An informed society and its position are the most important, because in democratic societies it is the public dictating its opinion to the political elite,” Christian Papke said as he presented his country’s position on the Armenian Genocide.

Papke is the author of an Armenian Genocide film shot within the framework of the “Talking about Borders” project. The documentary “Armenia: Long Road of Shadows” will premiere in Germany on April 22, and will be screened in Austria on April 23.

Armenian Genocide Conference at the Sorbonne Under the Patronage of French President Francois Hollande

PARIS — An international conference organized by the International Scientific Council for the study of the Armenian Genocide (CSI) titled “Genocide of Armenians in the Ottoman Empire in the Great War. 1915-2015: One hundred years of research” solemnly opened at the Sorbonne on March 25. The three day conference is held under the patronage of French President Francois Hollande.

This exceptional event has brought together tens of researchers and historians from different countries of the world.

French Minister of Education and Research, Najat Vallaud-Belkacem, inaugurated the International Symposium, delivering a powerful speech recounting the dark hours of the first genocide of the twentieth century. She said “the rigorous study of sources, survivor testimonies and documents has established this truth that no longer must be debated in the academic com-

munity about the reality of the Armenian genocide.”

Among the historians in attendance are Yves Ternon, Stephan Astourian, Erdal Kaynar, Claire Mouradian, Sait Çetinnoglu Mustafa Aksakal, Richard Hovannisian, Vincent Duclert, Raymond Kevorkian, KM-Ümit Kurt, Ara Sarafian, Hans-Lukas Kieser, Georges Bensoussan, David Gaunt, Sia Anagnostopoulou, Joël Kotek, Stéphane Audoin-Rouzeau, Hamit Borzajian, Peter Holquist, Erik-Jan Zürcher, Mikaël Nichanian, Dzovinar Kevonian, Edhem Eldem, Ayhan Aktar, Boris Adjemian, Henry Rousso, Mutafian clude Alban Perrin, Hira Kaynar, Jesn-Pierre Chretien, Dominik Schaller, Roger Smith, Christian Ingrao, Nicols Werth, Helene Dumas and Taner Akcam.

Minister Najat Vallaud-Belkacem will attend the commemorations in Yerevan on April 24 with President Francois Hollande.

USC Shoah Institute Begins Armenian Genocide Testimony Clip Series

LOS ANGELES — To commemorate the 100th anniversary of the Armenian Genocide and the first integration of Armenian Genocide testimonies into the Visual History Archive, USC Shoah Foundation will release one clip from the Armenian Genocide collection on the Institute’s website each day for the next 30 days.

The clips will showcase some of the more than 400 testimonies from the Armenian Genocide that will be integrated into the Institute’s Visual History Archive, which contains 53,000 testimonies from survivors and witnesses of the Holocaust and other genocides. The Armenian testimonies were first delivered to the Institute in April 2014 to begin the integration and indexing process.

To help put the clips into perspective, each one will be introduced by experts steeped in knowledge about the Armenian Genocide. The presenters will also recommend additional resources for those who would like to learn more.

The first five clips will be introduced by Professor Richard Hovannisian, one of the world’s leading scholars on the Armenian Genocide.

Hovannisian is professor emeritus of History at UCLA and an adjunct professor at USC.

The Armenian testimonies were filmed by J. Michael Hagopian and the Armenian Film Foundation between 1972 and 2004 when most of the survivors were in their 70s and 80s. Testimonies in the collection, the largest archive on film of Armenian Genocide interviews in the world, were recorded in 10 countries and 10 languages, including English, Armenian, Arabic, Kurdish and Turkish.

Hagopian was an Emmy-nominated filmmaker who made 70 educational documentaries – including 17 on Armenian culture and history, including an epic trilogy on the Armenian Genocide comprised of Voices from the Lake, Germany and the Secret Genocide, and The River Ran Red. He was a survivor of the genocide that killed an estimated 1.5 million people in Turkey from 1915–23. In 1979, he founded the Armenian Film Foundation, a Thousand Oaks, California-based nonprofit dedicated to documenting Armenian heritage. Hagopian died in December 2010 at age 97.

Former Employee Arrested for Embezzling \$800,000 from Armenian Missionary Association of America

PARAMUS, NJ — A former Armenian Missionary Association of America (AMAA) employee was arrested after authorities say he allegedly stole \$800,000 of the organization's donated money.

Tigran Melkonyan, 42, of Mahwah, used the stolen money to buy a \$30,000 car and more than \$75,000 worth of electronics, which he resold to hide where the funds came from, police Chief Kenneth Ehrenberg said in a statement. Melkonyan was arrested after the AMAA "reported their suspicions" to Paramus Police, according to a statement by the association.

From late February 2006 to June 2014, Melkonyan opened bank accounts under his name and under the Paramus-based association's name. Melkonyan, whose former position included soliciting potential donors for the group, transferred the donations into his own accounts.

Melkonyan resigned from his position in April 2014.

Zaven Khanjian, chief executive officer and executive director of the association, said the scheme was discovered after an internal review of the organization's records.

"We are committed to cooperate with law enforcement in the prosecution of this matter and will pursue all available avenues for the recovery of misappropriated funds," Khanjian said in a statement.

Communiqué From AMAA Executive Director/CEO

Dear Friends of the AMAA,

The AMAA has a strong commitment to transparency, a strong sense of responsibility and a tradition of prudent management of all entrusted funds.

Recently an internal review and investigation of internal records revealed fraudulent activity and misappropriation of funds by a former employee.

Law enforcement authorities were quickly notified, who after a

Tigran Melkonyan

diligent and efficient investigation, arrested the former employee. We are committed to cooperate with law enforcement in the prosecution of this matter and will pursue all available avenues for the recovery of misappropriated funds.

In the meantime, we have enacted several internal control measures to avoid any repetition of similar incidents in the future. Working with our auditors, we will continue to examine our operations to ensure integrity in every aspect of our financial transactions.

It is management's utmost responsibility to protect the long standing reputation of the Armenian Missionary Association of America and ensure that every dollar is used for the donors' desired purposes. We shall spare no effort to ensure that the AMAA lives up to its reputation.

Our firm determination and pledge to our esteemed donors is that the investigation will vigorously continue until all pertinent facts are uncovered and that all donor wishes are prudently met and honored.

As always, please accept our heartfelt gratitude for your continued support and prayers.

Sincerely,

Zaven Khanjian

Executive Director/CEO

Armenian Missionary Association of America

Genocide Monument at Fresno State to be Unveiled on April 23

The monument under construction

FRESNO — Thursday April 23 will mark a historic occasion for Central San Joaquin Valley Armenians when a monument dedicated to the victims and survivors of the Armenian Genocide will be unveiled at Fresno State. The program begins at 7:30pm in the Maple Mall, located just south of the university's Satellite Student Union.

The monument has been made possible by the generosity of numerous patrons as well as the cooperation of Fresno State President Dr. Joseph Castro, whose public initiative and commitment to diversity paved the way for constructing the memorial on the university campus. The unveiling ceremony is organized by the Armenian Genocide Centennial—Fresno Committee, an association of local organizations that is undertaking and promoting a series of events and activities in the Central Valley.

"We are fortunate as a generation to witness the centennial of the Armenian Genocide. It is our responsibility to pass the torch to the future generation to never forget man's inhumanity to man," said Berj K. Apkarian, Chairman of the Monument Committee of AGC—Fresno and Fresno's Honorary Consul of the Republic of Armenia

Designed by Fresno architect Paul Halajian, the monument will embody symbols of cultural meaning to the Armenian people. Its principal components, a series of pillars, will be arranged in a circular pattern and angled inwards, reminiscent of the Armenian Martyrs Monument (Tzitzernagapert) in Armenia. Built from béton brut and Tufa stones, the nine pillars represent the six provinces of historic Western Armenia—Van, Bitlis, Dikranagerd, Kharpert, Sepastia, and Erzerum—Cilicia, the Diaspora, and the Republic of Armenia. They will gradually descend in height around the circle, with the first measuring 19 feet high and the last 15 feet to underscore the signifi-

cance of the year 1915. An incomplete halo will be set above on top of the pillars, symbolizing both the fracture left by the Genocide and the unity of the Armenian people.

"The monument will serve not only as a symbol of the terrible tragedy of the Armenian Genocide, but also as a tool to educate future generations of Fresno and California residents, regardless of ethnic background," said Dr. Sergio La Porta, President of the AGC—Fresno and Professor of Armenian Studies at Fresno State. "The lessons of the Armenian Genocide strike at the heart of who we are as a species; they alert us to the perils of modernity which we often ignore, confident in our scientific and technological progress; and they remind us of the importance of being human, first and foremost."

Along with the monument, the AGC—Fresno has organized and promoted numerous centennial events, including 1915-2015: Tradition/Legacy/Culture, a commemorative art exhibit at the Fresno Art Museum and a Town Hall Meeting at Saroyan Theater discussing topics related to the Armenian Genocide as well as numerous educational lectures and programs.

Free parking will be available for the unveiling ceremony in Lots P5 and P6 near the Peters Business Building. Handicapped parking is available as well in the same lots. Free overflow parking will also be available in the Save Mart Center parking lot.

The AGC—Fresno comprises representatives from various social, educational, and political organizations of the Central Valley that are working together to commemorate the 100th anniversary of the Armenian Genocide. For more information about centennial events, visit the AGC—Fresno website at www.agcfresno.org and on Facebook at www.facebook.com/agcfresno.

Rep. Schiff to Read Names of Genocide Victims

Continued from page 1

Congressional Record."

Schiff is encouraging the submission of names by using this online form. This past month, Schiff joined 40 congressional colleagues to introduce the Armenian Genocide Truth and Justice Resolution. This bipartisan resolution calls upon the President to work toward equitable, constructive, and durable Armenian-Turkish relations based upon the Republic of Turkey's full acknowledgement of the facts and ongoing consequences of the Armenian Genocide. The resolution will also establish a fair, just, and comprehensive international record of this crime against humanity.

This year, 2015, marks the 100th anniversary of the Armenian Genocide—a systematic and deliberate annihilation campaign launched by the govern-

ment of the Ottoman Empire against its Armenian population which left 1.5 million Armenians dead and millions more displaced. While the Armenian Genocide has been recognized by more than twenty nations including Canada, Italy, Sweden, France, Argentina and Russia, as well as the European Parliament, it has not been formally recognized by the U.S. Congress in decades and has not been recognized by President Barack Obama.

In past years, Schiff has taken to the House floor in April to recognize the genocide. Two years ago, he spoke on the House Floor in Armenian to recognize and pay tribute to those lost—the first time that language had been spoken in the well of Congress. And last year, he delivered an open letter to the Turkish people urging them to examine their ancestor's role in the first genocide of the 20th century.

Armenian School in Kolkata Turns 194

Continued from page 2

legacy of cooperation between the two countries," ACPA principal Soumitra Mallick told IANS.

The institution currently has 40 Armenian students from the West Asian nation, Iraq and Iran with facilities for kindergarten to Class 10 (ICSE affiliated).

Kolkata has been home to Armenian Christians since the 17th century

and as many as 30 families continue to be an integral, yet quiet, part of the bustling metropolis.

A pivotal aspect of their culture is the Holy Church of Nazareth, located in Burrabazar in the central part of the city.

There are five magnificent churches across the state, including Stephen's Court in Park Street, that boast of splendid edifices.

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ՄԵՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ

ՄԵԹՐ ՊԱՐԳԵԻ ԴԱԻԹԵԱՆ

Ս. Յարութեան (Resurrection) տօնին առթիւ, բոլոր հաւատացելոց՝ օրհնեալ է Յարութիւնն Քրիստոսի:

Եւ Քրիստոսի պատճառաւ չարչարեալ, խաչեալ ու թաղեալ հայ պապերի եւ մամերի ժառանգաւորաց՝ օրհնեալ է յարութիւնն մեր ժողովուրդի:

Աշխարհի մէջ Քրիստոնէութիւնը որպէս պետական կրօն առաջին անգամ յայտարարող մեր ազգը դարձաւ նաեւ Քրիստոսի Յարութեան նման յաճախ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ առնող ժողովուրդը. եւ երբեք պատահական չէ որ ամէն ժողովուրդէ աւելի մենք կոչած ենք Յարութիւն անուանով մեր զաւակները: Քրիստոնեայ միւս ժողովուրդներու մօտ Anasdasius, Anasdasia, Anasdasio եւլն. անուանները որ կը յատկանշեն հայկական մեր Յարութիւն անունը գործածելի եղած չեն նոյնքան համեմատութեամբ որքան մերը գուցէ որովհետեւ անոնք յարութիւն առնելու պէտք չեն ունեցած որքան մենք...: Յայտնի չէ թէ ե՞րբ սկսած ենք գործածել Յարութիւն անունը, սակայն կը թուի թէ վերջերս նուազ գործածական դարձած է այդ անունը որովհետեւ արդիականութեան հետ քայլ պահող հայ ծնողները գուցէ "demode" կը նկատեն գայն եւ գուցէ բոլոր ժամանակներէ աւելի ՄԵՐՆԻՍԻ ՄԵՐԺՈՂ դարձած է մեր ներկան:

Յարութիւն բառի իմաստը սակայն պիտի մնայ միշտ այժմէական մարդկային բոլոր տուեալներով. որովհետեւ ան կը խորհրդանշէ երկրայինէն բարձրանալ երկնայինին, այսինքն մաքրուիլ ու վեր կենալ անսանակէ կիրքերէ. կը նշանակէ ստղծելի տեղ արծիւ դառնալ ու ճախրիլ դէպի գենիթը անսակարկ գոհողութեան յանուն արդարութեան, եղբայրութեան եւ հաւասարութեան. ու վերջապէս կը նշանակէ թաղել գազանը մարդուն որպէսզի թուիչք առնէ մարդը մարդուն:

Ձատկի կիրակին, քրիստոնեայ աշխարհի եկեղեցիները պիտի լեցունին հաւատացեալներով որոնք վստահաբար պիտի լսեն քարոզ Քրիստոսի հրաշափառ Յարութեան մասին եւ թէ ինչպէս Ան խաչ բարձրացաւ եւ զոհուեցաւ մարդկութեան մեղքերը քաւելու համար: Գաղտնիք չէ թէ Քրիստոս զոհուեցաւ ու խաչ բարձրացաւ որովհետեւ գտնուած էր շարքերուն մէջ խեղձուկրակ զանգուածներուն որոնք ենթարկուած էին ամէն տեսակի անիրաւութիւններու՝ իշխանատէրերուն եւ կրօնապետներուն կողմէ:

Ան զոհուեցաւ քաւելու մեղքերը այդպիսի մարդոց (եւ ոչ խեղձուկրակ զանգուածներուն որ մեղք գործած չէին) եւ որոնց անիրաւ գործին, ահին ու սարսափին պատճառաւ ան յանգնած էր ըսել "Միբեցէք զմիմեանս": Այդպիսի մարդիկ Քրիստոսը խաչելէն ետք եւ անոր Յարութեան իմաստը դարեր ամբողջ սեփական շահի վերածելով,

շարունակեցին ահի ու սարսափի մթնոլորտի մէջ պահել մարդկութիւնը որպէսզի ապահովէին իրենց մեղքերով լեցուն շահախնդրութիւնը:

Եւ որովհետեւ այս տարի մեր մտածումները միշտ կը կեդրոնանան Հայկական Յեղապանութեան Հարիւրամեակին շուրջ, մեղքերով լեցուն շահախնդրութիւնը քրիստոնեայ աշխարհին դառնութեամբ կը լեցնէ մեր սրտերը. շահախնդրութիւն՝ որու պատճառաւ տեղահանուեցաւ, նահատակուեցաւ եւ աշխարհով մէկ ցիրուցան եղաւ մեր ժողովուրդը: Գիտենք որ Գերմանիան աչք փակեց երբ թուրքը մեզ կը բնաջնջէր եւ կարգալով Օսմանեան բանակի էվէրէկցի հայազգի սպայ կապիտան Սարգիս Թորոսեանի գրքի՝ "Դարդանելից մինջեւ Պարստիւն" հայերէն թարգմանութիւնը (որ քանի մը տարի առաջ (2012) հրատարակուած էր Հայոց Յեղապանութեան թանգարան-ինստիտուտի Գիտխորհուրդի որոշումով), կը գիտնանք Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի մեղսակցութիւնը մեր ժողովուրդի ողբերգութեան մէջ: Ան կը պատմէ թէ ինչպէս ինք որպէս կալիփոլի կուրուս մասնակցող սպայ եւ որպէս էրթողուի բերդամասի մարտկոցի հրամանատար եւ այդ բերդամասի կործանումէն ետք Ռումէլի-Համիդիէի բերդամասի հրամանատար, սկանառես եղած է թրքական կողմին ամբողջական պարտութեան (Մարտ 1915-ին) եւ գրքին էջ 47-ի մէջ կ'ըսէ թէ "տիրում էր համընդհանուր կարծիք որ Մարտի 18-ը թուրքական կառավարութեան վերջին օրն է: Գաղտնիք չէր որ այդ օրը թուրք առաջնորդները մտադիր էին ճորովաբար, եւ այդ նպատակով պատրաստ էին պահուած յատուկ զնաքներ որ նրանց պէտք է տեղափոխէին երկրի խորքում գտնուող անվտանգ շրջանները": Եւ ուրիշ տեղ մը (էջ 50) ան կ'ըսէ "Դաշնակիցները գիտէին՝ եթէ Մարտի 18-ից առաջ մտնէին Տարտանիլի նեղուց, ապա կարող էին գաւթել Կոստանդնուպոլիսը, եւ ես համոզուած եմ որ պատերազմը մի քանի տարի աւելի շուտ կ'աւարտուէր, եւ աներեւակայելի տառապանքներ չէին լինի: Տեղի չէր ունենայ այն արհաւիրքը որի հետեւանքով երկու տարուայ ընթացքում փաստօրէն ոչնչացուեց թուրքիոյ հայ բնակչութիւնը": Հայազգի կապիտան Թորոսեանը կ'եզրակացնէ որ անգլիան եւ ֆրանսան չուզեցին պարտութեան մատնել թուրքիան որպէսզի Ռուսիան հիւսիսէն իջնելով չհասնի Տարտանիլ: Այդ շրջանի Քրիստոնեայ ԱՆգլիա-Ֆրանսա դիւանագիտական գիւնակցութիւնը անգամ մը եւս արգիլեց Ռուսիոյ (այս անգամ Պոլշեիկ Ռուսիոյ) տարածուիլ թրքական հողերու վրայ ուժ տալով Քեմալ Աթաթուրքին եւ օգտակար դառնալով անոր յաղթանակներուն եւ թուրքիոյ վերականգնումին:

Ս. Ձատկուայ տօնին առթիւ, օրհնեալ է Յարութիւնը Քրիստոսի եւ Յարութիւնը մեր ժողովուրդի:

ԲԱՐՈՒ ԵՒ ՍԻՐՈՅ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Ռ. ԿՈՐԻԻՆ

Փոթորկալոյց դարերում մեր եկեղեցին մնացել է կանգուն բոլորելով 1714 տարիներ իր աւանդական սովորութիւններով: Հայոց եկեղեցին անբաժան է մեր ժողովրդի կեանքից, նրա առաքելութիւնը մեծ է շարունակելով իր Աստուածանուէր, ժողովրդանուէր, ազգանուէր, հայրենանուէր ծառայութիւնները մեր ժողովրդի կեանքում, անհրաժեշտ է առաւել եռանդ ցուցաբերուի հայապահպանման եւ հայահաւաքման ի խնդիր մայր հայրենիքում՝ մտածուած եւ մեր ժամանակների ոգուն յարիւր նպատակասլացութեամբ:

Մեր եկեղեցույ հոգեւորականները կրօնական քարոզներին աւելնթեր կարիք է նաեւ հասարակական հարցեր արծածեն, ինչպէս՝ ընտանեկան, երեխաների հայեցի դաստիարակութեան եւ հայրենիքին ու մեր դատին առնչուող խնդիրներ՝ արտագաղթ եւ սոցիալական դժուարութիւններ:

Մեր հայոց եկեղեցին հիմնուած է Քրիստոսի վարդապետութեան տիեզերական ժողովների ընդունած՝ »Հաւատոյ Հանգանակ«-ի սկզբունքների վրայ: Որպէսզի անխախտ մնայ ժողովրդի հաւատքը քրիստոնէական կրօնի նկատմամբ տարուայ ընթացքում պատարագներով եւ արարողութիւններով յիշատակուած են Քրիստոսի կեանքին վերաբերող Տէրունի Տօները, որոնցից մէկն է Յիսուսի Յարութիւնը, որին մենք՝ հայերս Ձատիկ ենք կոչում, որը նշանակում է՝ ազատում, անցում, փրկութիւն... Ձատիկը 35 օրերի շարժողական դրոյթով է տօնուում: Քրիստոնեայ աշխարհը մեծ ուրախութեամբ է տօնում Յիսուսի Յարութիւնը, մեր հայրութիւնը՝ նոյնպէս:

Ինչպէս մեր Քրիստոնեաների հաւատոյ սրբազան Աւետարանն է յիշատակում՝ Յիսուսի Յարութիւնը կեանքի յառնումն է մահուան դէմ: Առաքեալները հրաշափառ Յարութեան աւետիսով գօտեպնդուած իրենց հաւատքի մէջ Յիսուսի Համբարձումից յետոյ Պենտէկոստէին (հոգեզալուստ) խոստացուած Սուրբ Հոգու գօրուցութեամբ լցուած ու ոգեպնդուած՝ համարձակ ու անվեհեր տարածեցին Յիսուսի խօսքերն ու պատուիրանները:

Ժողովուրդներ առաքեալներից լսելով կեանքի ճշմարիտ ճամբան՝ սիրոյ, եղբայրութեան, ար-

դարութեան, կեանքի խաղաղութեան, հաւասարութեան, բարութեան եւ հանդերձեալ կեանքի գոյութեամբ ուսմունքը դարձի էին գալիս, ընդունում էին Յիսուսի մարգարէութիւնը եւ կոչում էին քրիստոնեաներ: Քրիստոնէութիւնը այն ժամանակների յեղափոխական շարժում էր եւ ամէն յեղափոխութիւն իր նահատակներն ու զոհերը, հալածանքներն ու խոշտանգումները, սարսափներն ու վախերն ունի, նոյնպէս քրիստոնէութեան տարածումը անմասն չմնաց մարտիրոս հաւատացեալների բիւր նահատակութիւններով, ամենազոհակ օրինակը հայ ժողովրդի անցեալի գողգոթայական պատմութիւնը:

Ձատիկը մեր կրօնական մեծ տօներից է, գարնան եղանակին գուզնթաց, երբ ձմեռը հալւող ձիւների պէս քաշուած է դէպի բարձր սարերի սպիտակափառ փայլատակող գագաթները գարունն է գալիս, նոր կեանք, ընձիւղուած բնութիւն՝ կանաչութեամբ ծաղկած իծաղ գգեստով:

Ձատիկը ժողովրդականացուած եւ սիրուած տօներից է՝ խրախմանքներով եւ իւրաքանչիւր սովորութիւններով, ինչպէս ձուներկելը, ձուախաղը. նորանշանուածներին եւ նորապսակներին այցելութիւնները եւ տարբեր գաւառներ իրենց յատուկ աւանդութիւններով:

Ձատկուան տօնի օրը մեր եկեղեցիները յորդում է ժողովրդով, առաջնորդանիստ եկեղեցում եպիսկոպոսական շուքով Սբ. Պատարագ է մատուցուում երգչախմբի զմայլելի երգեցողութեամբ օրուան պատշաճ քարոզով: Միտս է գալիս մեր թեհրանի եկեղեցիները, իւրաքանչիւր քաղաքամաս, լեցում էր մեծ ու պոսիկ հայրենակիցներով՝ ձու էին խաղում, իրար շնորհաւորում եւ ուրախանում էին մէկը միւսին՝ ազգականին, ընկերոջ, բարեկամին տեսնելով: Այսպէս օրն անցնում էր շնորհաւորանքներով եւ զուարճութիւններով:

Ձատկուան յաջորդող օրը մեռելոց է՝ այցելութիւն ննջեցեալների շիրիմներին, յիշել նրանց, պահել յիշատակը անմեռ, իր մեռելներին մոռացող մարդը նաեւ կը մոռանայ իր ով լինելը:

Այս տարի Ձատիկը գուզադիպում է Յեղասպանութեան ոգեկոչման հարիւրամեակին: Մէկ դար է

Մար.ք էջ 18

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱԸ
ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻ ԸԱՍԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՍԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104

ՄԱՆՐԱՍԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
ԸՆՈԱՉԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

A.G.B.U. Manoogian-Demirdjian School
PreK – 12

School Principal

Salary: Highly competitive salary and benefits package
Deadline: April 15, 2015
Start Date: July 1, 2015

Qualifications: Proven instructional and administrative leadership skills, excellent written and oral communication skills; MA or higher in Educational Administration and Administrative credential preferred

Application: Find complete job description & apply online at [www. EdJoin.org](http://www.EdJoin.org)

Contact: Yasmin Alpay at yalpay@agbuca.org

6844 Oakdale Ave, Canoga Park, CA 91306
www.agbumds.org

ԹԱԼԵԱԹ ՓԱՇԱՅԻ «ՍԵՒ» ՆՈՒԱՏԵՏՐԸ (1)

«Լե նուվել դ'Արմենի» պարբերաթերթի հրատարակչուհու և տնօրեն ԱՐԱ ԹՈՐԱՆԵԱՆԻ հարցազրույցը Թուրքիայի Ժամանակակից պատմության հետազոտող ԴՈՒՅՐՈՒԹ ԹԱՇԱԼՓԻ հետ

ԱՐԱ ԹՈՐԱՆԵԱՆ: Կարող եք ասել՝ ե՞րբ եւ ինչպե՞ս է ի յայտ եկել այդ նոթատետրը:

ԴՈՒՅՐՈՒԹ ԹԱՇԱԼՓ - 1916 թ. վերջից ունիոնիստական դեկա-վարութիւնն սկսել է հայերի տեղահանութեան մասին գեկուցազրեր կազմել: Դեռեւս 1916 թ.-ի Սեպտեմբերի 24-ին ՆԳ նախարար Թալեաթ փաշան շրջաբերական է յղել բոլոր նահանգները՝ տեղի պատասխանատուներից պահանջելով պատրաստել եւ իրեն ուղարկել տուեալ տարածաշրջանում մնացած հայերի թուաքանակը: Յաջորդ օրն իսկ առաքած մի այլ հեռագրում Թալեաթը որոշակիացրել է, որ այդ գեկուցազրերը պէտք է ճշգրիտ տուեալներ պարուհանակեն՝ 1. Նահանգում ծնուած հայերի, 2. Այլ բնակավայրերից եկած հայերի, 3. կաթողի ու աւետարանչական լինելու պատճառով չտեղահանուած հայերի, 4. Զինուորական ունենալու պատճառով չտեղահանուած հայերի, 5. Մասնատականութիւն ընդունած լինելու պատճառով չտեղահանուած հայերի, 6. Յատուկ արտօնութիւն ստացած լինելու պատճառով չտեղահանուած հայերի մասին:

Ինչպէս բացատրում է Թաներ Աքչամը, պատասխանները յաճախ թերի են եղել, որովհետեւ յիշատակուածներին յաջորդել են Թալեաթ փաշայի բազում այլ հեռագրեր՝ պարտադրելով, որ պակասող տուեալներն ուղարկուեն «իսկոյն եւեթ», պահանջուել են այլ տեղեկատուութիւններ՝ ասենք, բռնապաշտած հայերի ունեցուածքի արժեքի, «դատարկ» տների թուաքանակի, ինչպէս նաեւ այն մասին, թէ այդ տներից քանի՞նք են տրամադրուած փախստական մասնատականներին (մուհաճիրներին) եւ այլն: Այսպիսով, որքան տեղահանուածների քարաւանն առաջանում է ու բնաջնջում, այնքան տեղական պատասխանատուներին տրուած հարցերը սերտաճում են՝ «լքուած» գոյքից յետոյ ճշգրիտ տուեալներ են պահանջուած հայ որբերի մասին: Նիւթերն ստացուելուն պէս, Թալեաթ փաշան, աւելի շուտ նրա հրամանով՝ ՆԳ պաշտօնեաները ցուցակներով, գծագրերով, քարտէզներով համադրում են տարբեր նահանգների տեղեկատուութիւնները: Այս փաստաթղթերն են կազմաւորում այն, ինչը կոչուած է Թալեաթ փաշայի «սեւ» նոթատետրը:

Ըստ Թաներ Աքչամի կազմած Ժամանակագրութեան (նոյնը ներքին գործերի նախարարութեան իրար յաջորդող հեռագրերն են վկայում)՝ երբեմն պահանջուած տուեալներն ստանալու համար ամիսներ են անհրաժեշտ եղել, որը ենթադրել է տալիս, որ փաստաթղթերը պատրաստուել են 1917 թ.-ի վերջին, աւելի հաւանական է՝ 1918 թ.-ի սկզբին:

Ա. Թ. - Ինչպե՞ս եւ ինչու՞ է նոթատետրը հանրութեանը յայտնի դարձել:

Դ. Թ. - «Սեւ» նոթատետրը 2005 թ.-ին յայտնաբերել է Թալեաթ փաշայի այրու թոռնուհին՝ Այսեգյուլ Բաֆրալին, այնպիսի մի տեղում, որը հրապարակուելու համար նախատեսուած չէր կարող լինել՝ տատի ճամպուրակի աստառի՝ բեռլինեան աքսորի տարիներին

քանդուած ու վերակարուած ներքնամասում: Այսեգյուլ Բաֆրալին պատմել է, որ յիշում է, թէ տատը ինչպէս է երբեմն-երբեմն պահադարանից հանել ու բացել այդ ճամպուրակը, բայց քանի որ իրեն դատարկ է թուացել, պատճառը չի հասկացել: Այսինքն, Թալեաթ փաշայի այրին՝ Հայրիյի Բաֆրալին մի ծածուկ անկիւնում ինամքով պահպանել է այդ փաստաթղթերը: Յետագայում թոռնուհին դրանք տրամադրել է թուրք լրագրող Մուրադ Բարդակչին, որովհետեւ վերջինս ցանկացել է Յեղասպանութեան 90-ամեակի կապակցութեամբ գիրք հրատարակել:

Դեռեւս 1982 թ.-ին, մահից մի տարի առաջ, Հայրիյի Բաֆրալին այս նոյն լրագրողին վստահել է Թալեաթ փաշային առնչուող այլ վկայութիւններ, մասնաւորապէս՝ նամակներ ու հեռագրեր: Ինչո՞ւ նրան եւ ոչ մէկ ուրիշի: Մուրադ Բարդակչին դա բացատրում է ունիոնիստների թոռների հետ ունեցած «բարեկամական» կապերով: Ըստ էութեան, նա չի էլ թաքցնում իր համակրանքը «Միութիւն եւ առաջադիմութիւն» կոմիտէի յետնորդների նկատմամբ: Մուրադ Բարդակչին իրեն վստահուած որոշ փաստաթղթեր 2005-2006 թթ.-ին, Ապրիլ 24-ի յիշատակութեան կապակցութեամբ, տպագրել է «Հուրիէթ» լրագրում: Առաջին իսկ հրապարակման ընթացքում չի թաքցրել, որ ինքն է կատարել վկայութիւնների վերածանումը, որը եւ կանխածներ է յարուցել վաւերականութեան ու անխաթարութեան նկատմամբ: Նրա հրապարակումները ուղեկցում էին իր իսկ ժխտողական մեկնաբանութիւններով, որոնք եւ ի վերջոյ արժեքիկեցին վաւերաթղթերն ու նրանց իրական նշանակութիւնը: Բարդակչին չէր մասնակցում Ապրիլ 24-ի յիշատակի արարողութիւններին, ըստ էութեան, յիշատակութիւններին դէմ դիրքորոշում էր դրսեւորում:

2008 թ.-ի Դեկտեմբերին, երբ նա ի վերջոյ որոշեց իր տրամադրութեան տակ եղած վաւերագրերը հրապարակել «Թալեաթ փաշայի թողած փաստաթղթերը» խորագրով կրող գրքի ձեւով, տարակարծութեան մշուշը չցրուեց: Գրքի նախաբանում հեղինակը մօտաւորապէս կրկնում է այն, ինչ արդէն ասել է 2005 թ.-ին՝ հայերի դաւաճանութեան, պատերազմական իրադրութեան, պետութեան ինքնապաշտպանութեան իրաւականութեան, ունիոնիստների հերոսականութեան եւ այլնի մասին: Այն տարբերութեամբ, որ այս անգամ նա հրապարակում է փաստաթղթերի բնագրերի պատճէնները: Բնագրեր, որոնք, սակայն, բոլորովին այլ բան են ասում:

Ա. Թ. - Ըստ Ձեզ՝ փաստաթղթերը վաւերակա՞ն են:

Դ. Թ. - Կ'ասէի, որ բովանդակութիւնը նրանց անխաթարութեան հանդէպ կասկած չի յարուցում: Ընդ որում, պատմաբաններ Ֆուաթ Դիւնդարն ու Թաներ Աքչամը այդ փաստաթղթերը վստահելի համարելու եւ նոյնիսկ որպէս սկզբնաղբեր ոգտագործելու համար բնօրինակների հրապարակմանը չեն էլ սպասել: Ֆուաթ Դիւնդարը նկատել տալով, որ Բարդակչին ներ-

կայացրած փաստաթղթերի տուեալները համընկնում են այլ սկզբնաղբերներում տեղ գտած տուեալներին, եզրակացնում է, որ էզաթ Ուրասի ուսումնասիրութիւնները ու վարչապետի թղթածրարների հաշուարկների հրապարակումներից յետոյ դրանք «հայկական հարցի կարեւորագոյն վկայագրերն են»: Թաներ Աքչամն իր աշխատութիւնում տեղահանուած հայերի թիւը ճշգրտելիս յենում է հենց Բարդակչիի հրապարակած նիւթերի վրայ: Վերջապէս Արա Սարաֆեանը, ով ձեռնարկել է խնդրոյ առարկայ որոշ վաւերագրերի վերլուծումը, դրանք համարում է «անվիճարկելի»՝ ընդունելով հանդերձ, որ թուրք լրագրողը «աղաւաղումներ ու կեղծումներ թոյլ տուել է»:

Հենց թէկուզ երկար ժամանակ թաքցուած լինելու հանգամանքը, ըստ իս, դրդում են հաւատ ընծայել վկայագրերին՝ ներկայացնող տուեալները նախատեսուած են եղել նեղ շրջանակի՝ գործնական ու «ժողովրդագրական» կարիքների համար, այսինքն՝ քարոզչական նպատակ չեն հետամտել: Միւս կողմից էլ, այս վաւերագրերը ճիշտ տեղին լրացնում են օսմանեան թղթածրարներում առկայ բացը: Խնդիրն այն է, որ հայերի տեղահանութեամբ զբաղող հետազոտողները Թալեաթ փաշայի թղթածրարներում հանդիպում են Ստամպուլից նահանգները յղուած բազմաթիւ հեռագրեր, որոնցով տեղի պատասխանատուներից նա պարբերաբար գեկուցազրեր էր պահանջում տեղահանութեան վերաբերեալ:

Այս հեռագրերի պատասխանները պէտք է, որ պահպանուած լինէին Ընդհանուր ապահովութեան նսօրինութեան թղթածրարներում: Սակայն այդ հաստատութիւնում նման բովանդակութեամբ ոչ մի վաւերաթուղթ չկայ, մինչդեռ Մուրադ Բարդակչիի հրապարակած նիւթերը ճշգրտօրէն համապատասխանում են Թալեաթի պահանջած տեղեկատուութիւններին: Այնուամենայնիւ, ես միանում եմ պրն. Սարաֆեանի վարկածին. շատ հաւանական է, որ այս հեռագրերը գրաքննուել, անգամ աղաւաղուել են: Առաջին «գտումը» կարող էր կատարած լինել վաւերագրերը տրամադրած անձը՝ Թալեաթ փաշայի այրու թոռնուհին, Այսեգյուլ Բաֆրալին: Ինքը՝ Բարդակչին էլ է յիշում, որ երբ նոթատետրն իրեն են յանձնել, չորս էջ բացակայել է: Որոշ վաւերագրեր լրագրողն ինքն է մասնակիորէն հրապարակել, սեփական ընտրութեամբ երկար գեկուցազրերի միայն առաջին մասն է ներկայացրել՝ նախաւորութիւն չտալով ամբողջական վերլուծման: Աւելին, ըստ էութեան ոչ մի պատմաբան ուղղակի չի առնչուել բնագրերին: Բարդակչին յայտարարել էր, որ իր տրամադրութեան տակ եղած նիւթերը յանձնելու է ռազմական թանգարանին, որպէսզի հետազոտողների տրամադրութեան տակ լինեն: Այդ բանը տեղի չի ունեցել: Կ'ամ իշխանութիւններն են արգելափակել, կ'ամ Բարդակչին, որը յայտնի է որպէս «թղթածրարների հաւաքամուլ»՝ նախընտրել է իրեն պահել, թերեւս 2015 թ.-ի՝ հերթական հրապարակման համար: Ա. Թ. - Ընդհանրական ի՞նչ բովանդակութիւն ունի նոթատետրը: **Դ. Թ.** - Նոթատետրի բովանդակութիւնն, ըստ էութեան, Առաջին աշխարհամարտի ընթացքում «Միութիւն եւ առաջադիմութիւն»

կոմիտէի իրականացրած ժողովրդագրական գործառույթների հանրագումարն է. նրա էջերում ճշգրտօրէն ու հանգամանօրէն ներկայացուած են ոչ միայն հայերի բռնագաղթի, այլեւ յոյների՝ Անատոլիայի խորքերը պարտադրուած տեղաշարժի, Միւրիայից տեղահանուած արաբ ընտանիքների, ռուսների բռնագրաւման հետեւանքով Արեւելքից փախած գաղթականների եւ այլ շարժւթթացներ:

Նոթատետրի 58 էջերից 18-ը ուղղակի առնչում են հայերին: Խօսքը բռնագաղթածների քանակի, տարահանուած շրջանների քարտէզի, հայերի վերաբնակեցման, որբերի թուի, ըստ նահանգների դատարկ տների, «գաղթականների» տեղաւորման համար ծախսուած գումարի, տրամադրուած հողերի, լքուած ագարակների փոխհատուցման մասին է: Նոթատետրը, սակայն, Մուրադ Բարդակչիի՝ 2008 թ.-ին հրատարակած գրքի առաջին մասն է միայն: Հանգամանքը, որ այն աղմկահարույց կերպով կոչուել է «սեւ» նոթատետր, անպէտքէն՝ «black book», իր վրայ առանձնապատուկ ուշադրութիւն է հրաւիրել: Մինչդեռ գրքի երկրորդ մասը, որը կազմուած է Թալեաթի այրու 1982 թ.-ին տրամադրած տարբեր փաստաթղթերից, տեղեկատուութեան առումով անհամեմատ հարուստ է: Այն ամբողջութեամբ առնչում է հայերին, իր 36 էջերում թերեւս աւելի կարեւոր, բացառապէս փաստաթղթեր է պարունակում, քան յիշատակուած նոթատետրը: Բարդակչիի գրքում յաջորդաբար տեղ են գտել Թալեաթի՝ 1915 թ.-ի Ապրիլի 25-ին նահանգների կառավարիչներին յղած հեռագրերը, «1915 թ.-ի տեղահանութեան սահմանակարգի» տեքստը, տարբեր ունիոնիստների հետ փոխանակած հեռագրերը, Առաջին աշխարհամարտից անմիջապէս յետոյ աքսորավայրից կնոջն ուղարկած բացիկները, կառավարական ծրագրի աշխատակազմի նախագծի նշումները, որոնք գտնուել են անձնական թղթերի մէջ: Բարդակչին քննարկուող գրքում հրապարակել է նաեւ Թալեաթ փաշայի այրու հետ մահուանից (1982 թ.-ի Հոկտեմբեր) քիչ առաջ ունեցած հարցազրույցի վերծանումը: Վերջապէս գիրքն ամբողջանում է բազմաբնոյթ լուսանկարներով:

Ա. Թ. - Թալեաթը նման նոթատետր պահելու ի՞նչ շահագրգռուել է ունեցել: Ինչի՞ է այն ծառայել: Նոթատետրը փաշայի հոգեբանութեան բացայայտումների յանգեցնում է:

Դ. Թ. - Վիճակագրական այդ հաշուարկները, գծագրերը, քար-

ՌՈՊԸՐԹ ՖԻՍՔ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԶԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ ԽՕՍԵՑԱԲ ԶԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 100-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ՄԱՍԻՆ

Հայոց Ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին առիթով ելոյթ ունեցաւ անգլիացի հանրաճանաչ լրագրող Ռոպըրթ Ֆիսքը՝ Պէյքրութի ամերիկեան համալսարանի «Իսամ Ֆարես» սրահին մէջ, Հինգշաբթի, 26 Մարտ երեկոյեան ժամը 7:30-ին, կազմակերպութեամբ Լիբանանեան հայկական աւանդներու ակումբին:

Ձեռնարկը սկսաւ Լիբանանի եւ Հայաստանի քայլերգներով:

Բարի գալուստի խօսքով հանդէս եկաւ Խաթակ Կէօքճեան: Ան ըսաւ, որ ամէն ազգ եւ իւրաքանչիւր անհատ պարտաւոր է պահանջել իր ընկերոջ ապրելու իրաւունքը: Ան նշեց, որ Հայոց Ցեղասպանութիւնը քաղաքակրթութեան եւ մարդկութեան դէմ ոճրագործութիւն էր. 6000 տարուան կեանք ունեցող ազգի ու մշակոյթի դէմ:

Կէօքճեան նշեց նաեւ, որ թրքական կառավարութեան կողմէ Հայոց Ցեղասպանութեան ճանաչումը կրնայ բարեկամական խաղաղ յարաբերութիւններու տանիլ Հայաստանն ու Թուրքիան: Ան ըսաւ, որ կը հաւատայ, թէ արդարութիւնը պիտի հաստատուի եւ հայերը պիտի պահանջեն ճանաչում ու հատուցում: Խօսքի աւարտին ան ներկայացուց բանախօս Ռոպըրթ Ֆիսքը, որ անգլիական «Տի Ինտիփենտընթ» թերթի խմբագիր է, արժանացած է միջազգային բազմաթիւ լրագրական մրցանակներու:

Ռոպըրթ Ֆիսք
Ելոյթ ունեցաւ լրագրող Ռոպըրթ Ֆիսք: Ան դիտել տուաւ,

թէ ինչպէ՛ս հայոց կոտորածը 20-րդ դարու առաջին ցեղասպանութիւնն էր՝ նշելով, որ գերմանացի զինուորներ թրքական բանակին մէջ ականատես եղած են այդ իրադարձութիւններուն, որոնց վկայութիւնները անչափ կարեւոր են հայութեան համար: Ֆիսք ընդգծեց նաեւ, որ իր շատ ընկերներու հայրերն ու մայրերը նոյնպէս ականատես եղած են եւ վերապրած են ցեղասպանութիւնը: Ան նկատել տուաւ, որ ոչ միայն թրքական կառավարութիւնը կը վարէ ժխտողական քաղաքականութիւն, այլեւ ամբողջ Եւրոպան: Ան ներկաներուն ուշադրութեան յանձնեց, թէ ինչպէ՛ս անցեալին Ուինսթըն Չըրչիլ հայոց ողբերգութիւնը ցեղասպանութիւն կոչած է, սակայն տարիներ ետք Թոնի Պլեյր հրաժարած է ցեղասպանութիւն բառը օգտագործելէ:

Ֆիսք նշեց, որ նահատակները այսօր կ'ապրին, այնքան ատեն որ հայերը կը շարունակեն չիշել ցեղասպանութիւնը եւ պատմել կատարուածին մասին: Անոնք իրապէս կը նահատակուին, երբ հայութիւնը ալ չիօսի անոնց մասին:

Ան ըսաւ, որ պէտք է այնպէս մօտենալ ցեղասպանութեան նիւթին, որ կարծես ան կատարուած ըլլայ երէկ: Ցեղասպանութեան փաստը պէտք է տանիլ հեռու անցեալ եւ դիտել անկէ, այլ սեպել, որ ան իրօք կատարուած է երէկ: Եթէ փորձենք ցեղասպանութեան նկարներուն նայիլ, իրապէս պիտի զգանք, որ անոնք թարմ են տակաւին մեր յիշողութեան մէջ, աւելցուց ան:

Ան բացայայտեց այն իրակա-

նութիւնը, որ հայ ազգը յաղթեց իր յիշողութիւնը պահելով:

Ապա հարց տուաւ, թէ ինչպէ՛ս պիտի ըլլայ հայութեան երկրորդ 100-ամեակը ցեղասպանութենէն ետք:

Ան ըսաւ, որ առաջին 100-ամեակին կարելի եղաւ վերապրողներու վկայութիւնները հաւաքել, պահել, սակայն երկրորդ 100-ամեակին վերապրողներու սերունդը արդէն գոյութիւն չ'ունենար, ուրեմն ի՞նչ պէտք է ընել:

Ան շեշտը դրաւ Ցեղասպանութեան վերբերեալ ուսումնասիրութիւններ կատարելու աշխատանքի անհրաժեշտութեան ու կարեւորութեան վրայ: Ուսումնասիրել պատմութիւնը ոչ իբրեւ նահատակի եւ զոհի հոգեբանութեամբ, այլ՝ յաղթողի:

Ֆիսք նշեց, որ ցեղասպանութիւնը ճանչցած են հարիւրաւոր միջազգային գիտնականներու շարքին նաեւ բազմաթիւ հրեայ պատմաբաններ եւ եւրոպական պետութիւններ: Ան անդրադարձաւ, որ Թուրքիա կը հետապնդէ Ապրիլ 24-ը Կալիփոլիի ճակատամարտի յիշատակման օր յայտարարել, եւ նշեց, որ անցեալին կը հերքէր, որ հայ զինուորներ մասնակցած են ճակատամարտին, ինչպէս օրինակ՝ զօրավար Սարգիս Թորոսեան, որ լուսանկարուած է օսմանեան ռազմական զինուորագետով:

Ֆիսք պատմեց իր Թուրքիա կատարած այցելութիւններուն մասին: Պատմական Հայաստանը տեսնելու եւ գաւառները շրջելու կարելիութեան մասին: Ան նշեց նաեւ, թէ ինչպէ՛ս սեղանի մը շուրջ նստած թուրքերու հետ, երբ կը հարցնէ Հայոց Ցեղասպանութեան մասին, սեղանակիցները կը պատասխանեն, որ բոլոր թուրքերը գիտեն, թէ ինչ տեղի ունեցած է: Սովորական մարդիկ գիտեն, պետութիւնն է, որ չի ճանչնար: Ան վկայութիւններ կարդաց

հայութեան մասին, վերապրողներէն: Ապա ցուցադրեց հայոց արհաւիրքի մասին խօսող երեք լուսանկարներ՝ գերմանացի զինուորի մը կողմէ նկարահանուած: Ան շեշտեց նկարներու կարեւորութիւնը գիտական աշխատանքներու ընթացքին եւ ըսաւ, որ նկարները կենդանի վկայութիւններ են, որոնց վրայ պէտք է առաւել կեդրոնանալ, ուշադրութիւն դարձնել, վերլուծել: Ան ըսաւ, որ նկարները միակ արխիւներն են, որոնք կրնան վերարտադրել պատմութեան անցած ուղին: Նշեց, որ Ֆիսքի ցուցադրած լուսանկարները տրամադրուած էին Հայոց ցեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկի տնօրէն Հայկ Դեմոյեանի կողմէ:

Ֆիսք նշեց, որ Հայոց Ցեղասպանութեան մասին թուրք ակադեմիականներու հետ զրուցելն ու կարծիքները փոխանակելը բաւարար չէ, այլ պէտք է բացայայտուիլ ու խօսակցիլ սովորական մարդոց հետ: Ան յայտնեց նաեւ, թէ ինչպէ՛ս փոքրիկի մը աչքին առջեւ երկու քուրբը կ'առեւանգեն, իսկ մայրը կը մեռցնեն, իսկ տղան 11 տարեկանին կը կորսնցնէ իր աչքի լոյսը: Կեանքը կ'ապրի վրէժով լեցուն ու ատելութեամբ, սակայն ի վերջոյ կը յաջողի իրմէ վանել ատելութեան զգացողութիւնը:

Աւարտին Ռոպըրթ Ֆիսք պատասխանեց ներկաներու հարցումներուն: Իսկ աւարտին բոլոր ներկաները ոտքի կանգնած երկար ծափահարեցին երախտագիտական ու շնորհակալական ծափահարութիւններ:

Ապա Պէյքրութի Ամերիկեան Համալսարանի դասախօս դոկտ. Ժան Կէօքճեան շնորհակալութիւն յայտնեց Ռոպըրթ Ֆիսքին օգտաշատ ելոյթին առիթով, որ այնքան ջերմ ու հարազատ էր: Ան գնահատեց լրագրողը հայոց պատմութեան չբացայայտուած էջերը լոյսին բերելուն համար:

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՆՈՐԻՉ ԷՍՏ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԱԹՈՒԱՆԻՍՍ ԵՎԵՂԵՏԻ
ST. GREGORY THE ILLUMINATOR ARMENIAN CATHOLIC CATHEDRAL

Կազմակերպութեամբ՝
Կլեմէնտիյի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայ Կաթողիկէ Աթոռանիստ
եկեղեցւոյ մշակութային յանձնախումբին

**ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
100-ԱՄԵԱԿԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ**

Հովանաւորութեամբ՝
Արհի. ՄԻՔԱՅԷԼ Եպս. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ
(Առաջնորդ Հիւսիսային Ամերիկայի Կաթողիկէ Հայոց)

ԳԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՑ
Բանախօս՝ ՍԱՐԳԻՍ ՎԱՀԱԳՆ
Նիւր՝ «ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐՈՂՆԵՐ»

Հանդիսավարուի՛ «Բարեւ» հեռատեսիլի կայանի տնօրէնուի
ՆՈՒՆԷ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ յայտագիր
Ռոբբաթ, 17 Ապրիլ 2015, երեկոյեան ժամը 7:30ին,
եկեղեցւոյ «Թէյմոն եւ Անի Գոյութեան» սրահին մէջ
1510 East Mountain Street, Glendale, CA 91207

Հիւրասիրտութիւն

**OFFICE SPACE FOR RENT
IN PASADENA**

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
1060 North Allen Ave
Pasadena, CA 91104
Գրասենեակները վերանորոգուած
եւ յարմար վարձքերով
Դետաքրքրուողներէն հեռաձայնել՝
(626) 398-0506

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՅԱՆՈՒՄԻ ԴԵՍՊՈՒՆ ՌԵՆՐԻ ՍՈՐՂՆԹՈՒՄՅԱՆ ԶՈՒՇԵՐԸ ԹՈՒՐԹԻԱ-ԿՈՆՍՏԱՆՍՆՈՊՈԼՍՈՅ ՄԵՋ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՐԱԾ ԱՏԵՆ 1913-1916 ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

ՊՈՂՈՍ ԱՐՄԵՆԱԿԼԱԳԻՍԵԱՆ

Հայոց ցեղասպանության ժամանակահատվածին հարկերում համարվող ռեզերվների գրքի պատմագիրը: «Դեսպան Սորղնթոմյանի Պատմությունը» գիրքը հրատարակվել է 1918 թվականին: Դեսպանի լուսնային պատմագիրը շարադրելու էմ, պահպանելով նրա հաղորդումների վաղապահությունը եւ նաեւ իմ անձնական մտածումները:

Ներկայացնում եմ համապատասխան վերջին տարիների համառոտ կենսագրությունը: Հենրի Սորղնթոմյանը ծնունդ է առել 1856 թվականի Ապրիլի 26-ին, Գերմանիա, Հրեայի ծագումով ընտանիքում: Փոքր տղայ է եղել, երբ նրա ընտանիքը Գերմանիայից գաղթել է Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ: Հասուն տարիքին ԱՄՆ-ի քաղաքացիություն է ընդունել:

Իրաւաբանական կրթութիւն ստանալուց յետոյ, Հ. Սորղնթոմյան պաշտօնավարել է «Նիւ Եորք»-ում: Անշարժ գոյքի առուծախի գործունեութեամբ կուտակել է նշանակալի հարստութիւն: Որպէս Դեմոկրատական Կուսակցութեան» գործադիր հանդիսացած հարուստ վերնախաւի անձնաւորութիւն, Հ. Սորղնթոմյան, 1912 թ. եղել է նրա ֆինանսական ատենակցութեան: 1916 թվականի եւ յաջորդ շրջանի ընտրապայքարներին, նաեւ եղել է ատենակցութեան Վոլտեր Վիլսոնի նախագահական երկու յաղթական ընտրական արշաւներին:

Նախագահ Վ. Վիլսոնը, 1913 թվականին Հ. Սորղնթոմյանին նշանակել է Թուրքիայում դեսպանի պաշտօնին: Կոնստանտինոպոլսում պաշտօնավարել է մինչեւ 1916 թվականը: 1915 թվականին, Թուրքիայում ազգայնականության ծագման վաղ շրջանին կատարուած Հայկական կոտորածների մասին ստացած տեղեկագրերը անձկութիւն էին պատճառել իրեն: Եղեռնական դէպքերին միջամտելու խնդրագրերն էր բազմիցս դիմել է Ամերիկեան կառավարութեանը, սակայն յաջողութեան չի հասել:

Հ. Սորղնթոմյան կոչ է ուղղել Օսմանեան կառավարութեան Ներքին Գործերի նախարար Թալատին եւ զերմաստանական զինուորական ղեկավարներին, երկուսն էլ դադարեցնելու հայերի կոտորածները, նման կոչերը նույնպէս սպարդիւն էին եղել: Ի վերջոյ նա հրապարակել է իրեն հասու եղած տեղեկագրերի բովանդակութիւնը համաշխարհային լրատուական շրջանակներին:

Հ. Սորղնթոմյան, 1918 թվականին իր լուսնային «Դեսպան Սորղնթոմյանի Պատմությունը» գրքում հրատարակել է Թուրքիայում եղած ատեն իրեն յայտնի տեղեկագրերի ու այլ հրապարակումների տեղեկութիւնները, ընդգծելով իր վաղ կարծիքը Հայկական կոտորածների մասին: Հայերի մասին իր գրքի շարադրանքը վերնագրել էր «Մի ազգի սպանությունը» խօսքով:

Հ. Սորղնթոմյան, 1919 թվականին մասնակցել է «Փարիզի Խաղաղութեան Համաժողով»-ին, որպէս Միջին Արեւելքի եւ Եւրոպական գործերի մասնագետ: Համաժողովի ընթացքում, ջանացել է աշխարհում հաստատել տեսական խա-

ղաղութեան պայմաններ: Նա, յետպատերազմեան շրջանին, իր անձնական դերակատարութեամբ, առաջարկել է Արեւելեան Եւրոպայի երկրների օգնութեան հիմնադրամներ, ծառայել է որպէս ատենակցութեան «Ազգերի Լիգայի» պաշտպանութիւնը վայելող՝ «Յունական Գաղթականների Հաստատութեան Յանձնաժողովի»:

Հ. Սորղնթոմյան Աւագի հայրը, ծառայել է «Ելեւմտից (Ֆինանսներ) Քարտուղար» Ֆրանկլին Դ. Ռուզվելտի վարչախմբում: Հ. Սորղնթոմյան հրատարակել է ինքնակենսագրական ընդլիկ երկու հատորներ եւս՝ «Ամբողջ Մի Կեանքի Ընթացքում» (1922) եւ «Գործողութեան էի Աթէնք» (1922):

Հենրի Սորղնթոմյան մահացել է 1946 թ. Նոյեմբեր ամսին, իննսուն տարեկանին, ողնաշարի արիւնհոսութիւնից:

Հ. Սորղնթոմյանի լուսնային շարադրում եմ ներքոյիշեալ եւ այլ հատուածներ:

ՎԱՆԻ «ՅԵՆԱՓՈՈՒՅԻՆԸ»

Վան, Վանայ նահանգ-վիլայէթ, տեղանշուած էր Արմինա-Հայաստանի Հայկական Լեռնաշխարհի Արեւմտեան կողմում: Այն սահմանակից էր Պարսիքի եւ հարակից Կովկասի երկրներին: Վասպուրականի Հայկական թագաւորութեան մայր ոստանն էր: Գեղեցիկ է նահանգը, անուշ է արարչական Հայկական Լեռնաշխարհը, Արմին-հայերի հազար-հազար տարիների Բիրահն-նախարարական տներ, արեւելքի բարերի-արքայ Մեծն Տիգրանի ոստան հրաշակերտ Տիգրանակերտ, հողն է բերրի, Արմին-հայերի լեցուն արարումներ, բարգաւաճում, առատութիւն ու լոյս էր այնտեղ: Առաջին մարդոց ծննդավայր Եղեմն էր այնտեղ: Վան քաղաքը՝ համանուն նահանգի գլխաւոր քաղաքն էր, փռուած Վանայ-Քզնունեանց ծովի ափերին: Նրան իրենց ափերի վրայ են պահել հազար-հազար դարեր առաջ իրենց գագաթներից հուր ժայթքած Վարագ, Թոնտուրեկ, Արտոս, Սիփան, Նեմրութ լեռները: Նրանց կրակ լոյսն էր լցուել ծովին, վառուել էին ջրերը, աստուածների երկունք էր եղել այնտեղ: Ծովի ջրերից յառնած ժայռաբլուրին՝ աշխարհին Արմին-Հայ ցեղի հանճար լոյսը վառող Ախթամարի վեհաշուք տաճարն է կանգնած, առանց իր գագաթին ... Խաչի: Վան քաղաքը, Արմին Հայերի Շիւհին արեւ աստուծոյ կին՝ Տուշպա կոչուել: Այն կառուցուել է Արմինա-Ուրարտու Արարտունիների Արա-Արայան գահատոհմի Նախի-Բիա-ինիլի երկրի արքայ՝ Սարգուրի Ա. կողմից: Չքնաղ է եղել Տուշպան, նրան հսկում էր բարձր սեպաձեւ ժայռի վրայ բազմած անհասելի միջնաբերդը, շրջապատուած քարաշէն պարիսպով, որի պատերին դեռեւս ընթեռնելի է Սարգուրի արքայի բազմատող արձանագրութիւնը:

Վան քաղաքը Թուրքիայի բռնազաւթած փոքր ասիական մասի միակ քաղաքն էր, որտեղ Հայ ազգաբնակչութիւնը աւելի էր քան իսլամ բնակչութիւնը: Առաջին Համաշխարհային պատերազմի

վաղորդականին, նրա երեսուն հազար Հայ բնակիչները ամենախաղաղ, ամենաերջանիկ, ամենաբարգաւաճն էին, հակառակ նրան, որ հայերով բնակուած այլ վայրերում, ինչպէս նաեւ Վանում, տեղի էին ունեցել ջարդերի ու կեղեքումների ժամանակներ: Նուաճող Թուրքի լուծը Վանում նուազ ծանր էր եղել, շնորհիւ Վանի լուսամիտ կառավարիչ՝ Թահսին փաշայի: Նրա պաշտօնավարութեան ատեն հաշտ ու համերաշխ յարաբերութիւններ էին հայերի ու իսլամ բնակչութեան միջեւ:

Վանի նահանգը իր աշխարհագրական դիրքով ուզումագիտական կարեւոր կեդրոն էր: Նրա Հայ բնակչութեան նկատմամբ կառավարութիւնը կասկածանք էր տածում: Ենթադրել էին, եթէ Ռուսիա Թուրքիա արշաւէր, իրենց երթի յարմարագոյն ճամբան այդ նահանգով պիտի անցնէր: 1914 թ. պատերազմի սկզբին, Վանում եւ այլուր, բանակի համար իրեղէններու բռնագրաւումներ էին կատարուել, որոնք աւելի դաժան էին քրիստոնեաների, քան իսլամների համար: Հայերը թողել էին, որ սպանելու տանէին իրենց ամբողջ ընտանի անասունները, պարէնը եւ ուրիշ ունեցուածքները, որոնց փոխարէնը ստանում էին անարժէք թղթադրամներ:

Բանակ զորակոչուած Հայ զինուորների նկատմամբ վայրագ վարուելակերպը, Թուրքերի տարածած ամբաստանութիւնները հայերի ու քրիստոնեաների դէմ, Կովկասի ճակատում նրանց կրած պարտութիւնների պատճառները հայերին վերագրելը, երկիւղ էին պատճառել մասնաւորապէս հայերին ու քաղաքի քրիստոնեաներին: Անդրկովկասում Ռուսական բանակի անձնակազմի մեծ մասը Հայ զինուորներից բաղկացած լինելը զայրացրել էր Թուրքին: Նրանք հաշուի չէին առել, որ հայերը ցարի հպատակներն էին հանդիսանում եւ նաեւ ուսուցիչ նման պարտաւոր էին զինուորագրուելու: Թուրքը ամբաստանում էր հայերին, որ իբր Վանայ եւ ուրիշ նահանգների զինապարտութեան ենթակայ անձանց մեծ մասը դասալիք էին եղել, հատել երկրի սահմանը, միացել Ռուս պետութեան բանակին, որը իբր պատճառ հանդիսասել Կովկասեան ուզումաճակատում կրած պարտութեան: Դեսպանը նման տեղեկութիւնը հաստատուած չի համարել, թէեւ անհաւանական չի գտել մի քանի հարիւր մարդկանց դասալքութիւնը: «Միութիւն եւ Յաւանալիցիութիւն» կոմիտէի գործակալները Վան ու հրգրում էին ժամանել, առաջարկել էին մի քանի հայեր Ռուսահայաստան գնալին եւ այնտեղ ցարի կառավարութեան դէմ ապստամբութիւն կազմակերպելին:

Հայերը մերժել էին նման առաջարկը: Թուրք կառավարութիւնը այդ «դաւաճանութիւն» է համարել եւ այն նաեւ չքմեղանք ներկայացրել Հայ ցեղի մարդկանց հանդէպ իրենց վերաբերմունքին: Այդ պատկերացում է «Օսմանեան նկարագրի վատթարութիւնը» գրում է Հ. Սորղնթոմյան:

Անցած երեսուն տարիներին հարիւր հազարաւորներով ջարդած, կողոպտած, խոշտանքած, նրանց կանանց ու աղջիկներին անպատուած, Թուրքը ցանկանում էր հայերի ամենակատարեալ «ուղղամտութիւն»-ը: Գաղտնիք չէր, որ հայերը համակիր էին պատերազմում «Համաձայնականներ»-ի կողմին: Պետական ոճիր էր համարուել Հայ զինուորի դասալքութիւնը, արժանի պատժուելու սարսափելի վարմունքներով: Իրենց տարագրութեան հրաման ստացած, Մուսա Լեւան բարձունքներին Թուրքի դէմ ճակատամարտած կուռղ մարդկանցից շատեր թրքական զորանոցներից փախած դասալիք զինուորներ էին:

1914 թվականին, մասնաւորապէս 1915-ի սկզբին Վանում ու այլուր ծանր հալածանքների դէպքեր էին պատահել, հայերը գապել էին իրենց: Թուրքերի քաղաքականութիւնն էր հայերի ապստամբութիւնը զրգուելու, որ այն դառնար իրենց կատարած կոտորածների չքմեղացուցիչ պատրուակ: Հայ կղերք ու քաղաքական առաջնորդները ժողովուրդին հանդարտութեան էին կոչել, յանձնարարել հանդուրժել ծայրայեղ արարքները, չտրամադրել Թուրքին այն առիթը, որ նրանք ցանկանում էին: Եթէ նույնիսկ գաւառի գիւղերից մի քանիսը կրակի տային, վրէժի չզրիմէին, աւելի լաւ էին համարել շէնքերի փոքր թիւ մը քանդուէր, քան ամբողջ ազգը սպանուէր: Ոչ, գէնքով, նաեւ նրանց շէնքերը այրելով վրէժ պիտի լուծէին, որ յետոյ ամբողջ ազգը չսպանուէր:

Պոլսոյ կառավարական դաս-լիճի անօրէն մարդիկ, եթէ կարելի է նրանց «մարդ» անուանել, պաշտօնանկ էին արել Վանի կառավարիչ Թահսին փաշան, նրա փոխարէն նշանակել էնվերի քեռայր՝ ձեւտեթ պէյը (քրոջ ամուսին): Մտահոգիչ կարգադրութիւն էր այդ: Երկրի պաշտօնական ներկայացուցիչներում պատահել էր մարդկանց մի փոքրամասնութիւն, որոնք ընդիմացել էին, որ սպանութիւնը պետական քաղաքականութիւն լինէր: Մերժել էին գործադրել պետական արիւնուշտ հրամանները:

ԿԵՂՈՆԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ (ԿԲՎ) ՇՐՋԱՆԱԼԱՐՄԻՑ ՄԻՈՒԹԻԻՆԸ 25 ՏԱՐԵԿԱՆ Է

25 տարի քրքրած աշխատասեր երիտասարդ է Կեղրոնական Բարձրագույն Վարժարանի Շրջանաւարտից Միութիւնը: 25 տարուան հետեւողական աշխատանքով անունը առած ու աճած է եւ դարձած է բոլոր ժամանակներու հայ աշակերտները գրկաբաց ընդունող վարժարանին հարազատ նեցուկը:

1990-ին ամերիկաբնակ 11 շրջանաւարտներ վարժարանին մնացուն նեցուկ կանգնելու գաղափարը կը յղանան եւ կ'որոշեն անմիջապէս գործի լծուելով հիմնել Շրջանաւարտից Միութիւնը:

Որոշում տալը մեծ աշխատանքի մը առաջին քայլն է, որ սակայն խօսքի սահմաններու մէջ կը մնայ, եթէ անոր մղում չտայ ինքը՝ շօշափելի գործը: Այդպէս ալ եղած է. հայ ժողովուրդին, այսպէս ըստած Միւրաքի, երկրորդ հայրենիքին մէջ 1922 թուականին կառուցուած Կեղրոնական Բարձրագույն Վարժարանին նիւթական ու բարոյական օժանդակութեան ձեռք երկարեցին այս մեծ գաղութին մէջ հաստատուած հարազատ զաւակները վարժարանին:

Ուրբաթ, 27 Փետրուար 2015-ին Phoenicia ճաշարանին մէջ 260 ներկաներով նշուեցաւ Միութեան 25 ամեակը: Յատուկ հրաւերով Պէջրութէն ժամանած էր վարժարանի տնօրէնուհին՝ Տիկ. Մարալ Տէյրիմէնէան: Ներկայ էին նաեւ նախկին տնօրէններէն Արամ Պուղըրեան, ինչպէս նաեւ ուսուցիչներ՝ Հայկազ Չալեան եւ Անի Յակոբեան:

Օրուան հանդիսավար Մէյրի Գոնիալեանի բարեգալուստի խօսքէն ետք վեր. Պերճ Ճամպազեան, Արա Գուրուջեան եւ Բաֆֆի Քերպապեան երգեցին Միացեալ Նահանգներու եւ Հայաստանի քայլերգերը: Ապա, վեր. Կալվին Սաղըրեան առ Աստուած ուղղած իր խօսքով փառք տուաւ հայ դպրոց մը հիմնելու տեսիլքը ունեցող ԿԲՎ-ի հիմնադիրներուն համար, որոնց գերագոյն նպատակը եղած է հայրենիքէն հեռու օտար երկրի մը մէջ հայ մանուկին հայ լեզուն ջամբել, զինք Քրիստոսի ճշմարիտ ճամբան առաջնորդել եւ այդ ձեւով տիպար հայն ու քաղաքացի կերտել: Ան նաեւ փառք տուաւ, որ այս ափերուն վարժարանին հանդէպ երախտագէտ հայրերին երկրէն սրտի պարտքը կը համարեն վարժարանին աջակցիլն ու անոր յառաջդիմութեամբ խնդակցիլը:

Միութեան հիմնադիրներէն Գաբրիէլ Ալպարեան եւ Արա Գալ-

Ֆայնանցուցարարեցին կարճ տեսաերիզ մը, որուն ընդմէջէն ներկաները Գօգո Պալեանի ձայնով ականջալուր եւ ականատես եղան միութեան գործունէութեան եւ սիրով տարուած աշխատանքին, որ կարելի է բացատրել միայն, *We care for CHS* նշանաբանով:

Միութեան ատենապետ Վարուժ Չարիւրտեան իր խօսքին մէջ շնորհակալութիւն յայտնեց հեռուէն ու մօտէն ներկայ գտնուող շրջանաւարտներուն, վարչականներուն, կազմակերպիչ յանձնախումբին, Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Ընկերակցութեան գործադիր տնօրէն Լեւոն Ֆիլեանին եւ Ազգային Առաջնորդարանի վարժարաններու խնամակալ Մարմնի անդամ Մակի Սարգսուհին: Ապա, փոխանցեց, թէ վարժարանին նիւթական օժանդակութիւնը տարուէ տարի վերելք արձանագրած է եւ այժմ կը ծածկէ վարժարանի տարեկան պիւտձէին 15 առ հարիւրը: Պէտք է ընդգծել, որ 25 տարուան ընթացքին Ամերիկայի Շրջանաւարտից Միութեան նիւթական ներդրումը մէկ միլիոն տոլարի սահմանը անցած է արդէն: Միութեան գոյացուցած գումարին առիւծի բաժինը իբրեւ նուիրատուութիւն կը տրամադրուի 1953 թուականին շրջանաւարտ ձերի եւ տիկնոջ Փաթ Թրփէնճեաններուն կողմէ: Այս առիթով ատենապետը կարգապէս ներկաներուն ուղղուած թրփէնճեանին նամակը:

Հակիրճ խօսքով հանդէս եկաւ Լեւոն Ֆիլեան, որ ընդգծեց, թէ Աւետարանական առաքելութեան ծիրին մէջ կ'իյնայ նաեւ աւետարանական վարժարաններուն նիւթական օժանդակութեան ձեռք երկարելու կարելիութիւնը, որոնց շարքին է ԿԲՎ-ը:

«Չորրորդ անգամն է, որ ձեր մէջ կը գտնուիմ եւ արդէն բոլոր հարազատներ էք» բառերով սկսաւ իր խօսքը ԿԲՎ-ի տնօրէնուհին տիկ. Մարալ Տէյրիմէնէան, աւելցնելով որ վարժարանի մանկապարտէզի աշակերտներն անգամ ծանօթ են իրենցմէ մղոններ հեռու ապրող անձանց, բայց հոգատար եւ յուսատու Շրջանաւարտից Միութեան անդամներուն: Տիկ. Մարալ ցուցադրեց յատկապէս այս ձեռնարկին համար պատրաստուած եւ ԿԲՎ-ի բոլոր աշխատանքներուն օգտակար հանդիսացող ձան Սաղըրեանի ձայնով արձանագրուած տեսերիզ մը, որուն ընդմէջէն ներկաները ականատես եղան վարժարանի տարածքին կատարուած նորոգութիւններուն եւ նոր բաժին-

ներու շինարարական աշխատանքներուն, որոնց նիւթականը տրամադրուած է Շրջանաւարտից Միութեան կողմէ: Ներկայիս 328 աշակերտ պարփակող այս վարժարանի յաջողութիւններուն, դաստիարակութեան մասին շրջող խօսքերէն տիկ. Մարալ Լիբանանի երեք հայ հանրայայտ անձնաւորութիւններու համադրուած եւ հասարակաց միտքը վկայակոչեց, ըսելով՝ «Կրթուած, յարգալի, հասկցող աշակերտներ, որոնք կը վայելն սիրոյ միջոցը եւ կը մեծան հոգեւոր եւ ազգային դաստիարակութեամբ»:

Ան մեծ ուրախութեամբ թուեց աշակերտներուն ներդրողական եւ արտադպրոցական յաջողութիւնները, ինչպէս նաեւ ուսուցչական կազմին ներկայացուած վերադասարանական դասախօսութիւնները: Խօսքի աւարտին ներկայացուց վարժարանը բարելաւելու համար անհրաժեշտ ապագայ ծրագրերը, նշելով որ անոնց իրագործումը կը կարօտի նիւթականի:

Տիկ. Մարալ Տէյրիմէնէան յատուկ յուշանուէրներով պատուեց Գաբրիէլ Ալպարեանն ու Արա Գալֆայեանը, տարիներու իրենց անսակարկ աշխատանքին համար:

Ներկաները վայելեցին գեղարուեստական հիանալի պահ մը, երբ Չութակահար եւ սոփրանօ երգչուհի Լուսինէ Ֆիլըն (Ֆըլեյոն) մեներգեց «Je Veux Vivre» (Բոմիոյ եւ ձիւլիթ) եւ Alyabyev-ի «Solovey»-ը, դաշնակի ընկերակցութեամբ Միւրաքի Ջիրեքեանցի: Ապա, Չութակահար Լուսինէն հիանալի ձեւով նուագեց Վիվալտի «Ամառ»ը եւ Արա Գէորգեանի «Արցախը»:

Աւանդութեան վերածուած հաճելի սովորութիւն մըն է պատուել տարուան ուսուցիչը: Այս իմաստով, Յակոբ Տէր Կարապետեան ներկայացուց 2015 տարուան ուսուցիչը՝ Հայկազ Չալեանի կենսագրականը: Ան 1961-1973 եղած է ԿԲՎ-ի ուսուցիչ, ինչպէս նաեւ տնօրէնի օգնական: Ուսողութիւն եւ բնագիտութիւն դասաւանդած եւ աշակերտներէն սիրուած պրն. Չալեան եղած է հոգատար ընկեր մը բոլորին, որուն պատճառով մենք՝ բոլոր սերունդներու աշակերտները անքակտելի կապով մը միացած ենք մեր վարժարանին, ըսաւ ան: Ապա, Տէր Կարապետեան զինք պատուեց գնահատական անկեղծ խօսքերու յուշատախտակով մը:

Հայկազ Չալեան յուզումով շնորհակալութիւն յայտնեց իր աշակերտներուն եւ հոծ ներկայութեան եւ ըսաւ, որ երեսուն տարիներ ետք միայն կրցած է այցելել ԿԲՎ եւ տնօրէնուհիին հրաւերով բարեբախտութիւնը ունեցած է շրջանաւարտներու հանդէսին ներկայ գտնուելու: Խօսքը ուղղելով ձեռնարկին ներկայ գտնուող աշակերտներուն, ըսաւ. «Ապրի՛ք, տակալին լաւ աշակերտներ էք, հոս ներկայ էք, որովհետեւ կը հաւատաք ձեր սիրելի վարժարանի առաքելութեան»:

Երաժշտական դադարով ելոյթ ունեցաւ 1962-ի շրջանաւարտներէն Յակոբ Քիւլիլեան, որ ներկաներուն հրամցուց հայ դասական ու ժողովրդական երգերու փունջ մը, դաշնակի ընկերակցութեամբ՝ Ես-

թեր Ասիլեանի: Մէյրի Գոնիալեան ներկայացուց գիտութեան, մարդկութեան եւ հայութեան ծառայող տարուան շրջանաւարտ ձոն Թիթիգեանի բեղուն գործունէութեան կարելի եղած չափով հակիրճ կենսագրականը: Թիթիգեան 1963-ին ԿԲՎ-էն շրջանաւարտ ըլլալէ ետք հաստատուած է Միացեալ Նահանգներ, ուր 1972 USC համալսարանէն ստացած է Ելեկտրական ճարտարագիտութեան (Electrical Engineering) Մագիստրոսի (MS) աստիճանը: Ելեկտրագիտութեան տարբեր մարզերու մէջ կատարած իր գիւտերու կողքին, նշուեցաւ որ ան գիտարարն է նաեւ «Power transistor for the ARSR4-Radar system», որուն համար արժանացած է «Distinguished fellow of technology» տիտղոսին: Տիկ. Գոնիալեան նշեց, որ գիտական միտք ունենալն ու գիտութեան աշխարհին ծառայելը երբեք Թիթիգեանը հեռու էն պահած հայութեանէն: Ան մինչեւ այսօր հայ ժողովուրդի կարիքներուն գործնական նեցուկ կանգնող հայրդի մըն է: Ձոն Թիթիգեան պարգևատրուեցաւ Շրջանաւարտից Միութեան պատրաստած յատուկ յուշատախտակով:

Ապա, ձոն Թիթիգեան խօսք առնելով չիշեց իր ուսուցիչներէն Հայկազ Չալեանին, Բարսեղ Անանեանին, պրն. Թուրիկեանին անունները, որոնք խոր ազդեցութիւն ձգած էին իր վրայ: Ան տուաւ մեղուին իր փեթակին կապուած ըլլալու ու հեռանալէ ետք միշտ իր ստունը վերադառնալու օրինակը, ընդգծելով որ մենք հայերս ալ նոյնը պէտք է ընենք եւ մեր նիւթական ու բարոյական օժանդակութիւններով վերադառնանք մեր փեթակին՝ Հայաստանին ու հայութեան, այս պարագային նաեւ մեր վարժարանին:

Տեղի ունեցաւ անձայն աճուրդ մը, Լեւոն Թրափըլի տրամադրած Հայաստան երթ ու դարձի տոմսին համար:

Ուրախութեամբ կը նշենք, որ Հայկազ Չալեան, ձոն Թիթիգեան եւ Գաբրիէլ Ալպարեան վկայագրեր ստացան Քոնկրէսի անդամ Ատամ Շիֆէն, Գալիֆորնիոյ Օրէնսդիր ժողովի անդամներէն՝ Մայք Կաթոնի եւ Ատրին Նազարեանէն: Իսկ ԿԲՎ-ի ուսուցչակազմը իրենց սիրելի տնօրէնուհիին իրենց երախտագիտութիւնը յայտնելու համար, առանց ներկաներուն յայտարարելու, Մայքը Արամի «Արարատն ու Նոյան տապան» նուիրեցին:

Նշենք, որ այս առիթով գնահատական եւ շնորհաւորական նամակներ, Միութեան պատմական ու հարկ եղած տեղեկութիւններ բովանդակող գրքոյ մը բաժնուցաւ ներկաներուն: Ներկաները ստացան նաեւ Արա Ասիլեանի կողմէ տրամադրուած զաւթներ, որոնց վրայ արձանագրուած էր ԿԲՎ անունը:

Ճաշկերոյցի աւարտին վարչական անդամները, տնօրէնուհին եւ Տիգրան Սրապեան հատեցին 25 ամեակի կարկանդակը, որ տրամադրուած էր 1980-ի շրջանաւարտ Տիգրան Սրապեանին կողմէ: ԿԲՎ-Ի ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՇՐՋԱՆԱԼԱՐՄԻՑ ՄԻՈՒԹԻԻՆ

Նոր իրավիճակ ընդդիմադիր դաշտում

Շաբուևակուած էջ 2-էն

բռնարարքները Հայաստանում, ինչպէս յայտնի է, այսպէս ասած՝ իրական ընդդիմադիր գործունէութեան չափանիշներ կամ չափորոշիչներ են, եւ տարածուած է այն մտայնումը, որ եթէ իշխանութիւնները որեւէ ուժի հանրահալաք կամ գործունէութիւն նման կերպ չեն թիրախաւորում, ուրեմն այստեղ ինչ-որ բան կայ:

Իհարկէ, տարածուած է նաեւ մէկ այլ մտայնում, որ իշխանութիւնները կարող են նաեւ նման թիրախաւորումներով բարձրացնել իրենց համար ցանկալի ուժի ընդդիմադիր վարկանիշը: Սա, իհարկէ, իշխանութիւններին բաւական բարդ խաղերի հնարաւորութիւն է տալիս ներքաղաքական դաշտում:

Թէ ինչի հետ հասարակութիւնը գործ ունի յատկապէս այս դէպքում՝ շատ դժուար է ասել եւ երեւի թէ իմաստ էլ չկայ խորամուխ լինելու ու գուշակելու, թէ ի վերջոյ բռնարարքների յատկապէս որ մոտիւցիւսի հետ գործ ունենք:

Սակայն ինդիրն այն է, որ այսպիսով արձանագրուած է Հայաստանի ներքաղաքական, մասնաւորապէս՝ ընդդիմադիր դաշտում որոշակի նոր ստատուս քուուոյի ձեւաւորումը, որտեղ աւելի ու աւելի առաջատար դիրքերում է յայտնուած Հիմնադիր Խորհրդարանը: Ցանկանում են սա իշխանութիւնները, թէ պարզապէս նրանք փորձում են քրէական տարրերով կանխել իրենց համար անցանկալի այս ստատուս քուուոյի հաստատումը՝ այլ հարց է, սակայն ակնյայտ է, որ նման իրավիճակում առաջա-

նում է նաեւ միւս քաղաքական ուժերի դիրքորոշման եւ դիրքաւորման խնդիրը:

Ըստ էութեան երկակի այս վիճակը բաւականին բարդ հանգոյց է ձեւաւորում քաղաքական դաշտում: Միւս քաղաքական ուժերը, որոնք յաւակնում են հանդիսանալ հասարակական շահերի թիւ մէկ կամ առաջատար սպասարկող քաղաքական ուժը, ըստ էութեան բաւականին ուժեղ եւ աճող վարկանիշով մրցակից են ստանում՝ ի դէմս Հիմնադիր Խորհրդարանի: Այլ կերպ ասած՝ ընդդիմադիր դաշտում առկայ է աճող մրցակցութիւն, եւ սա մի իրողութիւն է, որն անկախ այս դաշտում գործող սուբեկտների ցանկութիւնից կամ նպատակներից՝ գոյութիւն ունի, եւ որը չնկատելը այդ սուբեկտներին չի ազատելու դրա առկայութեան հետեւանքներից:

Հետեւաբար այդ մրցակցութեան իրողութիւնը պէտք է ոչ թէ չնկատելու տալ, այլ արձանագրել առկայ նոր իրավիճակը եւ գտնել լուծումներ՝ ելնելով հանրային, ոչ թէ կուսակցական շահերից: Սա ըստ էութեան Փետրուարից յետոյ ստեղծուած նոր իրավիճակի նոր մարտահրաւէրն է, որն աւելի է խորանալու եւ լրջանալու, եթէ ընդդիմադիր դաշտում գործող կամ յայտ ներկայացրած սուբեկտները արագ չարձագանքեն եւ չձեռնարկեն կանխարգելիչ կամ, այսպէս ասած, մրցակցային իրավիճակը կարգաւորող եւ այդ մրցակցութիւնը պարզապէս հասարակական, ոչ թէ իշխող համակարգի շահերին համապատասխանեցնող քայլեր:

«ԺԱՄԱՆԱԿ»

ԹԱԼԵԱԹ ՓԱՇԱՅԻ «ՍԵՒ» ՆՈՒԱՏԵՏՐԸ

Շաբուևակուած էջ 14-էն

տէգները, բացի տեղիատուութիւններից, մի անձնաւորութիւն են ի յայտ բերում, որը շատ է տարբերում կնոջը սիրային նամակներ, մտերիմներին սրտառու խոստովանութիւններ յղողից, ինչպիսին ուզում է ներկայացնել Մուրադ Բարդակչին: Այս ա՛յլ անձնաւորութիւնը, ա՛յլ թալեաթը յամառօրէն, գրեթէ հետեւողականօրէն հաշուարկում է տարաբարուած, վերապրած, անհետ կորած հայերի թիւը, նրանց տնեւրը, ազարակները, թանկարժէք գարգերը, այգիները, դաշտերը, մրգատու ծառերը, որբերին, որ տարագիրները թողնում էին իրենց ետեւում: Վաւերաթղթերն ամբողջութեան մէջ միայն մի՛ բան են ասում՝ թալեաթ փաշան գիտէր, որ հայերին գրեթէ անխուսափելի մահուան է ուղարկում, քանի որ թուաքանակի էր վերածում մահը: Նրա նոթատետրը, ինչպէս նաեւ Մուրադ Բարդակչիի հրապարակած միւս վաւերագրերը, բացայայտում են թալեաթի, աւելի լայն ընդգրկումով ունիտիստների նպատակամէտ՝ կշռա-

դատուած, կանոնակարգուած մտածելակերպը: Նման մտածելակերպն էր, որ յանգեցրեց կայսրութեան հայերի նուազեցմանը՝ աւելացնելու համար թուրքերի, եթէ անգամ թուրք էլ չէին, թրքանալու դատապարտուածների թուաքանակը: Հայերի բռնագաղթեցման, «վերաբնակեցման» տարածքները որոշակիացնող քարտէզները հաւաստում են այդ մտայնութիւնը՝ թալեաթը գծում էր թուրքական ու մահմեդական, միատարր, միաձուլ, ծագումնաբանական բազմազանութիւնից ձերբազատուած թուրքեր: Ի վերջոյ, Մուրադ Բարդակչին, միեւնոյն գրքում հրապարակելով այս վաւերաթղթերն ու թալեաթի «մարդկային» սիրային ու ընկերային մտերմիկ նամակները, սոսկ հաւաստում է, որ միաժամանակ կարելի է դահիճ ու գործվայոյց ամուսին լինել: Հանգամանք, որը հաստատում է այն, ինչը ցեղասպանագէտները բացայայտել են՝ ոճրի պատասխանատուները հոգեզարներ, հրէշներ չէին, սովորական մարդիկ էին:

(Շաբուևակեթի)

ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՁՕՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Շաբուևակուած էջ 8-էն

դացած են դիմադրաւել ամէն տեսակի տագնապներ, նեղութիւններ եւ դժուարութիւններ:

Քրիստոսի Յարութիւնը նաեւ կուզայ պատգամելու մեզի, թէ վերջին յաղթանակը միշտ արդարութեանն է ընդդէմ անարդարութեան, բարիինն է ընդդէմ չարին, կեանքինն է ընդդէմ մահուան:

Իր հաւաքական կեանքը Քրիստոսի կառքին լծող հայ ժողովուրդը փորձառաբար իրագեկ է այս ճշմարտութեան: Հակառակ անոր որ մեր բազմադարեան պատմութեան մէջ հայ ազգը արձանագրէր է բազմաթիւ մահասարսուռ էջեր, սրտաճմիրիկ հաստակութիւններ եւ ազգային մեծ աղէտներ՝ Յարութեան յեղաշրջիչ զօրութեամբ ազգովին կրցած ենք մեր արցունքէն ծիածան եւ մեր փուշերէն պսակ շինել: Ասոր պերճախօս օրինակը 1915 էն 1923 տարիներու ընթացքին Օսմանեան Թուրքիոյ կողմէ գործադրուած Հայոց Ցեղասպանութիւնն է, որուն հարիւրամեայ տարելիցն է որ աշխարհասփիւռ հայութիւնը կ'ոգեկոչէ այս տարի: Ի հեճուկս այն իրողութեան, որ այդ դժուրակ տարիներուն հայ ժողովուրդը իր խաչը կրած՝ քայլեց դէպի իր «Գողգոթա»ն, քայլեց արեան ճանապարհէն, արցունքի

հովիտէն եւ մահուան մութ ձորէն, Աստուածատուր յարութեան զօրութեամբ ոտքի կանգնեցաւ իր Մայր հողին վրայ պետականութիւն կերտեց՝ հիմը դնելով մեր այսօրուան սիրելի Հայրենիքին: Իսկ Ցեղասպանութենէ մազապուրծ ազատած «Մնացորդաց»ը՝ Մերձաւոր Արեւելքի երկիրներու եւ համայն աշխարհի տարածքին մէջ նորանոր գաղութներ կազմակերպեց:

Եգեկիւել մարգարէի չորցած ոսկորներու յարութեան տեսիլքը լիովին կը շարմարի Ցեղասպանութենէն վերապրող հայ ազգին: Չորցած ոսկորներէն յառնող, փրկելի պէս մոխիրներէն ծնող շուրջ տասը միլիոն հայեր այսօր կը յայտարարեն աշխարհի, կանք, կը մնանք, կ'ապրինք, կը ստեղծագործենք եւ արդարութիւն կը պահանջենք:

Թող Ձատկուայ հրաշքը իր ներգոր ազդեցութիւնը ունենայ ամէն հայու եւ ամէն մարդու կեանքին մէջ, որպէս զի կարենայ լիաթոք գոչել, «Քրիստոս յարեալ ի մեռելոց, օրհնեալ է յարութիւնս Քրիստոսի»:

ՎԵՐ. ԴՈՒՑ. ՎԱՀԱՆ Յ. ԹՈՒԹԻԿԵԱՆ
Գործադիր Տնօրէն՝
Հայ Աւետարանական
Համաշխարհային Խորհուրդի

ԲԱՐՈՒ ԵՒ ՍԻՐՈՅ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Շաբուևակուած էջ 13-էն

անցնում այն ազգակործան թուականից, որ մի ամբողջ անմեղ ժողովուրդ իր իսկ բնօրրանում սրի ու հրի քաշուեց եւ երկիրը բռնագրաւուեց, մի ծաղկուն երկիր՝ գետերով, լիճերով, արգաւանդ դաշտերով, ծաղկավառ սարերով եւ յիշատակներով լի:

Ցեղասպանութեան յիստն ամեակից ի վեր առաւել կազմակերպ-

ուած մեր աւանդական կուսակցութիւնները յետոյ Հայաստանը միացած աշխատանք է տարուած, որ թուրքիան իր ժխտողական քաղաքականութիւնից հրաժարուի եւ հաշտուի իր պատմութեան հետ, ընդունի ցեղասպանութիւնը եւ հաստատու տայ: Արդար պահանջատիրութիւնը անժամանցելի է, հայ ժողովուրդը անտեղիտալիօրէն շարունակելու է իր պայքարը մինչեւ արդարութեան վերականգնում:

ՍԵՔՍԻՔՈՅԻ ՄԷՋ ՄԻԱՑԵԱԼ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ ՀԱՅՈՑ ԶԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ

Շաբուևակուած էջ 7-էն

ցան Ազգային Թանգարանին: Խաչքարը պիտի մնայ Մեքսիքայի Մշակութային Ազգային Թանգարանին մէջ:

Առաջնորդ Սրբազան Հօր ձեռամբ խաչքարի օծումէն ետք, խօսք առին Դեսպան՝ Գրիգոր Յովհաննիսեան, Լոս Անճելըսի Քաղաքային Խորհուրդի Անդամ՝ Փոլ Գրիգորեան եւ Թանգարանի Վարիչ՝ Գարլոս Վազգէյ Օլվերա: Ապա Սրբազան Հայրը փոխանցեց իր պատգամը, որուն մէջ ըսաւ.

«Հայ ժողովուրդի մշակութիւնը գլխաւորաբար ազդուած է մեր նախահայրերու Քրիստոնէական Հաւատքէն: Մեր հաւատքին ամէնէն կենսունակ արտայայտութիւնը աշխարհին եղած է մեր ճարտարապետական եզակի քանդակը Հայց. Առաքելական Սուրբ Եկեղեցոյ եւ բժախնդիր քանդակագործութեան արուեստը իւրաքանչիւր խաչքարի: Խաչքարը մեր նուէրը եղած է աշխարհին եւ անսահման սիրով է, որ մենք կը ձօնենք այս սրբագործուած խաչքարը Մեքսիքոյի ժողովուրդին»:

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցե՛ք
«Մասիս» Շաբաթերթին
T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863
Email: massis2@earthlink.net

ԽՆԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
Պր. Ռաֆֆի Քէօթօղլեան ընդ Օր. Թիմա Ռաժա Խօսեցեալք
Մեր ջերմ շնորհաւորութիւններն ու երջանիկ կեանքի բարեմաղթութիւնները նշանուած զոյգին, անոնց ընտանեկան պարագաներուն, մասնաւորաբար Տէր եւ Տիկին Վարդան եւ Օճիկ Քէօթօղլեանին:

ՑԱԲԱԿՑԱԿԱՆ

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Արեւմտեան Ամերիկայի վարչիչ Մարմինը խոր ցաւով իմացաւ սփիւռքահայ անուանի բանաստեղծ, Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան հիմնադիր անդամներէն, երկարամեայ կրթական գործիչ, ՄԴՀԿ Կեդրոնական վարչութեան նախկին անդամ, լիբանանահայ գրողներու համախմբումի քարտուղար, բազմաթիւ գիրքերու եւ հրատարակարական յօդուածներու հեղինակ՝ ՊէՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆԻ մահը:

Այս տխուր առիթով շրջանիս բոլոր կառույցներու անունով մեր խորագրաց վշտակցութիւնները հանգուցեալի աչրիին Տիկին Ազատուհի Սիմոնեան-Պալայճեանին, իր զաւակներուն Տիգրանին, Ռագմիկին, ՄԴՀԿ Կեդրոնական վարչութեան, Լիբանանի Շրջանի վարչիչ մարմինն, Հ.Կ.Բ.Մ.ի եւ Ն.Ս.Մ.Մ.ի վարչութեանց ու համայն պարագաներուն:

ՄԴՀԿ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՎԱՐԻՉ ՄԱՐՄԻՆ

ՑԱԲԱԿՑԱԿԱՆ

Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան Հիմնադիրներէն, Պէպօ Սիմոնեանի մահուան բօթը խորապէս ցնցեց մեզ: Մեր խորագրաց ցաւակցութիւնները հանգուցեալի տիկնոջ, զաւակներուն ՆՍՄՄ.-ի բոլոր մասնաճիւղերու վարչութիւններուն եւ համայն ընտանեկան պարագաներուն:

ՑԱԲԱԿՑԱԿԱՆ

ՊէՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով Հարաւային Գալիֆորնիոյ Սահակեան-Լեւոն Մկրտիչեան գոլէճի Սանուց Միութիւնը իր խորագրաց ցաւակցութիւնները կը յայտնէ Սահակեանի նախկին տնօրէնի՝ վաստակակաշատ կրթական մշակի աչրիին, զաւակներուն, Հ.Կ.Բ.Մ.ին, ընտանեկան պարագաներուն եւ համայն հարազատներուն:

ՑԱԲԱԿՑԱԿԱՆ

Գրող, մտաւորական, ազգային գործիչ, երկարամեայ տնօրէն եւ սիրելի ուսուցիչ՝ ՊէՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով, Տօթթ.եւ Տիկին Համբիկ եւ Նաիրա Սարաֆեաններ իրենց խորագրաց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի տիկնոջ, զաւակներուն եւ ընտանեկան պարագաներուն ու փոխան ծաղկեպսակի «Մասիս» շաբաթաթերթին կը նուիրեն \$100 տուար:

ՉԱՐԱՂԵՏ ՄԱՐԸ ՅԱՓՇՏԱԿԵՑ

Շարունակուած էջ 1-էն

խոնջ գործիչին, հրապարակագրին, բազմաշնորհ բանաստեղծին, արձակագրին, ներքու գրականագէտին եւ գրաքննադատին եւ աւելի քան տասը հաստափոր հրատարակութիւններու հեղինակ՝ Պէպօ Սիմոնեանի մահը:

Մահագնէրու այս երկար շարքը, որուն վրայ կը գումարուին նորեր՝ կու գայ ապացուցելու նշմարիտ մէկ իրողութիւն, թէ Պէպօ Սիմոնեանի մահով, ընտանեկան, բարեկամական, ընկերական, կուսակցական, գաղափարախօսական, միութեանական, մշակութային, մանկավարժական, գրական-գեղարուեստական եւ գրականագիտական քննադատարոններու մէջ գործնապէս կառուցողական ներկայութիւն հանդիսանալով, անդարմանելի կորուստ մը կ'արձանագրուի իր նախնական արական յափշտակուածութեամբ, որ հոգեւոր իմաստով կը թարգմանուի այն իմացութեամբ, թէ իր շնչատուր կեանքին անմնացորդ տեսողութեան ընթացքին ցանած հունտներու դալարացումով, ան, ընդմիջտ ներկայութիւն պիտի մնայ ներկայ եւ գալիք սերունդներու յիշողութեան մէջ: օ

Պէպօ Սիմոնեան, մշտական ներկայութիւն, իրրեւ գաղափարապաշտ շարքային մտաւորական՝ նուիրուեցաւ հայ գիրքին, գրականութեան տարածման եւ ստեղծագործական ծաղկուն աշխատանքին: Ան ջատագովը հանդիսացաւ իր

ժողովուրդին միասնութեան, հայրենիքին ներս ժողովրդավարական կարգավիճակի հաստատման, հայնորահաս սերունդներու հայեցի դաստիարակութեան եւ հայ ժողովուրդի դարաւոր պահանջատրական սրբագան առաքելութեան:

Ան հաւատաց ու հաստատ մնաց իր այն համոզումին վրայ, որ հայ ժողովուրդի գոյութեան պահպանումը, հզօրացումը ու նաեւ մեր ազգային պահանջատրական պայքարի յաջողութեամբ պսակումը, անվիճելիօրէն պայմանաւորուած են մեր ազգի բազմերանց շերտաւորումներու անտեղիտալի համագործակցութեամբ եւ Հայրենիք-Սփիւռք կապերու գորացումով:

Ան հոն էր, ուր կարիքը կար իր ներկայութեան եւ գորակցութեան: Այդ իմաստով՝ Պէպօ Սիմոնեան, մի՞նչեւ իր վերջին շունչը, մնաց իր ժողովուրդի կողքին, ապրեցաւ իր ժողովուրդի ցաւերով եւ մահանցաւ իր ժողովուրդին համար:

«Մասիս» շաբաթաթերթի խմբագրութիւնն ու վարչական Անճնակագրը կը սզան իրենց շարքային ընկերոջ եւ հաւատաւոր աշխատակիցին դառն մահը, այն ջերմակնկալութեամբ, որ անոր գաղափարապաշտ նուիրումները հանդէպ իր նուիրական կուսակցութեան, հայ մշակութային պահպանման, ազգին ու հայրենիքին՝ օրինակ կը դառնայ իրենց:

Հողը թեթեւ յղմաբեկ ոսկորներուդ, եւ յիշատակը վառ՝ սիրելի՞ Պէպօ:

ՄԴՀԿ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Շարունակուած էջ 6-էն

Թիւով էր այդ ընկերներուն անուանացանկը: Լիբանանէն երկու հոգի, որոնցմէ մէկը ընկ. Պէպօն: Անշուշտ, ընկ. Պէպօնի առաջին պարգեւատրումը չէր այս: Ան, արժանիօրէն պարգեւատրուած է Հայաստանի նախագահէն, Հայաստանի մշակութի նախարարութենէն, Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութենէն, Հնչակեան Կուսակցութենէն եւ Լիբանանի կրթական նախարարութենէն: Այս պարգեւատրումը սակայն, ունի բարոյական յատուկ նշանակութիւն մը բոլոր անոնց համար, որոնք երկար տարիներ հաւատարիմ մնացած են Քսաներու ուղիէն ընթանալու իրենց երդումին: Կեդրոնական վարչութիւնս երբ

ճշդեց պարգեւատրուող ընկերներուն լրացնելիք պայմանները, հոն նշուցաւ թէ անոնք պէտք է ողջ ըլլան (այսինքն ոչ յետմահու): Սակայն ընկ. Պէպօն անապարեց, մեզ դնելով առնուած որոշումը խախտելու ստիպողութեան տակ: Մենք կը ցանկանայինք, որ ընկ. Պէպօն մեզ այս իրավիճակին մէջ չդնէր. ան երկար ու շատ երկար ապրէր: Բայց եթէ այս է բնութեան կամքը, մենք առանց վարանելու կը խախտենք առնուած որոշումը: Ընկ. Պէպօնին համար կ'արժէ ընել այդ: Վարձքը կատար սիրելի ընկեր: Մենք պիտի շարունակենք այս ճամբան: Քու անուով Հնչակեան Կուսակցութեան ժամանակակից պատմութեան մէջ այնքան խորը դաջուած է, որ անհնար է այդ մոռցուի:

ԴԵՍՊԱՆ ԶԵՆՐԻ ՍՈՐԳԸՆԹԱՌ ՅՈՒՇԵՐԸ

Շարունակուած էջ 16-էն

Օսմանեան թուրք պետութիւնը, կոտորածներ կատարելուց առաջ, սովորութիւն էր դարձրել իրենց զբաղեցրած պաշտօններից հեռացնել վատահումները չվայելող պաշտօնատարները, նրանց փոխարինել հնազանդ սպասաւորներով: Վրդովեցուցիչ էր՝ կեանքին մի մասը վանայ մէջ անցկացրած, հոգին իր ցեղին յոռեգոյն աւանդութիւններով լեցուն, կեղծաւոր, նենգամիտ եւ վայրագ մի թուրք՝ ոչ թէ մի մարդ, Վանում պաշտօնի կոչելը: Նա ատում էր հայերին, իրենց ազգայնական խնդիրը լուծելու միտքը հաճոյ էր իրեն: Իթիբարատական դահլիճից հրահանգներ էր ստացել իր պաշտօնավարած նահանգի մէջ լուծելու հայերը բնաջնջելու հարցը: Սակայն այն իրագործելու դիւրին նախադրեալներ չկային: Զեւեթթը կովկասում մարտնչում էր Ռուսական բանակների դէմ: Պատերազմական գործողութիւնների ձախողումը ու Ռուսական բանակի վանին մօտեւանը նկատելով, առ ի խոհեմութիւն հրամայել վատ չվարուել տեղի հայերի հետ:

1915 թուականի գարնան սկզբին, Ռուսական բանակը ժամանակաւորապէս ետ էր քաշուել: Թուրքի համար բարեբախտութիւն էր այդ, հայերը զրկուած էին իրենց պաշտպաններից: Ռազմաճակատում նման իրադրութիւնը, թուրքի սպառնալիքների ենթակայ էին դառնում հայերը: Խախտելով ռազմագիտական ընդունուած կարգը, թուրքերը փոխանակ հետապնդելու նահանջող թշնամու, իրենց զօրագուհները ետ էին դարձել, արշաւել երկրի սեփական տարածքի տարբեր կողմեր: Թուրքերը իրենց զենքը ուղղել էին վանի շրջակայ շէների Հայ կիւնքու, մանուկներու, ծերունիների դէմ: Համաձայն իրենց վայրենի վարուելակերպի՝ առեւանգել էին կանանց, կողոպտել ու այրել Հայկական գիւղերը, օրեր շարունակ ջարդել տեղի բնակչութիւնը:

Ապրիլ ամսուայ 15-ին, 500 երիտասարդների կանչել էին ներկայանալու, մայրամուտից առաջ քաղաքից դուրս տարել ու անգթօրէն սպաննել: Իրենց կրօնն էր այդ արտօնում, վայրի բնազոլով Օղոնց ցեղի թուրք մարդկանց սրտերին իրենց աստուածը գութ չէր հոսել: Նոյն խժեղութիւնները կատարել էին վանայ ծովի հիւսիսի մարզում

գտնուող 80 գիւղերում, երբ օրերի ընթացքում ամենաանարգ ձեւով 24000 հայեր սպաննել:

Զեւեթթ, իր պաշտօնատեղի՝ վան, վերադառնալուց յետոյ պահանջել էր, որ հայերը 4000 զինուոր տրամադրէին իրեն: Հաշուի առնելով անցեալին պատահած դէպքերը, հայերը տրամադիր չէին եղել այդ պահանջը կատարելու: Զեւեթթ, Պոլիսից իրեն եկած հրահանգների համաձայն մտադրուել էր բնաջնջել քաղաքի ամբողջ Հայ բնակչութիւնը: 4000 քաջաուող մարդիկ պահանջելով, մտադրուել էր սպաննել նրանց, հայերին զրկելու համար ինքապաշտպանութիւնից: Հայերը, ժամանակ շահելու համար բանակցութիւններ էին վարել նրանց հետ՝ առաջարկել 500 զինուորներ տրամադրել, մնացածի համար փրկագին վճարել: Զեւեթթ այդ ատեն «ապստամբութեան» մասին խօսք անելով, իր որոշումը յայտնել «խեղդելու» այն: «Եթէ ապստամբները հրացանի մէկ հարուած արձակեն», յայտարարել էր ան, "պիտի սպաննեմ բոլոր քրիստոնեաները՝ այր, կին թէ մանուկ, մինչեւ ամենէն պզտիկները» իր վիրաւոր ծունկն էր ցոյց տուել: Թուրքերը Հայկական թաղին շուրջ խրամներ էին բացել, այնտեղ զինուորներ էին տեղակայել: Ի պատասխան այդ զրգուրթիւններին, հայերը սկսել էին պաշտպանուելու պատրաստութիւններ տեսնել:

Ապրիլի 20-ին, թուրք զինուորական ջոկատը, վան մեկնող Հայ կիւնք էր բռնել, սպաննել էին նրանց օգնութեան փութացող երկու հայերի: Թուրքերը, հրացանով ու հրետանիով կրակ էին բացել Հայոց արուարձանների վրայ, քաղաքի մեծ մասը բռնուել էր բոցերով: Կանոնաւոր պաշարում էր կազմակերպուել: Հայերի կուռուղների ուժի թուլացումը կազմում էր 1500 մարդ: Նրանք միայն 300 քառասուն զենքեր ունէին եւ անբաւական չափով ռազմանիւթի պաշար: Զեւեթթ բանակը բաղկացած էր, կատարելապէս զինուած եւ լաւ պարենաւորուած, 5000 հոգիէ: Մինչեւ Հ.Մորզընթաուի վանի հերոսամարտի մասին իր անկեղծ ու հիացմունքով գեղուն գնահատանքի խօսքը մէջ բերելու, յաջորդիւ պիտի շարունակեմ նկարագրել հերոսամարտի ընթացքը, նա այն մանրամասն չի յիշատակել իր յուշերում, խոստովանելով որ, իր խօսքով ասած, «չեմ յաւանդել իբր զինուորական պատմագիր մը ըլլալ»:

The Armenian Genocide

What the World Witnessed A Century Ago

A Presentation of **AGBU Asbeds**

On Exhibit
Front Page
Coverage in the
World Press

On Display
April 8-10 | 2015
11am-10pm
Free admission

April 8 | 7:30pm
Opening Night Reception
Welcoming remarks and speeches by various VIP's and dignitaries in attendance, exhibit tour and discussion.
Keynote Speaker
Dr. Hayk Demoyan
Director of the Armenian Genocide Museum-Institute
Yerevan, Armenia

April 9 | 7:30pm
Economics of the Armenian Genocide

Lecture: "Economics of the Armenian Genocide and its consequences."
Speaker
Dr. Ugur Ümit Üngör
Associate Professor of History
Utrecht University
Institute for War, Holocaust, and Genocide Studies, Amsterdam
The Netherlands
Moderator
Kurken Berksanlar
AGBU Asbeds

April 10 | 7:30pm
Forcefully Islamized Armenians

Panel Discussion: "Islamized Armenians, who are they, how many are there, and how should, Armenia, the Armenian community at large and the Armenian Apostolic Church accept them?"
Panelists
Abp. Hovnan Derderian
Primate of the Western Diocese
Raffi Bedrosyan
Writer, activist, Toronto, Canada
Moderator
Kurken Berksanlar
AGBU Asbeds

Armenian Genocide
Museum-Institute

Skirball Cultural Center

2701 North Sepulveda Blvd Los Angeles CA 90049

For information contact
AGBU Asbeds
626-794-7942 | asbeds@agbuca.org

1915-2015
Centennial of the
Armenian Genocide

